

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Drobné církevní stavby

Jiří Kos

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra humanitních věd
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jiří Kos

Veřejná správa a regionální rozvoj

- Název práce: **Drobné církevní stavby**
Název anglicky: **Minor Church Architecture**
Cíle práce: Cílem práce je zmapovat a zdokumentovat současný stav drobných církevních památek na Příbramsku, zhodnotit, jaký mají význam pro život na vesnici v současné době.
- Metodika: Diplomová práce se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část bude čerpat z dostupných odborných pramenů, literárních a internetových zdrojů. Praktickou část bude tvořit terénní výzkum drobných památek ve vymezené lokalitě, včetně vyhledávání dostupných pramenů a pořízení fotodokumentace.
- Doporučený rozsah práce: 60-80 stran
- Klíčová slova: Drobné církevní stavby, fondy, kaple, kaplička, krajina, obec, památková péče, Příbramsko, zákon

Doporučené zdroje informací:

1. HÁJEK, T. Zánik a vznik památkových péčí: Filosofie památkové péče. 1. vyd. Praha: Epoque, 2005. 200 s. ISBN 80-86328-71-6.
2. HÁJEK, T. BUKAČOVÁ, I. Příběh drobných památek: Od nezájmu až k fascinaci. 2. vyd. Lomnice nad Popelkou: Studio JB, 2006. 140 s. ISBN 80-900903-9-7.
3. NUSEK, J. SVOBODA, J. et al. Příběh kapliček: Drobné sakrální objekty na Podblanicku. 1. vyd. Vlašim: Podblanické ekocentrum Českého svazu ochránců přírody Vlašim a Muzeum okresu Benešov, 2001. 6. Samostatná příloha čtvrtletníku Pod Blánkem, roč. V. (XXVII). 128 s. ISBN 80-86327-16-7.
4. RIEGL, A. Moderní památková péče. Praha: Národní památkový ústav, 2003. 172 s. ISBN 80-86234-34-7.
5. VALENČÍK, M. Ohrožené památky: Kostely, kaple, kapličky v České republice. 1. vyd. Praha: M loš Uhlíř - Baset. 2006. 293 s. ISBN 80-7340-082-0.

Předběžný termín obhajoby 2015/06 (červen)

Vedoucí práce: PhDr. Miroslav Polišínský, CSc.

Elektronicky schváleno: 12. 11. 2014
doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.
Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno: 13. 11. 2014
Ing. Martin Pelikán, Ph.D.
Děkan

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Drobné církevní stavby" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 26.3. 2015

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval PhDr. Miroslavovi Poliškému, CSc. za odborné vedení a cenné rady při psaní diplomové práce.

Drobné církevní stavby

Minor Church Architecture

Souhrn

Obsahem diplomové práce je komplexní pohled na drobné sakrální stavby v Příbramském regionu. Drobná církevní architektura je fenoménem české venkovské krajiny, který dotváří její charakter. Diplomová práce se zabývá problematikou ve všech důležitých souvislostech, od filosofie památkové péče, přes právní vymezení po dotační možnosti financování oprav. Součástí práce je terénní výzkum zaměřený na kaple a kapličky. Záměrem práce je vytvořit ucelený přehled drobných sakrálních staveb v regionu a posouzení současného stavu těchto staveb. Pro zařazení do kontextu historie drobných staveb byly zahrnuty i informace o zaniklých stavbách kaplí a kapliček.

Klíčová slova: drobné církevní stavby, dotace, historie, kaplička, krajina, kulturní památka, obec, obnova, stavba.

Summary

The thesis presents a complex view of small religious buildings in the Příbram region. Small church architecture is a phenomenon of the Czech rural landscape that complements its character. The thesis deals with all the important aspects of this issue, from the philosophy of conservation and legal definitions to subsidy options for the funding of repairs, including the results of a field research focused on chapels. The thesis aims to render a comprehensive overview of small religious buildings in the region and to assess the current state of these buildings. In order to provide historical context, the thesis also contains information on defunct chapels.

Keywords: small church buildings, funding, history, chapel, landscape, cultural heritage, community, renewal, building.

ÚVOD.....	9
1 CÍL PRÁCE A METODIKA	10
I. TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	11
2 PAMÁTKOVÁ PÉČE.....	11
2.1 Filosofie památkové péče.....	11
2.2 Právní ochrana památek	13
2.2.1 Proces prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku.....	13
2.2.2 Ústřední seznam kulturních památek ČR.....	14
2.3 Drobné památky	15
2.3.1 Drobné církevní stavby	16
2.3.2 Charakteristika drobných církevních staveb	17
3 ZDROJE FINANCOVÁNÍ OPRAV PAMÁTEK	20
3.1 Dotační programy Ministerstva kultury.....	20
3.1.1 Program podpora záchranných archeologických výzkumů	20
3.1.2 Podpora záchrany a obnovy kulturních památek poškozených povodní	21
a přívalovými dešti v červnu roku 2013.	21
3.1.3 Program podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí	21
s rozšířenou působností.....	21
3.1.4 Program Podpora pro památky UNESCO.....	21
3.1.5 Program Kulturní aktivity v památkové péči	22
3.1.6 Havarijní program.....	22
3.1.7 Program regenerace městských památkových rezervací a městských.....	22
památkových zón.....	22
3.1.8 Program záchrany architektonického dědictví	23
3.1.9 Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové	23
zóny a krajinné památkové zóny	23
3.1.10 Program restaurování movitých kulturních památek	23
3.2 Dotační programy Ministerstva pro místní rozvoj	23
3.2.1 Podpora obnovy a rozvoje venkova 2014	24
3.3 Středočeský krajský úřad	24
3.4 Nadace.....	25
3.4.1 Nadace VIA.....	25

3.4.2 Nadace Občanského fóra.....	26
3.4.3 Nadační fond pro Březnici	26
4 METODY VÝZKUMU	27
II VÝZKUMNÁ ČÁST	28
5 CÍL A METODA VÝZKUMU	28
6 VÝSLEDKY	30
6.1 Charakteristika regionu Příbram.....	30
6.2 Vymezení drobných církevních staveb.....	31
6.3 Zaniklé památky	32
6.4 Terénní výzkum.....	33
6.5 Dokumentace staveb v regionu podle obcí	35
7 VYHODNOCENÍ HYPOTÉZ.....	63
7.1 Majitelé památek	63
7.2 Vyhodnocení dotací na opravy zkoumaných staveb	64
7.3 Stav využití kaplí v obcích.....	66
7.4 Posouzení stavu památek	67
7.5 Propagace památek	69
8 ZÁVĚR.....	71
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	73
SEZNAM PŘÍLOH.....	81

ÚVOD

Církevní stavby utrpěly v desetiletích po únoru 1948 velké ztráty. Postupná cílená devastace církevních staveb či v lepším případě nezáměr o jejich stav trval až do listopadu 1989. Česká krajina byla ochuzena o tisíce církevních staveb. Ničení postihlo všechny typy sakrálních památek. Od křížů a božích muk přes drobné kapličky a velké kaple, kostely a kláštery. Mezi výčtem zdemolovaných staveb se nacházejí i umělecky hodnotné památky jako byly kostely v Hustopečích, Doupově či Osoblaze.¹

I přes značné množství zničených staveb, stále zůstává dostatek památek, které lze uchovat pro další generace. Drobné církevní stavby lze nalézt především na venkově, buď přímo v obcích nebo ve volné krajině na polích a loukách, a některé i v lese. Největší počet jich můžeme spatřit podél silnic a cest. Ve městech jsou často ztraceny v městské zástavbě. Drobné památky byly v minulosti nedílnou součástí života obyvatel vesnic i měst v podobě různých procesí a poutí. Sloužily k zastavení, odpočinku, k modlitbě. Po roce 1989 se pomalu rozběhla jejich obnova, která zprvu měla ráz hlavně udržovací. Významnější pomoc drobným památkám se dostala až v 21. století, především jednak ekonomickému růstu a také vstupem do Evropské Unie.

¹ VALENČÍK, M. *Ohrožené památky: Kostely, kaple a kapličky v České republice*, s. 5.

1 CÍL PRÁCE A METODIKA

Hlavním cílem diplomové práce je zmapovat výskyt drobných církevních památek, kaplí a kapliček v regionu Příbram, zdokumentovat jejich současný stav a vyhodnotit pomocí stanovených hypotéz jejich význam pro .

Teoretická část práce bude zaměřena na filosofii památkové péče a právní ochranu památek. Součástí teoretické části bude také typologie drobných církevních staveb a budou zde analyzovány možnosti financování jejich obnovy.

Ve výzkumné části budou terénním výzkumem a sběrem dat získány informace k otestování hypotéz.

Metodika

Sepsání teoretické části bude předcházet studium literatury zabývající se problematikou památkové péče a její právní úpravou, metodami výzkumu a vyhledávání informačních zdrojů zabývajících se financováním kulturních památek.

Výzkumná část práce je založena na terénním výzkumu a metodě sběru dat. Terénní výzkum bude spočívat ve fotodokumentaci staveb, jejich popisu a hodnocení technického stavu. Metoda sběru dat bude založena na studium dokumentů a na osobních a telefonických polostandardizovaných rozhovorech se zástupci jednotlivých obcí, v jejichž katastru leží drobné církevní stavby.

Pro výzkumnou část byly vytvořeny tyto hypotézy:

- 1) 70 % majitelů zkoumané drobné církevní architektury jsou obce.
- 2) 30 % majitelů staveb využilo nebo se snažilo využít k opravě památky dotaci.
- 3) 30 % kaplí je využíváno k liturgickým nebo jiným účelům.
- 4) 70 % církevních staveb je ve velmi dobrém stavu.
- 5) 30 % kaplí a kapliček je propagováno na internetových stránkách obcí nebo jsou informace o nich na památce samotné.

I. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

2 PAMÁTKOVÁ PÉČE

S památkami na naši minulost se setkáváme ať už vědomě nebo nevědomě. Obklopují nás. Staly se součástí moderního způsobu života. Snad každý navštívil zámek či hrad. Procházíme se po starobylých náměstích a obdivujeme nově opravené fasády jejich domů. Navštěvujeme muzea, sbíráme staré věci, čím starší, tím vzácnější. Moderní technika přináší nové technologie. Spolu s novými postupy nám odhaluje rozdílné pohledy na naši minulost.

K milníkům památkové péče řadíme památkové zákony. První z nich uzákonilo Řecko už v roce 1834, v němž jsou prohlášeny všechny movité a nemovité památky za národní majetek všech Helénů. Následuje anglický zákon o megalitických památkách z roku 1873 a francouzský zákon o ochraně památek z 30. března 1889.²

2.1 Filosofie památkové péče

Společnost až do přelomu 18. a 19. stol. nahlížela na stavby a umělecká díla z čistě funkčního hlediska. Dokud stavba sloužila své funkci, byla udržována. Pokud přestala odpovídat vkusu své doby a majitel disponoval dostatečnými finančními prostředky, stavba byla stržena a nahrazena novou. Na umělecké formy předchozích staveb nebyl brán zřetel. Vyjímky, které jsou známy z naší historie např. v Kosmově kronice se uvádí pietní uchování lýčených střevíců mýtického Přemysla Oráče nebo sbírka relikvií a uměleckých děl Karla IV. Největším počinem úcty k minulosti lze považovat v našem prostředí rekonstrukce chrámů kdysi vypálených husity (Kladruby, Ždár) na počátku 18. století. Ovšem všechny tyto příklady spojují mimoumělecké důvody a ne starost o stav staveb nebo uměleckých děl. Opravdový zájem o památky z uměleckého hlediska ve vyhraněné formě přináší až italská renesance.³

Byla to doba, která objevila uměleckou a historickou hodnotu antických památek a také vydala první nařízení o jejich ochraně. „Poprvé se zde setkáváme s lidmi, kteří ve

² HÁJEK, T. *Zánik a vznik památkových péčí: Filosofie památkové péče*, s. 23.

³ ŠTULC, J. *Úvod do studia památkové péče*. [Online]. Praha: Filosofická fakulta university Karlovy v Praze, 23 s. (PDF). [cit. 2014-07-21]. Dostupný z [www: <http://duoppa.ff.cuni.cz/shared/files/Pamatkova%20pece/doc.%20Stulc%20Vyvoj%20PP%2009%2011%202010.pdf>](http://duoppa.ff.cuni.cz/shared/files/Pamatkova%20pece/doc.%20Stulc%20Vyvoj%20PP%2009%2011%202010.pdf).

starých dílech a dějích, jež od jejich vlastní doby oddělovalo tisíc a více let, poznávají předstupně vlastní umělecké, kulturní a politické činnosti.“⁴

Ve společnosti ve které se nacházíme, považujeme za jeden z rozhodujících znaků kulturnosti starost o kulturní dědictví. Právo na kulturní dědictví, právo na historickou kulturní identitu zřejmě patří mezi základní lidská práva. Problém nastává jak toto právo aplikovat. Máme připomínání symbolů stavět nad občanský smír a prosperitu? Kolik peněz ze státního rozpočtu má plynout na údržbu památek? Které z nich mají mít přednost při jejich rozdělování, podle jakých kritérií? Za stěžejní text a pochopení starostí o kulturní dědictví považuje Tomáš Hájek ve své knize „Zánik a vznik památkových péčí“ text rakouského profesora Aloise Riegla „Der moderne Denkmalkultus“. Kniha vydaná v roce 1903 dle T. Hájka poskytuje systematický náhled na filozofickou a metodologickou podstatu památkové péče v dějinách.⁵

V doslovu knihy od Aloise Riegla přeložené do češtiny Ivo a Tomášem Hlobilovými, s tvrzením Tomáše Hájka o významu díla a jeho přínosu do teorie památkové péče, spoluautor překladu, historik a teoretik památkové péče Ivo Hlobil v podstatě souhlasí. Na čtyřiceti stranách popisuje vývoj teorie české památkové péče po roce 1918 až do současnosti: „Alois Riegel byl nejen jedním z vynikajících iniciátorů moderní vědy a umění, ale spojuje se s ním naprosto podstatně také teorie a koncepce památkové péče, jak se ve 20. století rozšířila po celém světě. Riegelovy spisy k památkové péči představují dodnes závažnou část duchovního základu oboru.“⁶

Sakrální objekty byly budovány s cílem přebít staré pohanské praktiky a prosazovat křesťanskou víru. Byly stavěny především v blízkosti kultovních míst, u cest a na rozcestích. Kultovně-náboženská funkce se od počátku prolínala s funkcí memoriální, kdy objekty měly připomínat určité události, které se na místě staly. Stavby také vznikaly za účelem označení pozemkové držby, tedy jako hraniční body. Drobná církevní architektura dokládá náboženský vývoj regionu a ukazuje na jeho momentální ekonomickou sílu. Přibližně do 50. let 20. století drobné sakrální stavby byly udržovány pro svůj náboženský, memoriální a orientační význam. Po nástupu komunismu byly ponechány buď vlastnímu osudu nebo byly účelově ničeny.⁷

⁴RIEGEL, A. *Moderní památková péče*, s. 21.

⁵HÁJEK, T. *Zánik a vznik památkových péčí: Filozofie památkové péče*, s. 9-13.

⁶RIEGEL, A. *Moderní památková péče*, s. 101-138.

⁷NUSEK, J., SVOBODA, J. et al., *Příběh kapliček (Drobné sakrální objekty na Podblanicku)*, s. 54-56.

2.2 Právní ochrana památek

V oblasti ochrany kulturních památek je v České republice hlavním právním předpisem zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Zákon tvoří nedílnou součást správního práva, a s prováděcími vyhláškami č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, č.187/2007 Sb., kterou se stanoví obsah a náležitosti plánu území s archeologickými nálezy a vyhláškou č. 420/2008 Sb., kterou se stanoví náležitosti a obsah plánu ochrany památkových rezervací a památkových zón uceleně upravuje problematiku nakládání s památkovým fondem.

V zákoně č. 20/1987 Sb. jsou stanoveny pravomoce a působnost správních úřadů v oblasti státní památkové péče. V případě porušení povinností zákon zakotvuje sankce a nápravná opatření. Dále upravuje práva a stanovuje povinnosti vlastníkům kulturních památek. Upravuje problematiku památkových rezervací, památkových zón a ochranných pásem, archeologických výzkumů a nálezů. Prohlašování národních kulturních památek, památkových rezervací, památkových zón upravují vyhlášky a nařízení vlády.⁸

2.2.1 Proces prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku

Jednotlivé procesy a úkony upravující nakládání s památkovým fondem podle zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči a dalšími právními předpisy ve vazbě na tento zákon lze najít na internetových stránkách ministerstva kultury. Je zde evidováno a popsáno 97 možností nakládání s památkovým fondem v otázkách vlastnictví, užívání, prodeje a ochrany kulturních památek a jiných potřebných informací zejména pro vlastníky památek.

Za kulturní památky podle Zákona o památkové péči prohlašuje Ministerstvo kultury nemovité a movité věci, případně jejich soubory. Kulturní památky musí splňovat podmínky vymezené v § 2 odst. 1 zákona o státní památkové péči. Jedná se především o nemovité a movité věci nebo jejich soubory, které jsou významnými doklady historického vývoje, jako jsou projevy tvůrčích schopností a práce člověka a vykazují hodnoty historické, technické, umělecké a vědecké. Dále mohou být prohlášeny za kulturní památky nemovité a movité věci či soubory věcí, které mají přímý vztah k historickým

⁸MINISTERSTVO KULTURY. *Základní právní normy upravující nakládání s památkovým fondem*. [Online]. 2007. [cit. 2014-08-21]. Dostupný z [www: <http://www.mkr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/legislativa/pravni-normy-upravujici-nakladani-s-pamatkovym-fondem-50865/>](http://www.mkr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/legislativa/pravni-normy-upravujici-nakladani-s-pamatkovym-fondem-50865/).

událostem nebo k významným osobnostem. Pokud se jedná o archeologický nález, za kulturní památku ji prohlásí ministerstvo kultury na návrh Akademie věd České republiky.⁹ Podat návrh na zapsání do státního památkového seznamu může na Ministerstvo kultury každý. Ministerstvo si poté vyžádá vyjádření příslušného památkového ústavu, který posoudí, zda objekt má hodnoty, pro které je možno ho zařadit na seznam. Případné další dokazování závisí na správním uvážení ministerstvu kultury. O výsledku je informován vlastník či navrhovatel, v opačném případě má pouze doklad, že byl zařazen do programu projednávání. Proces prohlášení věci nebo stavby může trvat i několik let, protože se přednostně řeší naléhavé případy, kdy hrozí zánik či ztráta památky.¹⁰

Vlastník je povinen až do rozhodnutí Ministerstva kultury chránit svoji věc nebo stavbu před poškozením, zničením nebo odcizením a oznámit Ministerstvu kultury každou zamýšlenou i uskutečněnou změnu jejího vlastnictví, správy nebo užívání. Ministerstvo kultury po prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku vyrozumí písemně vlastníka a příslušné organizace, a to i v případě, že neshledá důvody pro prohlášení za kulturní památku. Vlastníkovi věci Ministerstvo kultury oznamuje zahájení řízení a dává mu samozřejmě možnost se v řízení vyjadřovat, navrhopvat důkazy a seznamovat se se shromážděnými podklady.¹¹

2.2.2 Ústřední seznam kulturních památek ČR

S nabytím účinnosti zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, byl zaveden Ústřední seznam kulturních památek. Cílem jeho založení bylo zavést jednotnou evidenci, obsahující základní údaje důležité pro zjišťování péče o kulturní památky. Ústřední seznam kulturních památek je veden Národním památkovým ústavem. Seznam nemovitých kulturních památek, památkově chráněných území, světového dědictví, národních kulturních památek a nejohroženějších nemovitých kulturních památek je volně přístupný na webových stránkách Národního památkového ústavu. Volně je zde k dispozici popis památky, kde se nachází, přidělené registrační číslo a datum, kdy byla zapsána do seznamu kulturních památek. „V případě údajů o movitých kulturních památkách mohou do

⁹NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. *Památkový zákon č. 20/1987 Sb., Zákon České národní rady ze dne 30. března 1987, o státní památkové péči, (ve znění zákona ČNR č. 425/1990 Sb.)* [Online]. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z [www: <http://www.npu.cz/zakon-o-statni-pamatkove-peci/>](http://www.npu.cz/zakon-o-statni-pamatkove-peci/).

¹⁰HÁJEK, T. BUKAČOVÁ, I. *Příběh drobných památek. (Od nezájmu až k fascinaci)*, s. 130.

¹¹NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. *Památkový zákon č. 20/1987 Sb., Zákon České národní rady ze dne 30. března 1987, o státní památkové péči, (ve znění zákona ČNR č. 425/1990 Sb.)*. [Online]. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z [www: <http://www.npu.cz/zakon-o-statni-pamatkove-peci/>](http://www.npu.cz/zakon-o-statni-pamatkove-peci/).

Ústředního seznamu nahlížet vlastníky památky, osoby při výkonu státní správy, pokud tyto údaje potřebují pro plnění svých úkolů, osoby pro studijní účely na základě písemného potvrzení příslušného školského zařízení a osoby pro vědeckovýzkumné účely na základě písemného potvrzení zadavatele výzkumného úkolu; ostatní osoby tak mohou činit pouze s písemným souhlasem vlastníka.¹²

2.3 Drobné památky

Drobné památky jsou dlouho chápány jako součást krajiny a do centra pozornosti evropského kulturního dědictví se dostávají až koncem 60. let 20. století. Společným rysem všech evropských zákonů, týkajících se památkové péče, jsou soupisy či seznamy památek, které jsou členěny na skupiny privilegovaných památek, mezi něž většina drobných památek nepatří, a ostatních památek. Vývojový trend směřuje u většiny zemí k deklaratorním seznamům památek. Rozdíly se vyskytují jen v přístupu k církevním památkám vzhledem k různé míře sekularizace. Vesměs je drobná památka chápána jako nemovitost a její obnova je řešena v souvislosti se stavebním zákonem nebo územním plánem.¹³

V České republice po 2. světové válce první zákon o památkové péči vznikl roku 1958. V současné době platí stále Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Česká vláda svým usnesením č. 156 ze dne 6. 3. 2013 schválila věcný záměr zákona o památkovém fondu a zároveň uložila Ministerstvu kultury zpracovat a vládě předložit návrh zákona vycházející ze schváleného věcného záměru. V návrzích zákona o památkové péči, kde se definuje drobná památka, jako památka místního významu se objevuje snaha vypustit drobné památky z návrhu zákona o památkové péči a řešit je pouze v územním plánování nebo stavebním zákoně.¹⁴

¹²MINISTERSTVO KULTURY. *Ústřední seznam kulturních památek*. [Online]. 2007. [Cit. 2014-07-21]. Dostupný na [www: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/pamatkovy-fond/ustredni-seznam-kulturnich-pamatek-cr-775/>](http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/pamatkovy-fond/ustredni-seznam-kulturnich-pamatek-cr-775/).

¹³HÁJEK, T. BUKAČOVÁ, I. *Příběh drobných památek. (Od nezájmu až k fascinaci)*, 2006 s. 124

¹⁴MINISTERSTVO KULTURY. *Příprava nového památkového zákona*. Praha: [Online]. 2014. [cit. 2014-08-21]. Dostupný z [www: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/legislativa/vecny-zamer-noveho-pamatkoveho-zakona-126465/>](http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/legislativa/vecny-zamer-noveho-pamatkoveho-zakona-126465/).

2.3.1 Drobné církevní stavby

Drobné církevní stavby jako drobné památky patří ke kulturní krajině. Pojem kulturní krajina se nevyskytuje v žádném českém zákoně, který se dotýká památkové péče, ať už se jedná o zákon o státní památkové péči, zákon o životním prostředí, o ochraně přírody a krajiny. Kulturní krajina se vyskytuje jako kategorie kulturních památek v rámci Úmluvy o světovém kulturním a přírodním dědictví UNESCO. Specifické rysy české krajiny tkví v pravidelném rozmístění drobných sídel. Na rozdíl od některých zemí jako je Anglie, Dánsko, pro které je příznačná vysoká krajinná četnost prehistorických památek, jako jsou mohyly, megality, opevněná sídla, česká krajina je spíše historická, strukturovaná v gotice, renesanci a baroku.¹⁵

Počet drobných církevních památek v českých zemích do roku 1945 narůstal. Největší úbytky do té doby byly zaznamenány v době husitství a třicetileté války, a v menším počtu v době josefínských reforem. Velká vlna ničení sakrálních staveb nastává po roce 1948. Škody byly napáchány na všech druzích sakrálních staveb, od křížů, božích muk a kapliček až po kostely a kláštery. Zvláštní případ tvoří vojenské újezdy, které byly vytvořeny na začátku 50. let. Zde byla zbořena většina kostelů, kaplí, křížů.¹⁶ Mimo hraniční pásmo způsobila zánik drobných památek nejen nevšímavost, ale také ideologická výchova, podle které byly drobné sakrální stavby „kapitalistickým přežitkem“. Dalším faktorem byla změna v charakteru zemědělství, kde vznikaly velké lány a drobné památky by se musely objíždět, a to by znamenalo menší efektivnost hospodaření. Změny v přístupu k drobným památkám lze zaznamenat až od konce 70. let, kdy se prosazuje tendence dokumentovat drobné památky v terénu, dosud opomíjené.¹⁷

„Politické změny po listopadu 1989 znamenaly rázný konec ničení sakrálních staveb. Jestliže v období 1948 – 1989 bylo zničeno přes 2500 kostelů, kaplí, kapliček a další tisíce byly těžce poškozeny, po roce 1989 jich bylo zničeno jen asi 40, většinou pro neochotu investovat do obnovy silně poškozených staveb.“¹⁸

¹⁵HÁJEK, T. BUKAČOVÁ, I. *Příběh drobných památek. (Od nezájmu až k fascinaci)*, s. 9-23.

¹⁶VALENČÍK, M. *Ohrožené památky: Kostely, kaple a kapličky v České republice*, s. 5.

¹⁷HÁJEK, T. BUKAČOVÁ, I. *Příběh drobných památek. (Od nezájmu až k fascinaci)*, s. 130.

¹⁸VALENČÍK, M. *Ohrožené památky: Kostely, kaple a kapličky v České republice*, s. 11.

2.3.2 Charakteristika drobných církevních staveb

Všechny uvedené objekty církevní architektury jsou spojeny s náboženskými projevy římskokatolické církve.¹⁹

Kříž

Kříž jako symbol křesťanství v podobě Krista na kříži. Symbol, který má ochránit od všeho zlého. První kříže byly jistě ze dřeva, jakož pravděpodobně i první boží muka, zvoničky a kapličky. Dřevo bylo snadno dostupné a rychle opracovatelné, ale poměrně rychle podléhá zkáze a požárům, proto dřevěné památky se dochovaly jen vzácně. Dodnes drobné kříže ze dřeva vyrůstají u silnic a cest jako památka na nehodu nebo nešťastnou událost.²⁰

Boží muka

Boží muka mají dvě základní varianty. Tou první je kamenný či dřevěný vyřezávaný sloupek, proto se nazývá sloupková. Na vrcholu se pod stříškou s křížkem nachází prostor, ve kterém bývá obraz, méně často plastika. Druhou variantou jsou pilířová boží muka, která se zdíla z cihel a bíle omítala. Na vršku je pod stříškou otevřený prostor a v něm malá soška nebo výklenek s obrázkem. Formou božích muk je i kříž s Ukřižovaným na zděném podstavci, který původně býval tesaný z kamene či vyřezávaný ze dřeva, později železný nebo litinový. Boží muka se stavěla už ve středověku, ale největší rozkvět přineslo až období baroka a běžně byla stavěna ještě v 19. a na začátku 20. století. Vybírala se pro ně místa u cest, v polích a vinicích (kde byla věnována ochránci úrody), mezi stromy, před školou, rychtou, na návsi nebo také poblíž kostelů a hřbitovů.²¹ Motivů stavění božích muk bylo několik. Prvotním podnětem pravděpodobně byla bázeň boží, úcta k Panně Marii a svatým. Dalším motivem stavění byla vděčnost Bohu či svatým za záchranu života v nouzi, nebezpečí či nemoci. Staly se připomínkou na těžká léta hladomoru, bídy nebo neštěstí jednotlivce (smrt). Byly určeny k veřejné zbožnosti, k zastavení, molitbě a produhovnění okamžiku života. Boží muka sloužila k poučení ve víru křesťanskou nebo zamyšlení nad utrpením Ježíše Krista. Obrázek či reliéf často doprovázel text či citát z Písma či slova napomenutí kolemjdoucím, kteří budou nápis číst, aby žili zbožným životem. K nejčastěji zobrazované ikonografii na božích mukách patřil bičovaný Kristus, ukřižování, pieta, rouška svaté Veroniky a Kristus padající pod tíhou

¹⁹ROZEHNALOVÁ, E., TOMÍŠKOVÁ, M., et al. *Církevní stavby*, s. 117 – 118.

²⁰HÁJEK, T. BUKAČOVÁ, I. *Příběh drobných památek. (Od nezájmu až k fascinaci)*, s. 54-55.

kříže. Mezi další oblíbené náměty patřily motivy ukřižování doprovázené Matkou boží a svatým Janem a obraz čtrnácti svatých pomocníků s Pannou Marií uprostřed.²²

Kaple a kapličky

Název pochází od latinského slova *capella*. Jedná se o sakrální stavby, zasvěcené k uctívání Boha, Panny Marie a světců.²³ Ve středověku si kaple zřizovali zámožní šlechtici, později měšťané k soukromým modlitbám. Nebyly vysvěceny, pouze se jim dostalo požehnání. Na venkově se objevují jako samostatné stavby až po třicetileté válce. K velkému nárůstu počtu kaplí došlo v baroku, kdy byla obecně vnímaná možnost věnovat Bohu dar za spásu duše. V principu existovaly dva základní typy vesnických kaplí – menší výklenkové a větší zastřešené. Menší výklenkové kapličky stávaly nejčastěji u cest, na krajích polí, před vjezdem na statek. Nejčastěji šlo o hranolovitou stavbu se stříškou a válcovitým výklenkem, v němž býval umístěn obraz nebo socha. Stavěli se až do poloviny 20. století. Větší, zastřešené kaple se stavěli ve vesnicích, kde nebyl farní kostel. Byly umístěny na návsi nebo u výjezdu z obce. Vzhledem měla kaple připomínat kostel. Kaple mívala obvykle čtvercový, ale i kruhový či oválný půdorys a zakončena jehlancovou stříškou, v baroku též cibulovou bání. Vybavení bylo velmi skromné. Uvnitř nebylo mnoho prostoru. Byl zde především obraz světce nebo světice, jemuž byla kaplička zasvěcena. Jednoduchý oltářík, který v létě byl zdoben čerstvými květy. Stěny dekorovaly podmalby na skle. Někdy bylo uvnitř i několik lavic. Věřící se sem chodili modlit jako do běžného kostela a také se zde konaly různé náboženské obřady spojené s životem vesnice (modlitba před první jarní orbou, před sklizní, křtiny).²⁴

Zvonice

Hlas zvonu byl od středověku symbolem víry. Jeho prostřednictvím se křesťané obraceli k nebesům. Podle všeobecného přesvědčení hlas zvonu zaháněl nebezpečí (bouře, mor). Zvoněním se organizoval každodenní život. Zvonilo se ráno i večer, při požárech a jiném nebezpečí. Zvonice se stavěli hlavně uprostřed návsi, aby zvonek byl dobře slyšet

²¹VONDRUŠKA, V., VONDRUŠKOVÁ, A. *Vesnice*, s. 159.

²²HÁJEK, T. BUKAČOVÁ, I. *Příběh drobných památek. (Od nezájmu až k fascinaci)*, s. 56- 58.

²³Tamtéž, s. 60.

²⁴VONDRUŠKA, V., VONDRUŠKOVÁ, A. *Vesnice*, s. 158.

do všech stran. Ve vesnicích, které byly rozptýlené v údolích, či na horských svazích si malé zvoničky lidé zřizovali u svých usedlostí a denně zvonili (obvykle klekání).²⁵

“Nejstarší zvonice jsou v českém prostředí doloženy v 15. stol. Vůbec nejstarší zmínka o zvonici pochází z r. 1407 v Hradci Králové. Další zvonice pocházejí až ze 16. stol., kdy došlo k jejich značnému rozšíření v souvislosti s výrobou zvonů velkých rozměrů, kterým kostelní sanktusníky (štíhlá věžička nad presbytářem) nepostačovaly.”²⁶

Sochy světců

Nejčastěji vyobrazují Pannu Marii a další církevní světce. Vyjíměčně mohou být zobrazovány i další biblické výjevy. Bývají osazeny na kamenných soklech, na kterých mohou být uvedeny biblické nebo věnovací texty, často se jedná o díla barokního umění.²⁷

Mariánský sloup, morový sloup

„Kamenný barokní památník, stavěný po morových epidemiích v podobě sloupu či obelisku se sochou Panny Marie nebo Nejsvětější Trojice na vrcholu, na podstavci většinou sochy místních světců.“²⁸

Křížové cesty

„Soubory drobných sakrálních staveb, tj. křížů, božích muk, řazených podél cest v krajině, vedoucí k určitému cíli – kostelíku, kapli, poutnímu místu. Jednotlivé objekty, vymezující místa modlitebních zastavení, jsou vybaveny zobrazením výjevů křížování Krista.“²⁹

²⁵Tamtéž, s. 160.

²⁶TOULKY PO ČECHÁCH, MORAVĚ, SLEZSKU A ZAHRANIČÍ. *Typologie církevních staveb*. [Online]. 2007-2014. [cit. 2014-08-20]. Dostupný z [www: <http://www.toulkypocechach.com/typologie_cirkev.php>](http://www.toulkypocechach.com/typologie_cirkev.php).

²⁷ROZEHNALOVÁ, E., TOMÍŠKOVÁ, M., et al. *Církevní stavby*, s. 117.

²⁸POCHE, E., et. al. *Umělecké památky Čech IV. díl (T/Ž)*, s. 565.

²⁹ROZEHNALOVÁ, E., TOMÍŠKOVÁ, M., et al. *Církevní stavby*, s. 51- 117.

3 ZDROJE FINANCOVÁNÍ OPRAV PAMÁTEK

Vlastník kulturní památky je podle § 9 zákona o státní památkové péči povinen svoji památku udržovat v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením a znehodnocením. Povinnost pečovat o svou kulturní památku a chránit ji nese vlastník na své náklady. Zákon také pamatuje na to, že vlastník kulturní památky nemusí mít dostatek prostředků, aby tyto své povinnosti plnil, a umožňuje, aby byl vlastníkovu kulturní památky poskytnut podle § 16 zákona o státní památkové péči příspěvek ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu obce či kraje. Kromě státních a krajských fondů mají vlastníci památek možnost využít dotace z fondů Evropské unie či různých nadací. Příspěvky se poskytují výlučně na základě žádosti vlastníka kulturní památky, ne z iniciativy jiných institucí.³⁰

3.1 Dotační programy Ministerstva kultury

Ministerstvo kultury má na rok 2014 celkem 10 specializovaných programů z oblasti památkové péče. Tyto programy jsou financovány pouze ze státního rozpočtu. Příspěvek na obnovu kulturní památky poskytuje Ministerstvo kultury podle § 16 odst. 2 zákona o státní památkové péči, je-li na zachování kulturní památky mimořádný společenský zájem. Informace o programech, předepsané formuláře žádostí, požadavky na přílohy žádostí a termíny pro podání žádostí jsou veřejnosti přístupné na internetových stránkách Ministerstva kultury. Při zpracovávání žádosti může vlastníkovu kulturní památky poskytnout bezplatnou odbornou pomoc také Národní památkový ústav, resp. jeho jednotlivá územní odborná pracoviště nebo úseky státní památkové péče na městských úřadech obcí s rozšířenou působností.³¹

3.1.1 Program podpora záchranných archeologických výzkumů

Byl založen společným opatřením ministerstev kultury a financí. Program plní úlohu jednoho z nástrojů ke splnění mezinárodních závazků České republiky podle

³⁰MINISTERSTVO KULTURY. *Příručka vlastníka kulturní památky*. [Online]. 2007. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z [www: < http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/obcan-a-nakladani/prirucka-vlastnika-kulturni-pamatky-kulturni-pamatky-a-pece-o-ne-2273/>](http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/obcan-a-nakladani/prirucka-vlastnika-kulturni-pamatky-kulturni-pamatky-a-pece-o-ne-2273/).

³¹MINISTERSTVO KULTURY. *Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení*. [Online]. 2007. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z [www: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotacni-programy-mk-18061/>](http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotacni-programy-mk-18061/).

Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy. Podporuje záchranné archeologické výzkumy prováděné příspěvkovými organizacemi zřizovanými Ministerstvem kultury.³²

3.1.2 Podpora záchrany a obnovy kulturních památek poškozených povodní a přívalovými dešti v červnu roku 2013.

Program podporuje obnovu a záchranu kulturních památek poškozených povodní a přívalovými dešti v červnu roku 2013. Podpora je poskytována formou dotace ze státního rozpočtu. Program je otevřen pro státní organizace, jejichž zřizovatelem je Ministerstvo kultury, dále pro kraje, města, obce, fyzické osoby, církve, náboženské společnosti a kulturní instituce, u kterých není zřizovatelem MK. Financování projektů se uskuteční na základě předložení žádosti doložené rozsahem poškození objektu, spolu s dokladem o zapsání objektu na seznamu chráněných kulturních objektů. Žádosti budou přijímány do 30. října 2014.³³

3.1.3 Program podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností

Tento dotační program umožňuje obcím s rozšířenou působností podílet se na obnově kulturních památek. Finanční příspěvky na obnovu kulturní památky se poskytují prostřednictvím žádosti podané na příslušnou obec s rozšířenou působností. Jsou určeny na zachování a obnovu nemovitých kulturních památek, které se nalézají mimo památkové rezervace a zóny a nejsou národními kulturními památkami, ani ve vlastnictví České republiky.³⁴

3.1.4 Program Podpora pro památky UNESCO

Hlavním cílem programu Podpora pro památky UNESCO je dostát závazkům, které v České republice vyplývají z přijetí Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního

³²MINISTERSTVO KULTURY. *Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení*. [Online]. 2007. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z [www: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotacni-programy-mk-18061/>](http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotacni-programy-mk-18061/).

³³MINISTERSTVO KULTURY. *Podpora obnovy a záchrany kulturních památek poškozených povodní a přívalovými dešti v červnu v roce 2013*. [Online]. 2007. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z [www: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/podpora-zachrany-a-obnovy-kulturnich-pamatek-poskozenych-povodni-a-privalovymi-desti-v-cervnu-r--2013--211035/>](http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/podpora-zachrany-a-obnovy-kulturnich-pamatek-poskozenych-povodni-a-privalovymi-desti-v-cervnu-r--2013--211035/).

³⁴STŘEDOČESKÝ KRAJ. *Financování obnovy kulturních památek*. [Online]. 2015. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z [www: <http://www.kr-stredocesky.cz/web/kultura/financovani-obnovy-kulturnich-pamatek>](http://www.kr-stredocesky.cz/web/kultura/financovani-obnovy-kulturnich-pamatek).

dědictví. Pro čerpání finančních prostředků byly vytvořeny tři prioritní oblasti: tvorba management plánů, vědecko-výzkumné aktivity a prezentace, propagace a edukace statků, které se nacházejí na území ČR. Program V ČR byl spuštěn v roce 2008. Dotace na projekty uvedeného zaměření jsou administrovány odborem památkové péče MK ČR.³⁵

3.1.5 Program Kulturní aktivity v památkové péči

Program finančně podporuje veřejně prospěšné projekty spolků a jiných subjektů, jejichž výsledkem je činnost, která napomáhá k ochraně nemovitého i movitého památkového fondu v ČR a k popularizaci péče o něj.³⁶

3.1.6 Havarijní program

Ministerstvo kultury z tohoto programu poskytuje příspěvky na záchranu nejnaléhavějších oprav nemovitých kulturních památek, zejména na jejich statické a stavební zajištění, na opravy krovů a střech, komínů, včetně souvisejících restaurátorských, klempířských a zámečnických prací. Návrhy jsou přijímány na územních odborných pracovištích Národního památkového ústavu.³⁷

3.1.7 Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón

V tomto programu jsou poskytovány příspěvky na obnovu kulturních památek nacházejících se v nejcennějších částech historických měst prohlášených za památkové rezervace nebo památkové zóny. Z tohoto programu jsou finanční prostředky poskytovány pouze tehdy, pokud má příslušné město zpracovaný vlastní program regenerace a pokud se zároveň finančně podílí na obnově kulturní památky společně s vlastníkem.³⁸

³⁵MINISTERSTVO KULTURY. *Dotáční programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení*. [Online]. 2007. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z www: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotacni-programy-mk-18061/>>.

³⁶MINISTERSTVO KULTURY. *Dotáční programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení*. [Online]. 2007. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z www: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotacni-programy-mk-18061/>>.

³⁷MINISTERSTVO KULTURY. *Havarijní program*. [Online]. 2007. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z www: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/havarijni-program-428/>>.

³⁸MINISTERSTVO KULTURY. *Dotáční programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení*. [Online]. 2007. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z www: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotacni-programy-mk-18061/>>.

3.1.8 Program záchrany architektonického dědictví

Tímto programem je podporována obnova kulturních památek, které jsou nejcennější součástí architektonického dědictví (například hrady, zámky, kláštery, historické zahrady, kostely). Program je zaměřen na práce směřující k celkové záchraně kulturní památky nebo jejích podstatných částí.³⁹

3.1.9 Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny

Z tohoto programu se poskytují příspěvky na obnovu nemovitých kulturních památek nacházejících se ve vesnických památkových rezervacích a v krajinných památkových zónách (zejména památek lidové architektury, například zemědělských usedlostí, chalup, kapliček a božích muk, venkovských kostelů, zámečků, soch a pomníků, zahrad). Návrhy na zařazení akce obnovy nemovité kulturní památky do programu se přijímají na místně příslušných územních odborných pracovištích Národního památkového ústavu.⁴⁰

3.1.10 Program restaurování movitých kulturních památek

Program je určen na poskytování finančních příspěvků na obnovu movitých kulturních památek, významných děl výtvarných umění nebo uměleckořemeslných prací umístěných v budovách a určených veřejnosti pro kulturní, výchovně vzdělávací nebo náboženské účely (například obrazy a sochy v kostelech).⁴¹

3.2 Dotační programy Ministerstva pro místní rozvoj

Jednou z dalších možností k financování oprav a obnovy kulturních památek ze státního rozpočtu prostřednictvím Ministerstva pro místní rozvoj je program Podpora

³⁹MINISTERSTVO KULTURY. *Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení*. [Online]. 2007. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z [www: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotacni-programy-mk-18061/>](http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotacni-programy-mk-18061/).

⁴⁰MINISTERSTVO KULTURY. *Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny*. [Online]. 2007. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z [www: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=431>](http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=431).

⁴¹MINISTERSTVO KULTURY. *Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení*. [Online]. 2007. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z [www: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotacni-programy-mk-18061/>](http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotacni-programy-mk-18061/).

rozvoje regionů. Tento program v sobě zahrnuje v roce 2014 podprogram 117D815 Podpora obnovy a rozvoje venkova.⁴²

3.2.1 Podpora obnovy a rozvoje venkova 2014

Podprogram Podpora a rozvoj venkova předpokládá participaci obyvatel venkova, občanských spolků a sdružení při obnově jejich obce. Formou dotace chce podpořit jejich rozvoj a obnovu. Pro rok 2014 byly ustanoveny čtyři dotační tituly. Pro každý dotační titul jsou příjemci podpory vymezeni a specifikováni. Obecně se však jedná o obce či svazky obcí. Prostředky na obnovu a údržbu sakrálních staveb lze čerpat pouze z dotačního titulu č. 1- Podpora vítězů soutěže Vesnice roku a z dotačního titulu č. 4 - Podpora obnovy drobných sakrálních staveb v obci. Z tohoto podprogramu Podpora drobných sakrálních staveb v obci budou podporovány akce zaměřené na obnovu drobných sakrálních staveb nalézajících se v katastrálním území obce, které nejsou prohlášeny kulturním památkou a jsou v majetku obce. Jedná se zejména o obnovu staveb jako jsou kaple, kaplička, sochy, boží muka, kříže a úpravy prostranství v okolí drobných sakrálních staveb.

Všechny potřebné informace o možnostech čerpání dotací jsou v Zásadách podprogramu 117D815 - Podpora obnovy a rozvoje venkova, které byly schváleny rozhodnutím ministra č. 155/2013 ze dne 28. listopadu 2013 a jsou k dispozici na webových stránkách.⁴³

3.3 Středočeský krajský úřad

Správní obvod Příbram spadá pod působnost Středočeského kraje. Z důvodu zlepšení orientace pro žadatele z původních osmnácti fondů a dotačních programů vzniklo pro rok 2014 osm fondů Středočeského kraje. Odbor kultury a památkové péče administruje fond kultury a obnovy památek. Tento fond obsahuje pět oblastí podpory:

⁴²MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Podpora rozvoje regionů v roce 2014*. [Online]. 2007. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z [www: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Programy-Dotace/Podpora-rozvoje-regionu-v-roce-2014>](http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Programy-Dotace/Podpora-rozvoje-regionu-v-roce-2014).

⁴³MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Podpora obnovy a rozvoje venkova 2014*. [Online]. 2007. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z [www: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Programy-Dotace/Podpora-rozvoje-a-obnovy-venkova-2014>](http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Programy-Dotace/Podpora-rozvoje-a-obnovy-venkova-2014).

obecní knihovny, obnovu kulturních památek, obnovu drobných památek, podporu kulturních akcí a slavností, podporu divadel.⁴⁴

Na obnovu a opravy drobných sakrálních staveb mohou být použity dva dotační tituly a to z fondu Podpora obnovy kulturních památek a z obnovy drobných památek. Finanční příspěvek z programu Podpora obnovy kulturních památek je určen pouze vlastníku kulturní památky, která je zapsána v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky a nachází se ve Středočeském kraji. Vlastník památky může požádat o dotaci v rozmezí 50.000,- Kč až 500.000,- Kč, s minimální 5 % spoluúčastí.⁴⁵ Z fondu Podpory drobných památek mohou být hrazeny památky nejen zapsané v ústředním seznamu, ale také drobné památky a architektura umístěná na veřejných prostranstvích, ve volné krajině nebo u komunikací. Dotace by měla být směřována například na kapličky, výklenkové kaple, boží muka, kříže, smírčí kříže, význačné náhrobky, pomníky a pomníčky padlých, pamětní desky atd. Dotace je opět určena pouze majiteli drobné kulturní památky, která se nachází ve středočeském kraji. Výše možné dotace je stanovena mezi 10 000 až 150 000 Kč.⁴⁶

3.4 Nadace

Mezi další možnosti získání finančních prostředků od dárců lze zařadit různé nadace a občanská sdružení.

3.4.1 Nadace VIA

Nadace vznikla v roce 1997 jako soukromá nadace. Jejím cílem je posilování komunitního rozvoje měst a obcí a podpora neziskových organizací, především zvyšování profesionální úrovně organizace. Od svého vzniku podpořila více než 3400 projektů za 275 miliónů Kč.⁴⁷

⁴⁴ STŘEDOČESKÝ KRAJ. *Financování obnovy kulturních památek*. [Online]. 2015. [cit. 2015-02-02].

Dostupný z [www: <http://www.kr-stredocesky.cz/web/kultura/financovani-obnovy-kulturnich-pamatek>](http://www.kr-stredocesky.cz/web/kultura/financovani-obnovy-kulturnich-pamatek).

⁴⁵ STŘEDOČESKÝ KRAJ. *Podpora obnovy kulturních památek*. [Online]. 2015. [cit. 2015-02-02]. Dostupný z [www: <http://www.kr-stredocesky.cz/web/kultura/podpora%20obnovy%20kulturn%C3%ADch%20pam%C3%A1tek>](http://www.kr-stredocesky.cz/web/kultura/podpora%20obnovy%20kulturn%C3%ADch%20pam%C3%A1tek).

⁴⁶ STŘEDOČESKÝ KRAJ. *Podpora obnovy drobných památek*. [Online]. 2015. [cit. 2015-02-02]. Dostupný z [www: <http://www.kr-stredocesky.cz/web/kultura/podpora-drobnych-pamatek>](http://www.kr-stredocesky.cz/web/kultura/podpora-drobnych-pamatek).

⁴⁷ NADACE VIA. *Kdo jsme*. [Online]. 2008. Poslední aktualizace 18. 4. 2014. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z [www: <http://www.nadacevia.cz/cz/o-nadaci/kdo-jsme>](http://www.nadacevia.cz/cz/o-nadaci/kdo-jsme).

3.4.2 Nadace Občanského fóra

Cílem Nadace OF je podpora občanských aktivit, které přispějí k záchraně kulturního dědictví v České republice. Zvláštní důraz je kladen na opomíjené památky. Proto od roku 1995 se úsilí nadace soustřeďuje výhradně do oblasti památkové péče. Spolupracuje na záchraně ojedinělých kulturních projektech s podnikatelskou, neziskovou a právní sférou.⁴⁸

3.4.3 Nadační fond pro Březnici

Nadační fond pro Březnici je jedním z mnoha regionálních fondů, který podporuje místní rozvoj v oblasti sociální, kulturní a ochranu přírody v regionu Březnicko. Původní název Nadační fond Bozeň vznikl v Březnici na počátku roku 2008. Byl pojmenován po nedalekém slovanském hradišti. K jeho přejmenování došlo v roce 2012.⁴⁹

⁴⁸NADACE OBČANSKÉHO FÓRA. *O Nadaci*. [Online]. 2014. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z [www: <http://www.nadaceof.cz/>](http://www.nadaceof.cz/).

⁴⁹NADAČNÍ FOND PRO BŘEZNICI. [Online]. 2015. [cit. 2015-02-02]. Dostupný z [www: <http://www.fondprobreznici.cz/>](http://www.fondprobreznici.cz/).

4 METODY VÝZKUMU

„Vedle obecných vědeckých postupů při nakládání s poznatky a informacemi,“ (analýza a syntéza, dedukce a indukce), „slouží vědě k získávání nových poznatků především výzkum.“ Výzkum lze definovat jako plánovitou činnost, která má za úkol „prověřovat platnost jisté části teorie, jisté teoretické předpoklady v praxi a tím rozvíjet poznání oblasti, na kterou je příslušná vědní disciplína zaměřena.“⁵⁰

Sociální výzkum definují Pána a Somr jako výzkum interdisciplinární a jedním z oborů, které jsou jeho součástí je také sociologie: Vycházíme z definice, že „sociologický výzkum je systematické vyšetřování, popis, analýza a výklad sociálních jevů, založený na přímém sběru informací.“ Prvním krokem v kvantitativním výzkumu je formulace vědeckého problému. Vědecký problém znamená, že máme jen dílčí poznatky nebo nemáme hotovou odpověď v plném rozsahu. „Na odpovídající formulaci vědeckého problému a cílů výzkumu záleží i jeho konečný efekt.“ V další fázi musíme sestavit náš záměr upřesnit, směřovat, stanovit hlavní ideu. To je určující pro náš další postup, „jak budou formulovány vědecké hypotézy.“⁵¹

Murda dělí sociologický výzkum na tři základní etapy. První přípravná etapa se uskutečňuje v teoretické rovině a jejím hlavním cílem se stává vypracování výzkumného projektu. Druhá, realizační etapa se realizuje v terénu a má za úkol sbírat data a v třetí závěrečné etapě probíhá analýza získaných údajů. Vyhodnocení těchto údajů je podkladem pro zpracování závěrečné zprávy. V rámci výzkumu lze rozlišovat všeobecné, pracovní a statistické hypotézy. Vědecká hypotéza je odůvodněný předpoklad, který je vyjádřen podmíněným pravdivým výrokem mezi dvěma proměnnými. Smyslem sociologického výzkumu je ověřování a potvrzování pravdivosti hypotéz nebo naopak jejich vyvracení. V procesu ověřování se hypotézy testují a statistickými metodami se vyhodnocují.⁵²

Jednou z nejdůležitějších metod sociologického výzkumu je interview. Jde v něm o cílevědomý a plánovitý postup získávání dat. Pro vědecké účely užíváme standardizovaného rozhovoru, kde užíváme předem připravené otázky. Pro navození atmosféry můžeme použít volný rozhovor, pak standardizovaný a poté opět volný rozhovor. Takové kombinaci říkáme polostandardizovaný rozhovor.⁵³

⁵⁰REICHEL, J. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*, s. 16.

⁵¹PÁNA, L., SOMR, M. *Metodologie a metody výzkumu*, s. 9-13.

⁵²MURDZA, K. *Sociologický výzkum*, s. 49-53.

⁵³PÁNA, L., SOMR, M. *Metodologie a metody výzkumu*, s. 68.

II VÝZKUMNÁ ČÁST

5 CÍL A METODA VÝZKUMU

Cílem výzkumné části je zmapovat výskyt drobných církevních památek, zděných staveb kaplí a kapliček v regionu Příbram, zdokumentovat jejich současný stav a otestovat stanovené hypotézy. K otestování hypotéz budou získány informace terénním výzkumem a sběrem dat. Terénní výzkum bude spočívat ve fotodokumentaci staveb, jejich popisu a hodnocení technického stavu. Metoda sběru dat bude založena na studium dokumentů a na osobních a telefonických polostandardizovaných rozhovorech se zástupci jednotlivých obcí, v jejichž katastru leží drobné církevní stavby.

Pro výzkumnou část byly vytvořeny tyto hypotézy:

- 1) 70 % majitelů zkoumané církevní architektury jsou obce.
- 2) 30 % majitelů staveb využilo nebo snažilo využít k opravě památky dotaci.
- 3) 30 % kaplí je využíváno k liturgickým nebo jiným účelům.
- 4) 70 % církevních staveb je ve velmi dobrém stavu.
- 5) 30 % kaplí a kapliček je propagováno na internetových stránkách obcí nebo jsou informace o nich na památce samotné.

Při vytváření hypotéz autor vycházel z předpokladu, že větší počet kaplí a kapliček budou vlastnit obce a část z nich využilo k obnově památek dotaci nebo aspoň učinilo pokus získat některou z dotací. Třetí hypotéza bude mít za úkol zjistit zda a jakým způsobem jsou kaple v obcích používány. Čtvrtá hypotéza bude testována při terénním výzkumu jako subjektivní hodnocení technického stavu staveb. Poslední pátá hypotéza předpokládá jakoukoli iniciativu propagace památky.

Praktická část výzkumu bude probíhat v několika krocích:

- 1) Nejprve bude vymezena oblast výzkumu drobné církevní architektury, podle mapy regionu – správního obvodu Příbram bude vytvořen seznam obcí a jejich osad.
- 2) Budou stanoveny charakteristika zkoumaných staveb kapliček a kaplí a bude vytvořena stupnice technického stavu památky pro potřeby porovnávání a vyhodnocení jejich stavu.
- 3) Třetím krokem bude vyhledávání, soupis a evidence památek z dostupných zdrojů, na internetových stránkách příslušných obecních úřadů, na Ústředním seznamu kulturních památek ČR, bádání v Státním oblastním archívu Příbram.

- 4) Čtvrtým krokem bude samotný terénní výzkum, zjišťování stavu památek, fotografická dokumentace, která bude obsažena v příloze diplomové práce.
- 5) Budou vedeny polostandardizované rozhovory s představiteli katastrálně příslušných obcí, budou položeny otázky k vlastnictví památky, jakým způsobem je opravují, zda využívají dotace, zda a jak jsou využívány kaple v jejich obcích.
- 6) Analýza výsledků terénního výzkumu, potvrzení či vyvrácení testovaných hypotéz, diskuse, výsledky, doporučení.

6 VÝSLEDKY

Na Příbramsku autor na cestách po obcích viděl mimo zděných staveb desítky jiných sakrálních staveb. Prakticky v každé vesnici lze najít ještě další památku, kamenná boží muka, kamenné kříže, smírčí kříže, pomníky, sochy. Většinou se nám zjeví u silnice či u cest dříve používaných a nyní zarostlých trávou a křovím.

6.1 Charakteristika regionu Příbram

Příbramský správní obvod má rozlohu 925 km² a je největším správním obvodem v kraji. Žije zde přes 70 000 obyvatel.⁵⁴ Mimo měst Dobříše a Sedlčan jsou jeho sousedy obce s rozšířenou působností: severním směrem Hořovice, na západě Rokycany a Blovice a na jihu Blatná, Písek a Milevsko. V současné době náleží do okresu Příbram 74 obcí a dalších přes 70 obcí a osad, které jsou jimi spravovány. Příbramský region je značně členitý s výrazným zalesněním krajiny. Přibližně polovinu rozlohy tvoří Brdská vrchovina. Pozvolné stoupání vede ze širokých údolí na táhlé hřebeny a plošiny, které přesahují výšku 800 m. Jsou tu nejvyšší místa středních Čech – vrchy Tok (865 m n.m.), Praha (862 m n.m.) a Třemšín (826 m n.m.). Nachází se zde vojenský újezd Brdy (260 km²), k němu přilehlé obce a do Brd spadá i celá oblast okolo města Rožmitál pod Třemšínem. Čtvrtinu území Příbramska tvoří zemědělská oblast kolem města Březnice. Poslední část regionu prochází podél levého břehu řeky Vltavy. Na jejím toku stojí dvě přehrady, Orlická a Kamýcká. Obě byly postaveny v šedesátých letech 20. stol. Řeka tvoří jihovýchodní hranici správního území.⁵⁵

Samotná historie města Příbram je již od dávných dob spjata s hornickou činností. Za svůj rozvoj po druhé světové válce vděčí Příbramsko rovněž báňské činnosti, a to těžbě uranových rud, což však na druhé straně přineslo současným generacím vážné ekologické problémy. V Příbrami je vybudován hornický skanzen, který ukazuje nejen slavné doby hornického města, ale i neutěšené postavení obyčejných kovkopů. Jako součást Hornického muzea v Příbrami byl soubor hornických památek tvořený budovami a důlními díly, prohlášen vládou České republiky v květnu 2014 za Národní kulturní památku.⁵⁶

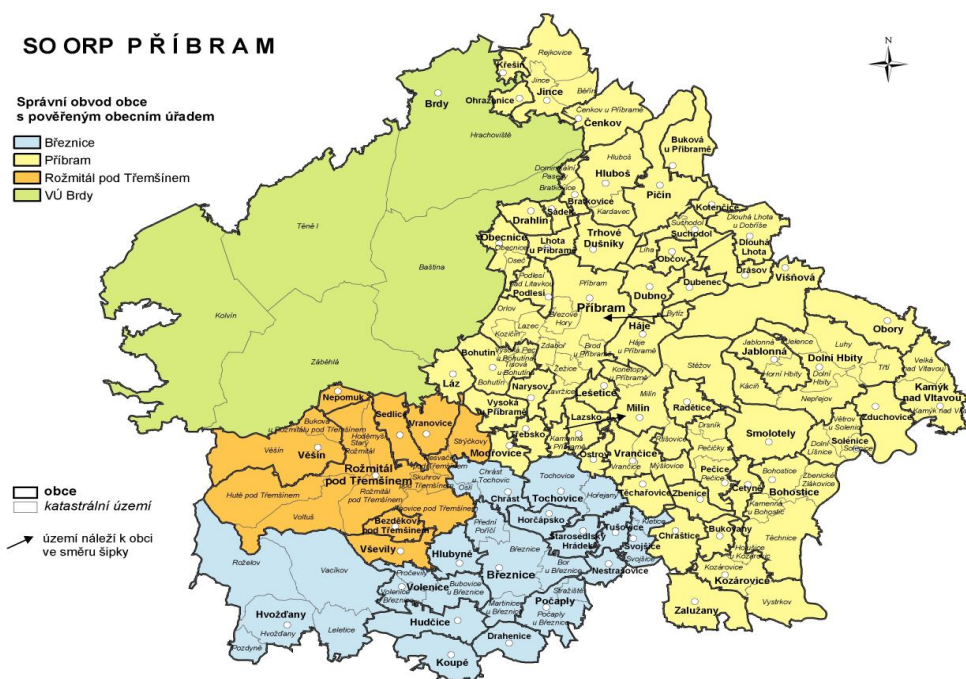
⁵⁴ČSÚ. *Statistická ročenka Středočeského kraje*. [online]. 2013-12-31. [cit. 2015-01-20]. Dostupný z [www: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajkapitola/201011-13-r_2013-27>](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajkapitola/201011-13-r_2013-27).

⁵⁵ČSÚ. *Charakteristika okresu Příbram*. [online]. 2014-04-14. [cit. 2015-01-20]. Dostupný z [www: <http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pribram>](http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pribram).

⁵⁶Hornické muzeum Příbram. [online]. 2011-2015. [cit. 2015-01-20]. Dostupný z: [<http://www.muzeum-pribram.cz/cz/akce/detail/hornicke-muzeum-pribram-je-narodni-kulturni-pamatkou/377/>](http://www.muzeum-pribram.cz/cz/akce/detail/hornicke-muzeum-pribram-je-narodni-kulturni-pamatkou/377/).

Starou poutní slávu připomíná nad městem významné poutní místo Svatá Hora, kde je chrám, který byl v letech 1658 – 1675 přebudován v barokním stylu. Je dílem italského stavitele C. Luragha, autorem sochařské výzdoby portálu je známý M. Brokoff. Mezi další zajímavosti na Příbramsku patří zámek i zbytek židovské čtvrti v Březnici a v Rožmitále pod Třemšínem hrad, postavený v polovině 14. století Arnoštem z Pardubic. Nad městysem Jince se vypíná vrch Plešivec s největším brdským prehistorickým hradištěm z období knovízské kultury. V roce 1810 tu hrabě Rudolf Vrba buduje vysokou pec Barboru, která na svém místě stojí dodnes.⁵⁷

Mapa SO ORP Příbram⁵⁸

6.2 Vymezení drobných církevních staveb

Určujícím rysem zkoumaných církevních staveb byly autorem vybrány zděné stavby kaplí, kapliček a božích muk. Byly vybrány pro společné charakteristiky, možnost srovnávání a také z důvodů jedinečnosti výzkumu kaplí a kapliček na Příbramsku. Výzkum

⁵⁷ČSÚ. *Charakteristika okresu Příbram*. [online]. Aktualizace 14. 4. 2014. [cit. 2015-01-20]. Dostupný z [www: <http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pribram>](http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pribram).

⁵⁸ČSÚ. *2120 - SO ORP Příbram*. [online]. 2014-04-15. [cit. 2015-01-20]. Dostupný z [www: <http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/2120_so_orp_pribram>](http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/2120_so_orp_pribram).

nebude zaměřen na hřbitovní a zámecké kaple a také nebude do výzkumu zařazen poutní areál Svatá Hora. U památek budou sledovány následující údaje:

➤ **Stav památky.** Stav byl zjištěn při terénním výzkumu. Pro určení a porovnání technického stavu jednotlivých památek byla vytvořena stupnice od 1 do 4:

1- výborný stav, známkou jedna byla hodnocena památka, která nevykazovala žádné poškození, praskliny, či jiné závady, působila estetickým dojmem, udržované okolí stavby, většinou bylo zřejmé, že památka prošla kvalitní opravou.

2- velmi dobrý stav, mírné poškození omítky, uvnitř nebo zvenku byla viděna vzlínající vlhkost, památka mohla být v nedávné době opravována, oprava však nebyla provedena v dostatečné kvalitě, okolí stavby nebylo v perfektním stavu.

3- uspokojivý stav, známkou tři byly hodnoceny kaple evidentně nepoužívané, zanedbané, bez vybavení k liturgickým účelům, uvnitř stavby nebo vnější část byly vlhké mapy napadené plísní, neudržovaná, opadávající omítky, fasády, mech na střeše.

4- špatný stav, značně poškozená památka, viditelné poškození stavby, jednalo se o zchátralou střechu, poškozenou zvoničku, odpadané zdivo, nutnost zásadních oprav.

➤ **Zasvěcení kaple, datum vzniku**

➤ **Lokalizace**

➤ **Registrace v ústředním seznamu památek**

➤ **Fotografická dokumentace**

➤ **Architektonický popis**

6.3 Zaniklé památky

Při literární rešerši autor byly zjištěny informace o zaniklých kaplích v regionu, a proto považuje za nutné se o nich krátce zmínit.

Příbramský region nezasáhla v masivním měřítku ztráta sakrálních staveb po roce 1945 jako v jiných okresech. Přesto zničených památek jich Valenčík ve správním obvodu Příbram zaznamenává dvanáct. Největší počet devět zbořených staveb byl zjištěn ve vojenském prostoru Brdy po roce 1945. Jedná se o kaple v bývalých obcích Hrachoviště, Kolvín, Velcí, Padrt' a Zadní Záběhlá. Přičemž v obcích Padrt' a v Zadní Záběhlé se jednalo o dvě kaple. Dalšími zničenými kaplemi ve vojenském prostoru se nacházely v katastru současných obcí Nepomuk a Obecnice. Dvě kaple byly zatopené Orlickou

přehradou v Těchnicích a v osadě Korce, a zbořená kaplička při poutní cestě z Březnice do Příbrami u Modřovic.⁵⁹ Autorem byla zjištěna ještě kaple v obci Láz u č. p. 15, zbouraná v roce 1959.⁶⁰ Další zmizelou stavbou se stala kaplička v osadě Slivice, zbořená v roce 1966, která byla součástí křížové cesty o čtrnácti zastaveních.⁶¹ Poslední zmizelou stavbou se stala kaplička sv. Máří Magdalény v Bohutíně z roku 1861, zbouraná roku 1967.⁶² Celkem bylo zdokumentováno patnáct zbořených kaplí, což činí přibližně 11 % staveb z celkového počtu zkoumaných staveb.

6.4 Terénní výzkum

Terénní výzkum probíhal od června 2014 do ledna 2015. Autor navštívil všechny obce v Příbramském správním obvodu a většinu jejich osad.

Při terénním výzkumu v regionu Příbram bylo zdokumentováno 95 kaplí, 42 kapliček a božích muk. Jsou v nich obsaženy dvě křížové cesty, jedna o 13 zastaveních a druhá o 8 zastaveních. Bylo zmapováno celkem 137 památek v 60 sídlech. Z tohoto počtu je pouze 19 zapsáno v Ústředním seznamu kulturních památek (viz tabulka č. 1).

Tab. č. 1: Zapsané památky v ÚSKP

Číslo rejstříku	Sídelní útvar	Památka	Příloha č.	Tech. stav
30934 / 2-2373	Bezděkov pod Třemšínem	kaple Nejsvětější Trojice	1	3
22718/ 2-2376	Březnice – Dobrá Voda	Kaple sv. Máří Magdalény	2	1
45007 / 2-2389	Březnice	křížová cesta z Březnice na Svatou Horu, z toho jen: kaplička II.	30	1
47167 / 2-2908	Bubovice	kaplička sv. Jana Nepomuckého	27	2
25553 / 2-2914	Drahenice	kaplička Panny Marie Sedmiboletné	6	4
22077 / 2-2913	Drahenice	kaple sv. Jana Nepomuckého	6	3
41990 / 2-2912	Drahenice	boží muka (U Ovčina)	7	1
24859 / 2-2453	Kozárovice	kaple Panny Marie	12	2

⁵⁹Poškozené a zničené kostely, kaple a synagogy v České republice. [online]. 2008–2015. [cit. 2015-01-21]. Dostupný z [www: <http://www.znicenekostely.cz/>](http://www.znicenekostely.cz/).

⁶⁰Lázská kaplička. [online]. 2015. [cit. 2015-01-21]. Dostupný z [www: <http://obeclaz.eu/wp-content/uploads/2013/03/L%C3%A1zsk%C3%A1-kapli%C4%8Dka.pdf>](http://obeclaz.eu/wp-content/uploads/2013/03/L%C3%A1zsk%C3%A1-kapli%C4%8Dka.pdf).

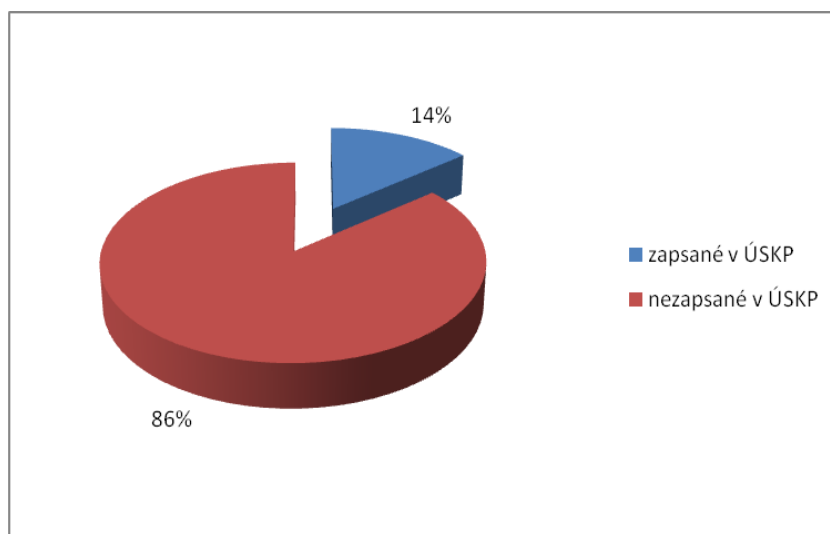
⁶¹ Státní oblastní archiv Příbram. *Evidenční list nemovitých kulturních památek (N-T)*. 15. 8. 2014.

⁶²STEHLÍK, F. *Drobné sakrální stavby farnosti v Bohutíně*, s. 6.

36747 / 2-2934	Mýšlovice	kaple Panny Marie	27	2
37974 / 2-2938	Občov	kaple Panny Marie	15	1
22613 / 2-2501	Pňovice	kaple se zvonící	22	2
20100/ 2-2576	Starosedlský Hrádek	boží muka	24	2
31941 / 2-2588	Tochovice	kaple sv. Anny	25	1
36459 / 2-2954	Trhové Dušníky	kaple Nejsvětější Trojice	26	2
18333 / 2-2955	Trhové Dušníky	výklenková kaplička sv. Jana Nepomuckého	26	2
25062 / 2-2590	Trhové Dušníky	boží muka	26	3
54881 / 2-4464	Vranovice	výklenková kaplička	28	4
14358 / 2-2600	Vševily	kaple sv. Jana Nepomuckého	28	1
14481 / 2-2435	Zbenice	kaplička Nejsvětější Trojice	29	1

Zdroj: NPÚ⁶³, vlastní zpracování.

Graf č. 1: Podíl zapsaných a nezapsaných památek do Ústředního seznamu kulturních památek.

Zdroj: vlastní zpracování

⁶³ Národní Památkový Ústav. MonumNet. [Online]. 2015. [cit. 2015-02-02]. Dostupný z www: <<http://monumnet.npu.cz/pamfond/list.php?hledani=1&KrOk=Ok&HiZe=&Vybzemi=1&sNazSidOb=&Adresa=&Cdom=&Pamatka=&CiRejst=&Uz=B&PrirUbytOd=3.5.1958&PrirUbytDo=4.3.2015&KodKr=21&KodOk=2111>>.

Diskuse

Kulturní památky zapsané v Ústředním seznamu kulturních památek jsou zastoupeny na celkovém počtu 14 %. Památky v Březnici, Dobré Vodě, Občově, Tochovicích, Vševilech, Zbenicích, a Boží muka v Drahenicích jsou nejlépe hodnoceny, neboť byly v nedávné době opraveny. Na druhé straně nejhůře byla hodnocena kaplička Panny Marie v Drahenicích a kaplička ve Vranovicích, které jsou ve špatném stavu.

6.5 Dokumentace staveb v regionu podle obcí

BEZDĚKOV pod TŘEMŠÍNEM

Kaple Nejsvětější Trojice byla opravována naposled v roce 2001, kdy proběhla menší oprava. Kapli vlastní obec, dvakrát byla podaná žádost o dotaci s negativním výsledkem. V letošním roce 2015 má obec záměr žádost o dotaci opět podat.⁶⁴

Kaple Nejsvětější Trojice

Stav: Uspokojivý. Ze soklu se odlupuje omítka vlhkem, malba se začíná odlupovat, vlhké zdi. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** obec Bezděkov pod Třemšínem.

Lokalizace: Na návsi. **Datum vzniku:** 1844.

BOHOSTICE

Kaple sv. Františka je ve vlastnictví obce. Naposledy jí byla opravena střecha a fasáda před osmi lety, vše bylo hrazeno z vlastních zdrojů. Stejně byla opravena kaple v osadě Kamenná, již vlastníkem je také obec Bohostice. V kapli sv. Františka i v kapli Kamenné bývá bohoslužba jedenkrát do roka.⁶⁵

Kaple sv. Františka z Asisi

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 12. 8. 2014. **Vlastník:** obec Bohostice.

Lokalizace: na návsi v dolní části obce. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Kaple se zvonicí v osadě Kamenná

Stav: výborný, udržovaná, jen ve střední části čelní stěny je lehce poškozená malba.

Datum fotodokumentace: 10. 8. 2014. **Vlastník:** obec Bohostice. **Lokalizace:** u silnice do Bohostic. **Datum vzniku:** nezjištěno.

⁶⁴Telefonický rozhovor se starostou obce Bezděkov pod Třemšínem Janem Kodatem ze dne 29. 1. 2015.

⁶⁵Telefonický rozhovor se starostkou obce Bohostice paní Růženu Královou ze dne 29. 1. 2015.

BOHUTÍN

Kaple na Řimbabě leží na pozemcích obce Bohutín, první zmínka o ní pochází z roku 1843, kdy je zakreslena na mapě. Spolek Řimbaba instaloval v kapli elektrické zvonění, které zvoní v poledne a večer. O její údržbu se také stará. Kaple u Havírny je v soukromých rukou.⁶⁶ Kaple na Havírně byla zbudována roku 1838 a je zasvěcena sv. Janu Nepomuckému.⁶⁷

Kaple se zvonicí na Řimbabě

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 19. 2. 2015. **Vlastník:** obec Bohutín.

Lokalizace: ve Vysoké Peci (část obce Bohutín), u těžní věže šachty Řimbaba. **Datum vzniku:** asi roku 1843.

Kaple sv. Jana Nepomuckého

Stav: velmi dobrý. Pode dveřmi je popraskaná omítka, místy stržená. **Datum**

fotodokumentace: 10. 8. 2014. **Vlastník:** soukromá. **Lokalizace:** v obci „na Havírně“.

Datum vzniku: 1838.

BRATKOVICE

Kapličky v Bratkovicích a Dominikálních Pasekách jsou ve vlastnictví obce. V posledních šesti letech byla prováděna pouze údržba kapliček.⁶⁸

Kaplička u silnice v Bratkovicích

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 26. 11. 2014. **Vlastník:** obec Bratkovice.

Lokalizace: u cesty od Hluboše. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Kaplička v osadě Dominikální paseky

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** obec Bratkovice.

Lokalizace: u silnice pod mohutnou lípou. **Datum vzniku:** nezjištěno.

⁶⁶Rozhovor s místostarostou spolku Řimbaba panem Josefem Kovářem ze dne 19. 2. 2015.

⁶⁷ STEHLÍK, František. *Drobné sakrální stavby farnosti v Bohutíně*, s. 7.

⁶⁸Telefonický rozhovor s místostarostou obce Bratkovice panem Luděkem Lindnerem ze dne 10. 9. 2014.

BŘEZNICE

Kaple sv. Máří Magdalény v osadě Dobrá Voda

V letech 1992 až 1997 byla kaple opravována. Památka byla opravena z prostředků: MěÚ Březnice, Ministerstva kultury ČR, Biskupství České Budějovice, soukromé sbírky občanů Dobré Vody, Boru, Březnice a okolí, Nadace Ivana Havla, čtenářů Katolického týdeníku, Příbramského deníku a Periskopu a Nadace Českých památek Senohraby.⁶⁹

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** město Březnice.

Lokalizace: u železničního mostu. **Datum vzniku:** 1642.

Kaple se zvonící v osadě Martinice

Kaple byla postavena ze soukromých zdrojů, na místě bývalé obecní váhy před deseti roky, stavba i pozemek patří městu Březnice, město vlastní i kapli v Dobré Vodě, kde se koná každoročně mše při březnické pouti.⁷⁰

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 14. 12. 2014. **Vlastník:** město Březnice.

Lokalizace: na návsi. **Datum vzniku:** 2005.

BUKOVANY

Památky jsou ve vlastnictví obce, oprava kaple sv. Josefa u silnice z Bukovan do Chraštiček byla opravována asi před dvanácti lety z vlastních zdrojů. Stará se o ni pan Vopat.⁷¹

Boží muka

Stav: velmi dobrý, krátce po menší opravě fasády. **Datum fotodokumentace:** 14. 12. 2014. **Vlastník:** obec Bukovany. **Lokalizace:** u silnice z Chraštiček do Kozárovic. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Kaple sv. Josefa

Stav: uspokojivý, z levé strany štítu je odpadlá omítka. **Datum fotodokumentace:** 14. 12. 2014. **Vlastník:** obec Bukovany. **Lokalizace:** u silnice z Bukovan ke Chraštičkám. **Datum vzniku:** nezjištěno.

⁶⁹Z informační tabule na dveřích kaple v Dobré Vodě, dne 10. 8. 2014.

⁷⁰Rozhovor s panem Josefem Melicharem, vedoucím odboru správy majetku MěÚ Březnice ze dne 28. 1. 2015.

⁷¹Telefonický rozhovor se starostou obce Bukovany panem Davidem Kaiserem ze dne 2. 3. 2015.

BUKOVÁ u PŘÍBRAMĚ

Památky patří obci a jejich opravy byly hrazeny z vlastních zdrojů. Menší oprava kaple sv. Zikmunda se uskutečnila v roce 2012 a stála asi 25 000 Kč, kaplička sv. Jana Nepomuckého v roce 2005 kolem 10 000 Kč a přibližně stejnou částkou 10 000 Kč byly opravovány boží muka na rozcestí k Pičínu v roce 2012. Vždy o vánocích se scházejí občané u kapličky, popřejí si šťastné a veselé a zazpívají koledy.⁷²

Kaple sv. Zikmunda

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 16. 2. 2014. **Vlastník:** obec Buková.

Lokalizace: na návsi u silnice. **Datum vzniku:** 1888 – na kapli.

Kaplička sv. Jana Nepomuckého

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 16. 2. 2014. **Vlastník:** obec Buková.

Lokalizace: u silnice po levé straně směrem na Pičín. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Boží muka

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 16. 2. 2014. **Vlastník:** obec Buková.

Lokalizace: u silnice mezi Bukovou a Rosovicemi. **Datum vzniku:** nezjištěn.

CETYNĚ

V kapli se konají bohoslužby.⁷³ Kaple patří obci, opravy probíhají průběžně z vlastních zdrojů, uvažuje se o opravě střechy.⁷⁴

Kaple se zvoníci

Stav: velmi dobrý. Uvnitř výborný, pouze venku lehce poškozená omítka soklu, starý nátěr na střeše. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** obec Cetyně. **Lokalizace:** na svahu návsi. **Datum vzniku:** 1. pol. 19. století.⁷⁵

⁷²Telefonický rozhovor se starostou obce Buková u Příbramě panem Václavem Brejchou ze dne 28. 1. 2015.

⁷³Milínský zpravodaj. [Online]. 2014. [cit. 2014-10-21]. Dostupný z [www: <http://www.milin.cz/a_dokument/1404114101_cervenec%20a%20srpen%2014.pdf >](http://www.milin.cz/a_dokument/1404114101_cervenec%20a%20srpen%2014.pdf).

⁷⁴Telefonický rozhovor se starostou obce Cetyně panem Václavem Řezáčem ze dne 23. 3. 2015

⁷⁵Státní oblastní archiv Příbram. *Evidenční list kulturních památek B-M*. 15. 8. 2014.

ČENKOV

Kaple sv. Antonína Paduánského

Pravidelně o velikonocích a před vánoce se schází místní i přespolní občané poslechnout si koledy před kapličkou. Vše organizuje místní občan pan Firýt, který staví betlém a jiné postavy ze sena. Kaplička byla opravována především v posledních letech, v roce 2009 za 70 000 Kč, 2012 za 71 000 Kč, v roce 2014 byla opravena zvonička za 65 000 Kč. Obnova byla realizována z vlastních zdrojů.⁷⁶

Stav: výborný, okolí kaple vzorové. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** obec Čenkov. **Lokalizace:** na svahu pod silnicí směrem na Jince pod autobusovou zastávkou „U křížku“. **Datum vzniku:** 1829.

DOLNÍ HBITY

K obci jsou připojeny okolní vesnice Horní Líšnice, Jelence, Káciň, Luhy, Nepřejov, Třtí a osada Kaliště. Obec před více než osmi lety postupně opravila kapličky v Nepřejově, Třtí, Jelencích a Luhu. Kaple v obci Káciň vyžaduje větší opravu a obec bude žádat o dotaci v letošním roce 2015. Kaple jsou udržovány v dobrém stavu díky péči místních občanů. Elektrické zvonění je instalováno pouze v Jelencích, kde se vyzvání klekání.⁷⁷ Datum vzniku kaplí v okolí Dolních Hbit: Jablonná – 1833, Luhy – 1837, Jelence – 1842, Třtí – 1842, Horní Hbity – 1852, Nepřejov- 1892.⁷⁸

Kaple se zvonicí v obci Jelence

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 12. 8. 2014. **Vlastník:** obec Dolní Hbity. **Lokalizace:** u silnice do Dolních Hbit. **Datum vzniku:** 1842.

Kaple se zvonicí v obci Káciň

Stav: špatný, zanedbaná, uvnitř plíseň, opadaná omítka, střecha má uvolněnou krytinu, zvoničce padá křížek. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** obec Dolní Hbity. **Lokalizace:** na návsi u silnice z Horních Hbit. **Datum vzniku:** nezjištěno.

⁷⁶Rozhovor s místostarostou obce Čenkov panem Václavem Volkem ze dne 28. 1. 2015.

⁷⁷Telefonický rozhovor se zaměstnankyní OÚ Dolní Hbity paní Václavou Molcovou ze dne 12. 2. 2015.

⁷⁸Elektronická zpráva od kronikáře obce Dolní Hbity pana Vlastimila Velase ze dne 17. 2. 2015.

Kaple se zvonicí v obci Luhy

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 26. 11. 2014. **Vlastník:** obec Dolní Hbity.

Lokalizace: na návsi u silnice v horní části obce. **Datum vzniku:** 1837.

Kaple se zvonicí v obci Nepřejov

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** obec Dolní Hbity.

Lokalizace: ve svahu horní části obce. **Datum vzniku:** 1892.

Kaple se zvonicí v osadě Třtí

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** obec Dolní Hbity.

Lokalizace: u silnice z Velké do Dolních Hbit. **Datum vzniku:** 1842.

DRAHENICE

Za výrazné finanční podpory společnosti NADACE VIA, byly v průběhu roku 2009 v obci Drahenice obnoveny dvě výklenkové kapličky (Boží muka) v lokalitách Velké Račany a U Ovčina. Celkové náklady: 32 950,- Kč. Příspěvek nadace: 25 600,- Kč.⁷⁹ Kaple i kapličky jsou v majetku obce, záměrem obce je zažádat v letošním roce o dotaci z fondu Středočeského kraje na kapli sv. Jana Nepomuckého a kapličku Panny Marie.⁸⁰ Kaplička Panny Marie pochází z přelomu 18. a 19. století, kaple sv. Jana Nepomuckého z poloviny 18. stol. a boží muka U Ovčina asi z 1. pol. 19. století.⁸¹

Kaplička Panny Marie

Stav: špatný. **Datum fotodokumentace:** 14. 12. 2014. **Vlastník:** obec Drahenice.

Lokalizace: U silnice u bývalé školy. **Datum vzniku:** z přelomu 18. a 19. století.

Kaple sv. Jana Nepomuckého

Stav: uspokojivý, zvenku stav výborný, uvnitř špatný, praskliny ve zdi, plíseň. **Datum fotodokumentace:** 20. 9. 2014. **Vlastník:** obec Drahenice. **Lokalizace:** Na rozcestí Draheničky – Blatná. **Datum vzniku:** z poloviny 18. století.

⁷⁹Oficiální stránky obce Drahenice. *Boží muka*. [Online]. 2015. [cit. 2015-02-12]. Dostupný z [www: <http://www.drahenice.estranky.cz/fotoalbum/pamatky/bozi-muka/>](http://www.drahenice.estranky.cz/fotoalbum/pamatky/bozi-muka/).

⁸⁰Telefonický rozhovor s místostarostou obce Drahenice panem Bohuslavem Tuháčkem ze dne 30. 1. 2015.

⁸¹Státní oblastní archiv Příbram. *Evidenční list nemovitých kulturních památek (B-M)*. 15. 8. 2014.

Kaple u silnice

Stav: uspokojivý, zvenku velmi dobrý stav, uvnitř zanedbaná. **Datum fotodokumentace:** 20. 9. 2014. **Vlastník:** obec Drahenice. **Lokalizace:** u silnice z Březnice před obcí. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Boží muka (U Ovčína)

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 20. 9. 2014. **Vlastník:** obec Drahenice. **Lokalizace:** při silnici k Hostišovicům po levé straně. **Datum vzniku:** asi 1.pol. 19. století.

Boží muka (Velké Račany)

Pozdně barokní výklenková kaplička v lokalitě pochází z první poloviny 18. století. Ve výklenku bývala umístěná dřevěná soška sv. Kateřiny Alexandrijské z roku 1843.⁸²

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 18. 10. 2014. **Vlastník:** obec Drahenice. **Lokalizace:** v části obce zvané Velké Račany. **Datum vzniku:** první polovina 18. stol.

DRAHLÍN

Po roce 1989 byly obě kaple opraveny a vymalovány a jsou v majetku obce. V kapli sv. Václava v Drahlíně je instalováno elektrické zvonění a kaple v Malém Drahlíně není nikomu zasvěcena. Obě byly postaveny asi na konci 19. století.⁸³

Kaple sv. Václava

Stav: velmi dobrý, uvnitř za oltářem vlhké mapy. **Datum fotodokumentace:** 22. 8. 2014. **Vlastník:** obec Drahlín. **Lokalizace:** na návsi u rybníka. **Datum vzniku:** asi 1896- na kříži před kaplí.

Kaple se zvonící v Malém Drahlíně

Stav: velmi dobrý, ale nad oběma okny byla objevena prasklina sahající do římsy. **Datum fotodokumentace:** 11. 8. 2014. **Vlastník:** obec Drahlín. **Lokalizace:** u rybníka na návsi. **Datum vzniku:** konec 19. stol.

DRÁSOV

Jeden krát za rok se koná mše v kapli v Drásově, kdy je v obci pouť. Za loňský rok 2014 bylo investováno do opravy kaple 30 000 Kč z vlastních zdrojů.⁸⁴

⁸²Z informační tabule umístěné na kapličce v Drahenicích (Velké Račany), dne 18. 10. 2014.

⁸³Elektronická zpráva od kronikářky obce Drahlín paní Dany Chmelíkové dne 21. 9. 2014.

⁸⁴Telefonický rozhovor se starostou obce Drásov panem Zdeňkem Vrátným ze dne 11. 2. 2015.

Kaple sv. Václava

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** obec Drásov.

Lokalizace: na návsi. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Kaple se zvonící v osadě Skalka

Stav: uspokojivý, uvnitř nad podlahou opadaná malba vlhkem. **Datum fotodokumentace:** 22. 8. 2014. **Vlastník:** obec Drásov. **Lokalizace:** na návsi u rybníka. **Datum vzniku:** nezjištěno.

DUBNO

Kaple sv. Andělů Strážných

V obci se tradičně pořádá předvánoční koncert a zpívání koled s ohňostrojem u místní kaple. Obnova její střechy v roce 2008 byla financována z vlastních zdrojů.⁸⁵

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 26. 11. 2014. **Vlastník:** obec Dubno.

Lokalizace: u silnice do Příbrami po levé straně naproti hasičské zbrojnici. **Datum vzniku:** 1893-na kapli.

HLUBOŠ

Všechny zmíněné sakrální objekty jsou evidovány v majetku obce. Právě probíhá oprava kaple sv. Jana Nepomuckého na Kardavci, nová zvonička, výměna dveří, omítka. Přibližná cena opravy se bude pohybovat kolem 60 000 Kč. V kronice obce Kardavec je datován vznik kaple rokem 1860.⁸⁶

Kaplička sv. Antonína Paduánského

Stav: uspokojivý. **Datum fotodokumentace:** 26. 11. 2014. **Vlastník:** obec Hluboš.

Lokalizace: v dolní části návsi. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Kaplička sv. Jana Nepomuckého

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 26. 11. 2014. **Vlastník:** obec Hluboš.

Lokalizace: v horní části návsi obce Hluboš. **Datum vzniku:** nezjištěno.

⁸⁵Telefonický rozhovor se starostou obce Dubno Miloslavem Pilousem ze dne 11. 2. 2015.

⁸⁶Telefonický rozhovor se starostou obce Hluboš panem Jiřím Prokešem ze dne 15. 9. 2014.

Boží muka

Stav: uspokojivý. **Datum fotodokumentace:** 26. 11. 2014. **Vlastník:** obec Hluboš.

Lokalizace: V dolní části návsi. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Kaplička u silnice

Stav: uspokojivý, poškozený sokl, oprýskaná malba, v dolní části plíseň, neudržovaná.

Datum fotodokumentace: 23. 8. 2014. **Vlastník:** obec Hluboš. **Lokalizace:** mezi Hluboší a Čenkovem u silnice po pravé straně. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Kaple sv. Jana Nepomuckého v osadě Kardavec

Stav: právě probíhá oprava kapličky. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** obec Hluboš. **Lokalizace:** na návrší nad obcí. **Datum vzniku:** 1860.

HUDČICE

Kaple Panny Marie je v majetku obce, v roce 2009 proběhla obnova kaple, která byla dotována Středočeským krajským úřadem, 200 000 Kč, celkové náklady dosáhly přibližně 230 000 Kč. První větší oprava kaple proběhla už v roce 1993, kdy byla položena nová krytina, nové venkovní omítky, okapy. V kapli probíhají mše. Kaple v osadě Slavětín je soukromá.⁸⁷ První větší oprava kaple proběhla už v roce 1993, kdy byla položena nová krytina, nové venkovní omítky, okapy.⁸⁸

Kaple Panny Marie

Stav: výborný, větší kaple, dobře vybavená. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014.

Vlastník: obec Hudčice. **Lokalizace:** na návsi u silnice. **Datum vzniku:** 1909-na kapli.

Kaple se zvonící ve Slavětíně

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 14. 12. 2014. **Vlastník:** soukromá.

Lokalizace: u silnice z Hudčic. **Datum vzniku:** začátek 21. stol.

⁸⁷Telefonický rozhovor se starostou obce Hudčice panem Petrem Hlinkou ze dne 20. 2. 2015.

⁸⁸HUDČICE. [online]. 2015. [cit. 2015-01-21]. Dostupný z [www: <http://hudcice.tremsin.cz/informace-o-obci/historie/>](http://hudcice.tremsin.cz/informace-o-obci/historie/).

HVOŽDANY

V katastru Hvoždan se nachází kaplička a dvě kaple. V Leleticích je soukromá výklenková, náleží k přilehlému statku, kaple Nanebevzetí Panny Marie ve Vacíkově patří obci spolu s dalšími sedmi soukromými osobami a kaple v Pozdyni náleží obci Hvoždany. Na kapli v Pozdyni je zpracován projekt na obnovu a obec bude žádat v letošním roce o dotaci. Kaple není v dobrém stavu, proto se zde žádné akce neuskutečňují. Ve Vacíkově bývá mše spolu s poutí na konci srpna.⁸⁹

Výklenková kaplička v osadě Leletice

Stav: uspokojivý. **Datum fotodokumentace:** 8. 12. 2014. **Vlastník:** soukromá osoba.

Lokalizace: U silnice z Hvoždan, na kraji obce. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Kaple se zvonicí v osadě Pozdyně

Stav: uspokojivý. **Datum fotodokumentace:** 8. 12. 2014. **Vlastník:** obec Hvoždany.

Lokalizace: na návsi u silnice z Hvoždan. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Kaple Nanebevzetí Panny Marie v obci Vacíkov

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** obec Hvoždany a sedm soukromých vlastníků. **Lokalizace:** Na návsi. **Datum vzniku:** 1900 – na kapli.

CHRAŠTICE

V kapli se koná pravidelně mše jeden krát ročně v srpnu na vesnickou pouť. Kaple byla znovu vysvěcena po opravě v srpnu 2010. Oprava byla financována s pomocí dotace od Středočeského kraje ve výši 30 000 Kč, celkem 40 000 Kč.⁹⁰

Kaple sv.Jana Nepomuckého

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 22. 8. 2014. **Vlastník:** obec Chraštice.

Lokalizace: u hlavní silnice. **Datum vzniku:** 1847 – na kapli.

JABLONNÁ

Obec vlastní kapli Panny Marie v Jablonné a sv.Václava v Horních Hbitech. Menší opravy se uskutečnily v roce 2014, v Jablonné i v Horních Hbitech, štukování fasády a nátěr, kolem 15 000 Kč vlastními náklady. V Jablonné se koná mše v kapli na pouť

⁸⁹Telefonický rozhovor se starostkou obce Hvoždany paní Markétou Balkovou ze dne 26. 1. 2015.

⁹⁰Telefonický rozhovor se starostkou obce Chraštice paní Marií Dvořákovou ze dne 26. 1. 2015.

v srpnu. V kapli v Horních Hbitech byla v roce 2010 obnovena střecha asi za 200 000 Kč opět bez dotací. Probíhá zde také mše o pouti a rozsvěcování vánočního stromu na začátek adventu nedaleko kapličky.⁹¹ Datum vzniku kaplí: Jablonná-1833, Horní Hbity-1852.⁹²

Kaple Panny Marie

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 26. 11. 2014. **Vlastník:** obec Jablonná.

Lokalizace: na okraji obce. **Datum vzniku:** 1833.

Kaple sv. Václava v Horních Hbitech

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 12. 8. 2014. **Vlastník:** obec Jablonná.

Lokalizace: ve vsi u silnice. **Datum vzniku:** 1852.

JINCE

Poslední májová bohoslužba se konala v roce 1951. Je v majetku obce Jince. Starají se o ni manželé Fulínovi od roku 2001. Je tam instalováno noční nasvícení a automatické zvonění od zvonařské firmy Baroko od Olomouce. Zvoní ráno v šest hodin, pak poledne a večer klekání. Nové dveře a mříže dávány při poslední rekonstrukci v roce 2008.⁹³

Kaple sv. Františka v Rejkovicích

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** obec Jince. **Lokalizace:** u železniční zastávky. **Datum vzniku:** nezjištěno.

KAMÝK nad VLTAVOU

Kaple podle letopočtu na kříži byla pravděpodobně postavena v roce 1861. S velkou opravou kapličky se začalo na podzim roku 2004. Byla vyměněna vazba, střecha byla opět pokryta taškami a šindelem. Roku 2005 byla opravena fasáda, oplocení a bylo zapojeno elektrické zvonění.⁹⁴ Kaplička patří obci. Zvoní se zde klekání a příležitostně bývá zde i mše, která bude se konat letos při výročí založení místního hasičského sboru.⁹⁵

⁹¹Telefonický rozhovor se starostou obce Jablonná panem Davidem Větrovským ze dne 29. 1. 2015.

⁹²Elektronická zpráva od kronikáře obce Dolní Hbity pana Vlastimila Velase ze dne 17. 2. 2015.

⁹³Elektronická zpráva od pana Pavla Fulína, správce kapličky v Rejkovicích, 19. 11. 2014.

⁹⁴Kamýk nad Vltavou. [online]. 2015. [cit. 2015-01-21]. Dostupný z [www](http://www.obeckamyk.cz/index.php/velka/kaplika):
<<http://www.obeckamyk.cz/index.php/velka/kaplika>>.

⁹⁵Telefonický rozhovor se starostou obce Kamýk nad Vltavou panem Petrem Haladou ze dne 23. 3. 2015.

Kaple se zvonící v osadě Velká

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** obec Kamýk nad Vltavou. **Lokalizace:** na návsi u silnice. **Datum vzniku:** 1861.

KOTENČICE

Kapli vlastní obec, je průběžně opravována z vlastních zdrojů. Byla postavená na místě staré kaple kolem roku 1940. V kapli se slouží mše před svátkem Panny Marie jeden krát ročně.⁹⁶

Kaple Panny Marie

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** obec Kotenčice. **Lokalizace:** na návsi u rybníka, u křižovatky na Rosovice a Pičín. **Datum vzniku:** kolem roku 1940.

KOUPĚ

Kapli zasvěcenou Panně Marii vlastní obec. Poslední menší oprava vnitřních omítek cca 20 000 Kč byla provedena před třemi roky (2012). Jeden krát ročně se koná mše v kapli, kdy bývá ve obci pouť.⁹⁷

Kaple Panny Marie

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** obec Koupě. **Lokalizace:** uprostřed návsi. **Datum vzniku:** 1935 - na kapli.

KOZÁROVICE

Kaple Panny Marie je ve vlastnictví obce Kozárovice, loni byla obílená, v letošním roce obec bude obec žádat o dotaci na obnovu kaple. Jednou za rok se v ní koná mše na pouť. Kapličku u silnice z Chraštiček stojí v katastru obce Bukovany, ale v loňském roce 2014 byla opravena fasáda a obílena místním občanem. Kaple v Holušicích patří také obci Bukovany, přestože osada Holušice spadá pod Kozárovice.⁹⁸

Kaple Panny Marie

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 15. 9. 2014. **Vlastník:** obec Kozárovice. **Lokalizace:** Na návsi. **Datum vzniku:** 1848 – na kříži před kaplí.

⁹⁶Telefonický rozhovor se starostkou obce Kotenčice paní Lenkou Blahovcovou ze dne 10. 9. 2014.

⁹⁷Telefonický rozhovor se starostou obce Koupě panem Jaroslavem Hudečkem ze dne 26. 1. 2015.

⁹⁸Telefonický rozhovor se starostou obce Kozárovice Pavlem Burdou ze dne 26. 1. 2015.

Kaple v osadě Holušice

Stav: špatný. **Datum fotodokumentace:** 14. 12. 2014. **Vlastník:** obec Bukovany.

Lokalizace: Na návsi. **Datum vzniku:** 1848 – na kříži před kaplí.

KŘEŠÍN

Kaple Neposkvrněné Panny Marie

Kaple Panny Marie prošla velkou obnovou v roce 2009-2010, která byla financována z vlastních zdrojů. Oprava stála přibližně 90 000 Kč. U kapličky se schází občané pravidelně při zahájení adventu, kdy se rozsvěcuje vánoční strom. Uskutečnilo se v ní i několik svateb.⁹⁹

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 28. 11. 2014. **Vlastník:** obec Křešín.

Lokalizace: na návsi u silnice. **Datum vzniku:** 1855.

LAZSKO

Obě kaple Panny Marie i sv. Václava nacházející se v katastru obce jsou jejím majetkem. Kaple sv. Václava na Stříbrném vrchu byla postavena před čtrnácti lety z vlastních zdrojů za 60 000 Kč na počest zahájení třetího tisíciletí. Bohoslužby se v ní konají jednou do roka. V kapli Panny Marie i vícekrát, ale probíhají nepravidelně.¹⁰⁰

Kaple Panny Marie

Stav: výborný, vzorně udržovaná kaple. **Datum fotodokumentace:** 15. 9. 2014.

Vlastník: obec Lazsko. **Lokalizace:** u silnice z Milína. **Datum vzniku:** 1928 - na kapli.

Kaple sv. Václava

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 26. 11. 2014. **Vlastník:** obec Lazsko.

Lokalizace: před obcí po pravé straně nad silnicí z Milína. **Datum vzniku:** 2001- na kapli.

LEŠETICE

Kaple Nejsvětějšího srdce Ježíšova

Obec má záměr kapličku v příštím roce opravovat z vlastních zdrojů. Uvnitř jsou mapy vlhkosti a objevila se plíseň. Jednou do roka v ní proběhne mše.¹⁰¹

⁹⁹Telefonický rozhovor se starostou obce Křešín panem Miloslavem Mudrou ze dne 26. 1. 2015.

¹⁰⁰Telefonický rozhovor se starostou obce Lazsko panem Františkem Bártíkem ze dne 26. 1. 2015.

¹⁰¹Telefonický rozhovor se starostou obce Lešetice panem Jaromírem Nuslem ze dne 15. 9. 2014.

Stav: uspokojivý. **Datum fotodokumentace:** 12. 8. 2014. **Vlastník:** obec Lešetice. **Lokalizace:** u autobusové zastávky v obci. **Datum vzniku:** 1859 – na kapli.

LHOTA u PŘÍBRAMĚ

V kapli se koná mše jednou do roka o svátku sv. Václava. Kaple byla naposled obnovena v roce 2002.¹⁰²

Kaple sv. Václava.

Stav: výborný, okolí vzorně udržováno. **Datum foto dokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** obec Lhota u Příbrami. **Lokalizace:** u rybníka na návsi. **Datum vzniku:** 1822- na kapli.

MILÍN

V katastru obce se nachází tři kaple: kaple sv. Jana Nepomuckého v Milíně, sv. Václava v Konětopech a sv. Ludmily ve Stěžově. Všechny jsou v majetku obce. V Milíně se dávala před dvěma roky nová střecha přibližně za 120 000 Kč. Kaple ve Stěžově prošla opravou před deseti roky a loni byla zvenku i uvnitř obílena, u kaple v Konětopech se předpokládá v krátkém horizontu větší oprava a s ní spojená žádost o dotaci. Mimo kaplí stojí v katastru třináct kapliček křížové cesty v osadě Slivice, které jsou rozmístěny na pozemcích úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových a které pravděpodobně budou vydány církvi v restituci. Boží muka mezi Milínem a Slivicí patří do soukromého vlastnictví.¹⁰³

Kaple sv. Jana Nepomuckého v Milíně

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 26. 11. 2014. **Vlastník:** obec Milín. **Lokalizace:** Na Homolí. **Datum vzniku:** 1729.

Kaple sv. Václava v obci Konětopy

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 12. 8. 2014. **Vlastník:** obec Milín. **Lokalizace:** na návsi u silnice. **Datum vzniku:** nezjištěno.

V obci každým rokem pořádají vánoční zpívání koled a písní u kapličky.¹⁰⁴

¹⁰²Telefonický rozhovor s účetní obce Lhota u Příbramě paní Janou Kvapilovou ze dne 11. 2. 2015.

¹⁰³Telefonický rozhovor s místostarostou obce Milín panem Vladimírem Vojáčkem ze dne 2. 2. 2015.

¹⁰⁴Dvojlist adventních, vánočních a povánočních akcí v Milíně a okolí. [Online]. 2015. [cit. 2015-02-02]. Dostupný z [www: <http://www.milin.cz/a_dokument/1417076124_dvojlist%2014%202.pdf>](http://www.milin.cz/a_dokument/1417076124_dvojlist%2014%202.pdf).

Kaple sv. Ludmily v obci Stěžov

Stav: výborný, okolí upravené. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** obec Milín. **Lokalizace:** u silnice do Radětic. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Boží muka

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 26. 11. 2014. **Vlastník:** soukromá. **Lokalizace:** nad silnicí mezi Milínem a Slivicí. **Datum vzniku:** nezjištěno.

MODŘOVICE

Kaplička byla opravena v roce 2009 přibližně za 60 000 Kč z finančních prostředků obce.¹⁰⁵

Kaplička u silnice

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 26. 11. 2014. **Vlastník:** obec Modřovice. **Lokalizace:** u silnice na Strýčkovy. **Datum vzniku:** nezjištěno.

NARYSOV

Kaple byla naposled opravována v roce 2009 přibližně za 20 000 Kč. Je v ní instalováno elektrické zvonění, zvon se ozývá jen při úmrtí v obci.¹⁰⁶

Kaple se zvonicí

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** obec Narysov. **Lokalizace:** u silnice Březnice- Příbram. **Datum vzniku:** 1899.

OBČOV

Poslední menší oprava kaple Panny Marie proběhla před deseti lety, větší v letech devadesátých z vlastních zdrojů. Zvon kaple se ozývá jako hrana za zemřelé.¹⁰⁷

Kaple Panny Marie

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 12. 8. 2014. **Vlastník:** obec Občov. **Lokalizace:** u silnice ze Suchodola po levé straně před návsí. **Datum vzniku:** 1888 - na kapli.

¹⁰⁵Telefonický rozhovor s bývalým starostou obce Modřovice panem Petrem Teskou ze dne 16. 2. 2015.

¹⁰⁶Telefonický rozhovor se starostkou obce Narysov paní Vlastou Petýrkovou ze dne 16. 2. 2015.

¹⁰⁷Telefonický rozhovor se starostou obce Občov panem Jaroslavem Kosánem ze dne 11. 2. 2015.

OBECNICE

Kaple v Oseči je průběžně udržována, poslední větší oprava proběhla asi před sedmi lety z vlastních zdrojů.¹⁰⁸

Kaple se zvonící v osadě Oseč

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 22. 8. 2014. **Vlastník:** obec Obecnice.

Lokalizace: u silnice z Obecnice do Nového Podlesí. **Datum vzniku:** 1933 - na kapli.

OBORY

Kaple patří do majetku obce. V roce 2014 proběhla obnova kaple vlastním nákladem obce kolem 120 000 Kč. Byl vyměněn krov, krytina, renovace zvonu a fasáda. Když se v obci koná pout' nebo jiná slavnost, slouží se v kapličce mše svatá.¹⁰⁹

Kaple se zvonící

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 22. 8. 2014. **Vlastník:** obec Obory.

Lokalizace: na návsi před hasičskou zbrojnicí. **Datum vzniku:** 1923.

OHRAZENICE

Na kapli v roce 2001 byla provedena generální oprava, dostala novou střechu, omítku a byla nově natřena. V roce 2011 byla položena nová dlažba a oprava vnitřních prostor, která stála přibližně 22 000 Kč. Veškeré opravy jsou hrazeny z rozpočtu obce. Kaplička dle věřících zasvěcena Panně Marii, dodnes se v ní zvoní hrana za zemělél.¹¹⁰

Kaple Panny Marie

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 11. 8. 2014. **Vlastník:** obec Ohrazenice.

Lokalizace: v části obce zvané „Statky“ u čp. 13. **Datum vzniku:** 1859.

PEČICE

Na kapli v obci Drsník byla provedena výměna střechy, oplechování kopule a kříže, nová fasáda a oprava vnitřní omítky v roce 2009. Oprava byla financována s pomocí dotace ze střeđočeského krajského úřadu. Obnova stála celkem 325 000 Kč. Dotace od kraje činila 290 000 Kč. V obci Pečičky je průběžně prováděna údržba, za poslední dva roky asi za 20 000 Kč. Záměrem obce je letos zažádat o dotaci na opravu kaple, pokud

¹⁰⁸Telefonický rozhovor se starostou obce Obecnice panem Josefem Karasem ze dne 8. 9. 2014.

¹⁰⁹Telefonický rozhovor se starostou obce Obory panem Václavem Lundákem ze dne 11. 2. 2015.

¹¹⁰Telefonický rozhovor s kronikářkou obce Ohrazenice paní Šimáčkovou 16. 9. 2014.

budou vypsány dotační tituly. Ve všech kapličkách bývá aspoň jednou do roka mše, zvoní se hrana za zemřelé.¹¹¹

Kaple Panny Marie (Fatimské) v obci Drsník

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** obec Pečice.

Lokalizace: na návsi. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Kaple Panny Marie v osadě Luh

Stav: uspokojivý. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** obec Pečice.

Lokalizace: asi 50m od silnice do Milína. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Kaple sv. Václava v obci Pečičky

Stav: uspokojivý. **Datum fotodokumentace:** 12. 8. 2014. **Vlastník:** obec Pečice.

Lokalizace: u silnice. **Datum vzniku:** kolem roku 1800.

PIČÍN

Kaple v Žirovech a dvojce boží muka patří obci. Boží muka byly opraveny před sedmi lety. Na opravu kaple má obec záměr žádat o dotaci.¹¹²

Boží muka – 2x

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 9. 8. 2014. **Vlastník:** obec Pičín.

Lokalizace: první u silnice ke Kotečicům v poli vpravo, druhá naproti přes silnici asi 300m v poli. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Kaple v osadě Žirovy

Stav: uspokojivý. **Datum fotodokumentace:** 15. 9. 2014. **Vlastník:** obec Pičín.

Lokalizace: u silnice z Pičina. **Datum vzniku:** 1870- na kapli.

PODLEŠÍ

Kaple ve Starém a Novém Podleší patří obci. Kaple sv. Václava kolem roku 2000 byla opravována s pomocí dotace od Ministerstva pro místní rozvoj. Byly vyměněny

¹¹¹Telefonický rozhovor se starostkou obce Pečice paní Věrou Smetankovou 18. 2. 2014.

¹¹²Telefonický rozhovor se starostkou obce Pičín paní Lenkou Kupkovou ze dne 28. 1. 2015.

krovy, střecha, oplechována věž. Na kapli v Novém Podlesí v roce 2012 byla položena krytina na věž – štípaný šindel, nova fasáda a vnitřní omítky. Cena opravy činila přibližně 150 000 Kč a byla hrazena z vlastních zdrojů. V obou kaplích se zvoní hrana za zemřelé a v kapli sv. Václava se zvoní klekání a bývají zde májové pobožnosti.¹¹³

Kaple se zvonící v Novém Podlesí

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** obec Podlesí.

Lokalizace: u silnice na Staré Podlesí. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Kaple sv. Václava ve Starém Podlesí

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 22. 8. 2014. **Vlastník:** obec Podlesí.

Lokalizace: u silnice, asi 30m od křižovatky Příbram - Orlov. **Datum vzniku:** 1863.

PŘÍBRAM

Kaple sv. Václava v Jerusalémě byla postavena v roce 1945. Kaple sv. Václava v Orlově vznikla kolem roku 1900 a její rekonstrukce proběhla v roce 2004, kdy byla znovu vysvěcena. Na kopci na okrajových částech Příbrami zvané Hatě a Sázky stojí boží muka. Oboje byly v minulosti součástí poutních cest značící historické cesty na Svatou Horu.¹¹⁴ Kaple v obcích Brod, v Jerusalémě, sv. Václava ve Fibichově ulici, v Kozičíně, sv. Vojtěcha v Lazci, v Orlově, kaple Panny Marie na Zdaboři a kaplička sv. Jana Nepomuckého u nemocnice jsou ve vlastnictví města Příbrami. Obnova kaple v Lazci stála město přibližně 130 000 Kč.¹¹⁵

Kaple se zvonící v obci Brod

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** město Příbram.

Lokalizace: uprostřed obce na návsi. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Kaple sv. Václava v obci Jerusalém

V kapli se konají bohoslužby, v květnu 2014 byly konány ve středu a v neděli.¹¹⁶

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** město Příbram.

Lokalizace: u rybníka, asi 30m od silnice na Příbram. **Datum vzniku:** 1945.

¹¹³Telefonický rozhovor se starostou obce Podlesí panem Milanem Křížem ze dne 11. 2. 2015.

¹¹⁴VELFL, J. *Památky Příbrami v obrazech*, s. 170 - 189.

¹¹⁵Rozhovor s vedoucím oddělení památkové péče Příbram panem Jiřím Schmidtem ze dne 30. 1. 2015.

¹¹⁶Milínský zpravodaj. *Informace ze Slivické farnosti*. [Online]. 2014. [cit. 2015-02-02]. Dostupný z [www](http://www.milin.cz/a_dokument/1404114101_cervenec%20a%20srpen%202014.pdf): <http://www.milin.cz/a_dokument/1404114101_cervenec%20a%20srpen%202014.pdf>

Kaple sv. Václava ve Fibichově ulici

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** město Příbram.

Lokalizace: na kopci v ulici Fibichova. **Datum vzniku:** 1884 – na kapli.

Kaplička sv. Jana Nepomuckého u nemocnice

Stav: špatný. **Datum fotodokumentace:** 28. 11. 2014. **Vlastník:** město Příbram.

Lokalizace: na kopci za nemocnicí ve “staré” Příbrami. **Datum vzniku:** 1880¹¹⁷.

Kaple se zvonicí v obci Kozičín

Stav: uspokojivý, zvenku velmi dobrý, uvnitř poničené sochy, opadávající omítka. **Datum fotodokumentace:** 22. 8. 2014. **Vlastník:** město Příbram. **Lokalizace:** na návsi u silnice na Bohutín. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Kaple sv. Vojtěcha v obci Lazec

V letech 2009 až 2011 proběhla rekonstrukce kapličky v Lazci, postavená roku 1878 místními domkáři. Obnova byla finančně podporována MěÚ Příbram. Výše dobrovolných příspěvků občanů Lazce, SDH Lazec a Osadního výboru Lazec činila 34 000 Kč.¹¹⁸

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 22. 8. 2014. **Vlastník:** město Příbram.

Lokalizace: při silnici v obci obklopená zahrádkou. **Datum vzniku:** 1878.

Kaple sv. Václava v obci Orlov

Stav: velmi dobrý, **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** město Příbram.

Lokalizace: v horní části obce u silnice. **Datum vzniku:** začátek 19. stol.

Kaple Panny Marie na Zdaboři

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 28. 1. 2014. **Vlastník:** město Příbram.

Lokalizace: u hlavní silnice směrem k Narysovu. **Datum vzniku:** 1907 – na kapli.

¹¹⁷PERISKOP. *Zachraňme společně kapličku!* Ročník 25. 7 číslo, 21.2-27.2.

¹¹⁸Lazec. *Vesnička v Podbrdí.* [Online]. 2015. [cit. 2015-02-17]. Dostupný z [www: <http://www.lazec.cz/index.php/historie/13-rekonstrukce-kaplicky>](http://www.lazec.cz/index.php/historie/13-rekonstrukce-kaplicky).

Boží muka na Hatích

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 31. 1. 2015. **Vlastník:** soukromá. **Lokalizace:** na pozemku areálu firmy na Hatích. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Boží muka na Sázkách

Stav: špatný. **Datum fotodokumentace:** 31. 1. 2015. **Vlastník:** soukromá. **Lokalizace:** v poli, 100m po pravé straně silnice od Příbrami do obce Jerusalém. **Datum vzniku:** nezjištěno.

RADĚTICE

Oprava se uskutečnila v roce 2010 s dotací od Středočeského kraje z fondu kultury a obnovy památek. Proběhla rekonstrukce střechy kapličky a dveří. Dotace činila 166 687 Kč a obnova stála celkem 180 000 Kč. Jeden krát do roka se slouží mše v kapli sv. Vojtěcha na vesnickou pouť. Boží muka v osadě Palivo jsou soukromá.¹¹⁹

Kaple sv. Vojtěcha

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** obec Radětice. **Lokalizace:** na návsi. **Datum vzniku:** dle letopočtu na kříži 1812.

Boží muka v osadě Palivo

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 31. 1. 2015. **Vlastník:** soukromá. **Lokalizace:** u silnice. **Datum vzniku:** nezjištěno.

ROŽMITÁL pod TŘEMŠÍNEM

Kaple v osadách Nesvačily, Pňovice, Strýčkovy, Voltuš spravuje město Rožmitál pod Třemšínem. Kapli v Zalánech vlastní město spolu se sedmi soukromými osobami. V roce 2014 neúspěšná žádost na kapli v Pňovicích, je zpracováván projekt a žádost o dotaci na opravu kaple v Nesvačilech. Kaple sv. Anny ve Voltuši byla opravována v roce 2012 až 2013. Dotace od Středočeského kraje činila 300 000 Kč, celková částka opravy 362 300 Kč.¹²⁰ V kapli ve Voltuši probíhají pravidelně bohoslužby, jednou krát ročně

¹¹⁹Telefonický rozhovor se starostkou obce Radětice paní Jitkou Buraltovou ze dne 28. 1. 2015.

¹²⁰Telefonický rozhovor se zaměstnankyní MěÚ Rožmitál pod Třemšínem paní Marcelou Sladkou ze dne 28. 1. 2015.

probíhá mše v kapli sv. Václava v Zalánech a také se uskuteční jednou do roka procesí na vrch Třemšín, kde se pak koná mše.¹²¹

Kaple se zvonicí v osadě Nesvačily

Stav: uspokojivý **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** město Rožmitál pod Třemšínem. **Lokalizace:** u silnice směrem na Strýčkovy. **Datum vzniku:** 1908 – na kapli.

Kaple Proměnění Pána Krista na Třemšíně

Vystavěna údajně nad zasypanou studnou roku 1771, díky lesmistru Josefu Eustachu Kráčmerovi. Naposled opravována v roce 2008 Lesy ČR.¹²²

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 7. 12. 2014. **Vlastník:** Lesy ČR. **Lokalizace:** na vrchu Třemšín. **Datum vzniku:** 1771.

Kaple se zvonicí v osadě Pňovice

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 22. 8. 2014. **Vlastník:** město Rožmitál pod Třemšínem. **Lokalizace:** Na návsi u silnice. **Datum vzniku:** z 1. poloviny 19. století.

Kaple se zvonicí ve Strýčkovech

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** město Rožmitál pod Třemšínem. **Lokalizace:** na návsi, spojená s hasičskou zbrojnicí. **Datum vzniku:** 1895- na kapli.

Třemšínská bouda

Stavba pochází z poloviny 19.století jako kaple, později byla upravena i jako útulna pro poutníky směřující na vrchol Třemšína. Uvnitř je výklenek s křížem a obrázky svatých. V roce 2007 kompletně opravena do historické podoby Lesy ČR lesním závodem Dobříš.¹²³ Stavba slouží dodnes jako útulna pro poutníky směřující na Třemšín.

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 7. 12. 2014. **Vlastník:** Lesy ČR. **Lokalizace:** 500m pod vrcholem Třemšína. **Datum vzniku:** polovina 19. století.

¹²¹Telefonický rozhovor s páterem Mgr. Ing. Kuníkem, Římskokatolická farnost Starý Rožmitál, 28. 1. 2015.

¹²²Z informační tabule umístěné na kapli na Třemšíně ze dne 7. 12. 2014.

¹²³Z informační tabule vedle objektu Třemšínské Boudy ze dne 7. 12. 2014.

Kaple sv. Anny ve Voltuši

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** město Rožmitál pod Třemšínem. **Lokalizace:** uprostřed návsi. **Datum vzniku:** 1900.

Kaple sv. Václava v osadě Zalány

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 18. 10. 2014. **Vlastník:** město Rožmitál pod Třemšínem, se soukromými vlastníky. **Lokalizace:** Asi 150 m od hlavní průjezdové silnice po levé straně. **Datum vzniku:** z 19. století.

SÁDEK

Kaple je v majetku obce. V minulém roce 2014 se obnovila střecha, která stála 50 000 Kč, v letošním roce je záměrem obce obnovit fasádu. Všechny finanční prostředky čerpá obec z vlastního rozpočtu. V kapliče se zvoní hrana za zemřelé.¹²⁴

Kaple se zvonící

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** obec Sádek. **Lokalizace:** na návsi u křižovatky na Drahlín a Lhotu u Příbrami. **Datum vzniku:** nezjištěno.

SEDLICE

Kaple sv. Václava je majetku obce, prošla větší opravou v roce 2012. Na opravu přispěl Středočeský kraj 224 600 Kč, a celkové náklady byly 236 500 Kč. Konají se v ní mše a o vánocích.....¹²⁵

Kaple sv. Václava

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** obec Sedlice. **Lokalizace:** na návsi u obecního úřadu. **Datum vzniku:** 1829.

SOLENICE

Kaple je v majetku obce Solenice. V roce 2014 proběhla její oprava fasády za 20 000 Kč z vlastních prostředků a za pomoci místních občanů. Jeden krát za rok se koná

¹²⁴Telefonický rozhovor se starostou obce Sádek panem Karlem Brůčkem ze dne 11. 2. 2015.

¹²⁵Telefonický rozhovor se starostkou obce Sedlice paní Ivanou Šourkovou ze dne 11. 2. 2015.

v kapli mše.¹²⁶Kaple byla postavena díky spolku místních divadelních ochotníků v roce 1935.¹²⁷

Kaple sv. Antonína Paduánského v osadě Větrov

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** obec Solenice.

Lokalizace: u silnice do Solenic. **Datum vzniku:** 1935.

STAROSEDLSKÝ HRÁDEK

Obě stavby patří obci Starosedlský Hrádek. Před pěti lety byla opravena boží muka k Horčápsku asi za 3 000 Kč. Kaplička k Nestrašovicům vznikla pravděpodobně po založení nedalekého mlýna na konci 17. stol. Boží muka jsou zasvěcena sv. Janu Nepomuckému, v jejich výklenku bývala umístěna jeho soška.¹²⁸

Boží muka

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** obec Starosedlský Hrádek. **Lokalizace:** u silnice směrem na Horčápsko. **Datum vzniku:** zřejmě první polovina 19. století.

Kaplička k Nestrašovicům

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 31. 1. 2015. **Vlastník:** obec Starosedlský Hrádek. **Lokalizace:** u silnice. **Datum vzniku:** asi na konci 17. Stol

SUCHODOL

Kaple sv. Václava v osadě Líha

Kaple na návsi byla postavena v roce 1885 a je zasvěcena sv. Václavu, je v majetku obce. Na tento den se zde koná posvícení, které organizují místní hasiči. Údržba a oprava kapličky je hrazena z vlastních zdrojů. V kapličce je instalováno elektrické zvonění, které vyzvání klekání.¹²⁹

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 12. 8. 2014. **Vlastník:** obec Suchodol.

Lokalizace: na návsi. **Datum vzniku:** 1885 – na kapli.

¹²⁶Telefonický rozhovor s místostarostou obce Solenice panem Evženem Brožkem ze dne 28. 1. 2015.

¹²⁷Z informační tabule vedle kaple na Větrovech ze dne 23. 8. 2014.

¹²⁸Telefonický rozhovor se starostou obce Starosedlský Hrádek panem Rudolfem Šimkem ze dne 11. 2. 2015.

¹²⁹Telefonický rozhovor se starostou obce Suchodol panem Emilem Tabačkem ze dne 8. 9. 2014.

SVOJŠICE

V kapli sv. Václava se uskutečňují pravidelně mše dvakrát do roka, opravy hradí obec z vlastních zdrojů. V loňském roce se opravovala fasáda za 120 000 Kč.¹³⁰

Kaple sv. Václava

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** obec Svojšice.

Lokalizace: na návsi, před obecním úřadem. **Datum vzniku:** 1911- na kapli.

TĚCHAŘOVICE

V roce 1999 byla kaple opravena nákladem obce a vysvěcena, bylo v ní instalováno automatické zvonění. Vyzvání vždy v poledne a večer. Obec jako vlastník žádala neúspěšně o dotaci na obnovu před třemi roky.¹³¹

Kaple Nanebevzetí Panny Marie

Stav: uspokojivý. **Datum fotodokumentace:** 15. 9. 2014. **Vlastník:** obec Těchařovice.

Lokalizace: na návsi před domem čp. 11, u silnice na Životice. **Datum vzniku:** nezjištěno.

TOCHOVICE

Kaple sv. Anny a boží muka směrem na Hořejany jsou v majetku obce. Oprava kaple sv. Anny probíhala od roku 2010 do roku 2012, náklady na opravu činily celkem 622 189 Kč, z toho ve veřejné sbírce se vybralo 143 870 Kč, dotace z Ministerstva kultury ČR 80 000 Kč, dotace z KÚ Středočeského kraje 230 000 Kč a z vlastních zdrojů obec zaplatila 168 319 Kč.¹³²

Kaple sv. Anny

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** obec Tochovice.

Lokalizace: u silnice naproti zámecké zdi. **Datum vzniku:** 18. Století.

Boží muka

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 15. 9. 2014. **Vlastník:** obec Tochovice.

Lokalizace: u silnice do Hořejan. **Datum vzniku:** nezjištěno.

¹³⁰Telefonický rozhovor s účetní obce Svojšice ze dne 29. 1. 2015.

¹³¹Telefonický rozhovor se starostkou obce Těchařovice paní Vandou Bělinovou ze dne 10. 2. 2015.

¹³²Telefonický rozhovor s účetní obce Tochovice Marií Vestenickou ze dne 26. 1. 2015.

TRHOVÉ DUŠNÍKY

Obec má v majetku kapličku sv. Jana Nepomuckého a boží muka nad silnicí z Příbrami, žádné opravy těchto staveb nyní neplánují. Kaple patří církvi.¹³³

Kaple Nejsvětější Trojice

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** Děkanský úřad Příbram. **Lokalizace:** na návrší nad rybníkem se starou lípou. **Datum vzniku:** 1705.

Kaplička sv. Jana Nepomuckého

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** obec Trhové Dušníky. **Lokalizace:** na návsi. **Datum vzniku:** patrně z konce 17. století. – 1699.

Boží muka

Stav: uspokojivý, oprýskaná malba, neudržovaná. **Datum fotodokumentace:** 23. 8. 2014. **Vlastník:** obec Dušníky. **Lokalizace:** nad silnicí Příbram – Hluboš, před odbočkou do Trhových Dušníků. **Datum vzniku:** patrně z 18. století.

Kaple u silnice z Pičína

Stav: špatný. **Datum fotodokumentace:** 15. 9. 2014. **Vlastník:** Lesy ČR. **Lokalizace:** u silnice z Pičína do Příbrami. **Datum vzniku:** nezjištěno.

VĚŠÍN

V roce 2012 proběhla poslední větší oprava věže kaple asi za 60 000 Kč, která byla hrazena z vlastních zdrojů. Jednou za rok v srpnu se koná pravidelně mše při pouťi.¹³⁴

Kaple sv. Františka Serafinského

Stav: výborný, okolí kaple vzorně udržováno. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** obec Věšín. **Lokalizace:** uprostřed návsi. **Datum vzniku:** 1905.

VOLENICE

Kaplička sv. Jana Nepomuckého je ve vlastnictví obce Volenice, před čtyřmi lety byla opravena fasáda kapličky asi za 15 000 Kč.¹³⁵

¹³³Telefonický rozhovor se starostou obce Trhové Dušníky panem Milanem Smíškem ze dne 26. 1. 2015.

¹³⁴Telefonický rozhovor se starostou obce Věšín panem Pavlem Hutrem ze dne 26. 1. 2015.

¹³⁵Telefonický rozhovor s účetní obce Volenice paní Danou Hrzalovou ze dne 26. 1. 2015.

Kaplička sv. Jana Nepomuckého v obci Bubovice

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** obec Volenice.

Lokalizace: ve zdi u hasičské zbrojnice, naproti vchodu do kostela. **Datum vzniku:** asi kolem roku 1800.

VRANČICE

Kaple v Mýšlovicích patří obci Vrančice a kaple v Životicích patří farnosti Slivice. Životická kaple byla opravována v 90. letech a v Mýšlovicích byla provedena kompletní rekonstrukce, vnitřní prostory, střecha, před deseti lety. V obou kaplích probíhají mše minimálně jednou za rok.¹³⁶

Kaple Panny Marie v obci Mýšlovice

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 12. 8. 2014. **Vlastník:** obec Vrančice.

Lokalizace: na návsi. **Datum vzniku:** nezjištěno.

Kaple sv. Cyrila a Metoděje v Životicích

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 15. 9. 2014. **Vlastník:** farní úřad Slivice.

Lokalizace: u silnice z Těchařovic. **Datum vzniku:** 1928 – na kapli.

VRANOVICE

Kaple sv. Anny je ve vlastnictví obce Vranovice, obec má záměr zpracovat v letošním roce žádost o dotaci na opravu kaple. V kapli se zvoní hrana za zemřelé.¹³⁷

Kaple sv. Anny

Stav: Uspokojivý. **Datum fotodokumentace:** 22. 8. 2014. **Vlastník:** obec Vranovice.

Lokalizace: uprostřed návsi. **Datum vzniku:** 1888.

Výklenková kaplička

Stav: špatný, stav havarijní, kaplička byla zabezpečena železnými plechy a položena nová střecha. **Datum fotodokumentace:** 26. 11. 2014. **Vlastník:** soukromá. **Lokalizace:** před obcí u silnice z Příbrami po levé straně. **Datum vzniku:** nezjištěno.

¹³⁶Telefonický rozhovor se starostou obce Vrančice panem Jiřím Slámou ze dne 20. 2. 2015.

¹³⁷Telefonický rozhovor se starostkou obce Vranovice paní Blankou Strnadovou ze dne 26. 1. 2015.

VŠEVILY

Kaple sv. Jana Nepomuckého

Kapli vlastní obec Vševely, v posledních pěti letech probíhá běžná údržba, před vánoci se u kapličky uskuteční vánoční představení.¹³⁸

Stav: velmi dobrý. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** obec Vševely.

Lokalizace: Uprostřed návsi. **Datum vzniku:** 1844 - na kapli.

VYSOKÁ u PŘÍBRAMĚ

Kaplička na návsi je ve vlastnictví obce Vysoká u Příbrami.¹³⁹

Kaplička sv. Jana Nepomuckého

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 10. 8. 2014. **Vlastník:** obec Vysoká u

Příbramě. **Lokalizace:** uprostřed návsi. **Datum vzniku:** nezjištěno.

ZALUŽANY

Kaplička je v majetku obce. Na obnovu kapličky byla použita dotace od střeodočeského kraje z fondu kultury a obnovy památek v roce 2011 ve výši 40 000 Kč, celkem stála oprava 45 000 Kč.¹⁴⁰

Kaplička na návsi

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 15. 9. 2014. **Vlastník:** obec Zalužany.

Lokalizace: uprostřed návsi, u silnice do Kozárovic. **Datum vzniku:** nezjištěno.

ZBENICE

Kaple Nejsvětější Trojice.

Nově opravená výklenková kaple. Na obnovu kaple byla poskytnuta dotace od střeodočeského kraje 100 000 Kč, celkové náklady byly 194 200 Kč.¹⁴¹

Stav: výborný. **Datum fotodokumentace:** 22. 8. 2014. **Vlastník:** obec Zbenice.

Lokalizace: na okraji obce u rybníčku, asi 200m od hlavní silnice R4. **Datum vzniku:** nezjištěno.

¹³⁸Telefonický rozhovor se starostou obce Vševely panem Karlem Danielem ze dne 27. 1. 2015.

¹³⁹Telefonický rozhovor se starostou obce Vysoká u Příbrami panem Zdeňkem Strnadem ze dne 27. 1. 2015.

¹⁴⁰Telefonický rozhovor se starostou obce Zalužany panem Zdeňkem Soukupem ze dne 11. 2. 2015.

¹⁴¹Rozhovor se starostou obce Zbenice panem Františkem Kroupou ze dne 6. 2. 2015.

KŘÍŽOVÁ CESTA z Březnice na Svatou Horu

Ve Středočeském kraji se částečně dochovaly tři barokní poutní cesty, doplněné jednotně tvarovanými výklenkovými kaplemi, jejichž obsahem byl cyklus ze života svatých. Nejstarší z nich, cesta z Březnice na Svatou Horu, vznikala od roku 1649. Původně ji tvořilo pouze 16 křížů, později byly na jejich místě vystavěny kaple, Z těchto kaplí se do dnešního dne dochovalo osm.¹⁴²

Dochované kaple:

Město BŘEZNICE

Kaple č. 1, 2, 3 jsou ve vlastnictví města Březnice. Kaple č. 3 byla v loňském roce 2014 opravena. Částku 120 045 Kč za její obnovu věnoval Nadační fond pro Březnici.¹⁴³

CHRÁST

Kaple č. 4, 5, 6, 7 vlastní obec Chrást a byly v minulých dvou letech opraveny. Všechny obnovy kaplí byly hrazeny z vlastních zdrojů. Každá oprava jedné z nich stála v průměru 200 000 Kč. Do výklenků kaplí č. 3, 4, 5, 6, 7 budou z jedné strany umístěny obrazy na dřevěné desky. Budou malované malířem Ladislavem Peškem ze Sedlice u Blatné. Desky budou přišroubované na jednotlivé kaple z důvodů snadnější údržby. Tento postup byl konzultován i s památkáři. Obrazy, malbu a instalaci desek bude financovat Nadace pro Březnici.¹⁴⁴

TŘEBSKO

Kaple č. 8 je v majetku obce Třebsko. Kaple za její obnovu v roce 2007 z vlastního rozpočtu zaplatila 76 000 Kč a nadace VIA podpořila projekt 50 000 Kč ze svého fondu “Záchrana drobných památek místního významu.”¹⁴⁵

¹⁴²POUTNÍ CESTA HÁJEK. *Historie poutní cesty*. [online]. 2015. [cit. 2015-01-20]. Dostupný z [www: <http://poutnicestahajek.cz/historie-poutni-cesty/>](http://poutnicestahajek.cz/historie-poutni-cesty/).

¹⁴³Rozhovor s panem Melicharem, vedoucím odboru správy majetku MěÚ Březnice ze dne 28. 1. 2015.

¹⁴⁴Rozhovor se starostou obce Chrást panem Tomášem Čížkem ze dne 3. 2. 2015.

¹⁴⁵Telefonický rozhovor s bývalým starostou obce Třebsko panem Antonínem Pospíšilem ze dne 28. 1. 2015.

7 VYHODNOCENÍ HYPOTÉZ

Pro výzkumnou část byly stanoveny hypotézy, které byly potvrzeny nebo vyvráceny analýzou získaných údajů z výzkumného šetření.

7.1 Majitelé památek

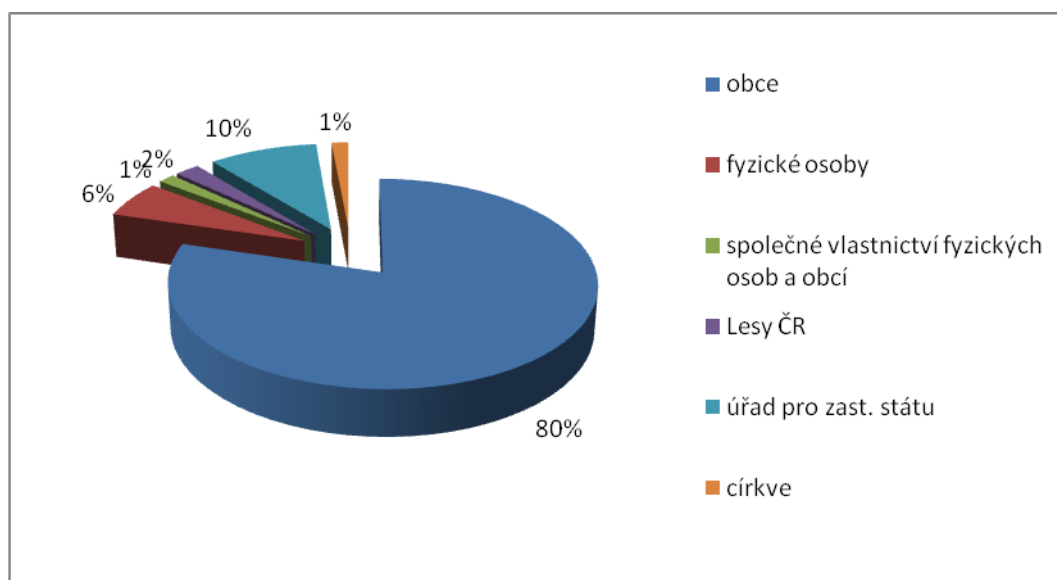
Drobné církevní památky se nachází v obcích či v jejich blízkosti a proto práce vycházela z předpokladu, že větší počet kaplí a kapliček budou vlastnit obce.

Tab. č. 2 Vlastníci církevních staveb ve vymezené oblasti Příbramsko

Vlastníci památek	Počet objektů
Obce	109
Fyzické osoby	8
Společné vlastnictví fyzických osob a obcí	2
Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových	13
Církev	2
Lesy ČR	3

Zdroj: vlastní sestavení

Graf č. 2 Vlastníci památek ve vymezené oblasti Příbramsko

Zdroj: vlastní sestavení

Diskuse

Vlastníky památek ve zkoumané oblasti jsou především obce, které vlastní 80 % všech objektů (Graf č. 2). Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových vlastní 13 kapliček na Slivici, které pravděpodobně připadnou v rámci restituce církvi, konkrétně farnosti na Slivici. Kaple v Trhových Dušnicích a v Životicích jsou ve vlastnictví církve. Kaple v Zalánech a ve Vacíkově mají společné vlastnictví obce a soukromých osob. V soukromých rukou je kaple ve Slavětíně a kaple sv. Jana Nepomuckého v Bohutíně. Stejně tak kaple ve Vranovicích, kapličky v Leleticích a na Sázkách a boží muka mezi Milínem a Slivicí a na Hatích v Příbrami.

Hypotéza č. 1: 70 % majitelů sledované církevní architektury jsou obce.

Výsledek: 80 % majitelů církevní architektury jsou obce, hypotéza se potvrdila.

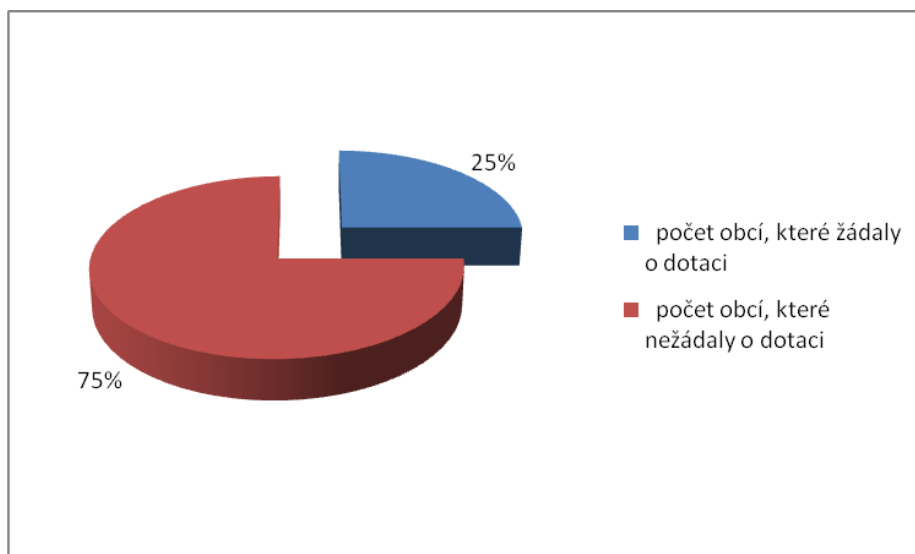
7.2 Vyhodnocení dotací na opravy zkoumaných staveb

Tab. č. 3 Získané dotace na opravy drobných církevních staveb 2009 – 2014

	obce s dotací 2009-2014	rok	dotace
1	Hudčice	2009	200 000
2	Drahenice	2009	25 600
3	Pečice (Drsník)	2009	325 000
4	Chraštice (Chraštičky)	2010	30 000
5	Radětice	2010	166 000
6	Zalužany	2011	40 000
7	Sedlice	2012	224600
8	Rožmitál p.Tř. (Voltuš)	2012	300 000
9	Tochovice	2013	310 000
10	Zbenice	2014	100 000
11	Březnice	2014	120 000
	Celkem dotace v Kč		1 841200

Zdroj: vlastní sestavení

Graf č. 3 Počet obcí, které žádaly/ nežádaly o dotaci na opravu drobných církevních staveb

Zdroj: vlastní sestavení

Diskuse

Z uskutečněných rozhovorů s vlastníky staveb bylo zjištěno, že s pomocí dotace opravilo památku od devadesátých let 13 obcí. Z fondu středočeského kraje byly opraveny kaple v **Hudčicích**, v **Chrašticích** (Chrašnice), v **Drsníku** (Pečice), v **Raděticích**, ve **Voltuši** (Rožmitál pod Třemšínem), v **Sedlicích**, ve **Zbenicích** a kaplička v **Zalužanech**. Na kapli svaté Anny v **Tochovicích** přispělo na obnovu mimo Středočeského kraje Ministerstvo kultury ČR. Obnovu Březnické kaple křížové cesty financoval Nadační fond pro Březnici, v **Drahenicích** a **TřebSKU** financovala opravy Nadace VIA, a kapli v **Starém Podlesí** pomohla obnovit dotace od Ministerstva pro místní rozvoj ČR. V devadesátých letech byla opravována kaple v **Dobré Vodě**, na kterou mimo jiných subjektů přispěla i Nadace Ivana Havla a Nadace Českých památek Senohraby. K tomuto počtu je nutno připočítat obce, které o dotace na opravu památek neúspěšně žádaly, a to jsou obce **Bezděkov pod Třemšínem** a **Těchařovice**.

V letošním roce má záměr žádat o dotaci na opravu památky devět obcí: Rožmitál pod Třemšínem, Pičín, Milín, Dolní Hbity, Kozárovice, Hvoždany a Vranovice, Bezděkov pod Třemšínem a Těchařovice.

Ve 20 případech (33 %) se jednalo o částky nad 50 000 Kč, nejvíce finančních prostředků do oprav za sledované období vložila obec Chrást – přes 800 000 Kč. Nejvyšší oprava s dotací proběhla v Tochovicích s částkou 622 000 Kč.

Hypotéza č. 2: 30% majitelů mapovaných staveb využilo nebo snažilo využít k opravě památky dotaci.

Výsledek: Jenom 25 % majitelů církevní architektury využilo nebo projevilo snahu využít dotace k opravě památky, hypotéza se nepotvrdila.

7.3 Stav využití kaplí v obcích

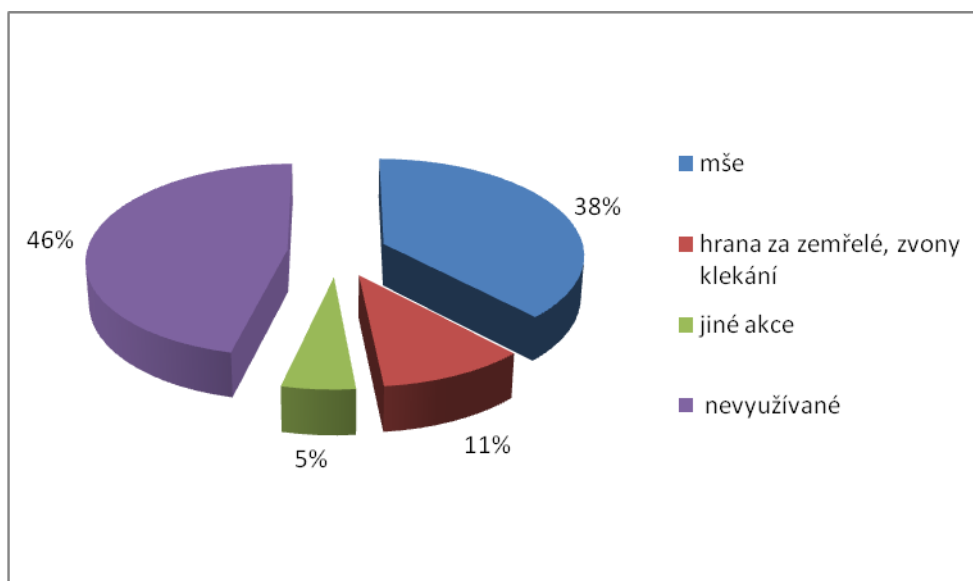
Z počtu 137 staveb je 95 kaplí, které tvoří většinou kaple v obci, ale najdeme je i mimo obec jako kaple na Třemšíně, u Bukovan, u Vranovic, u Lazska.

Tab č. 4 Využívání kaplí

Mše	36
hrana za zemřelé, zvonění	10
jiné akce	5
nevyužívané	44

Zdroj: vlastní sestavení

Graf č. 4 Využití kaplí v regionu Příbram

Zdroj: vlastní sestavení

Diskuse

Kaple jsou využívány dle průzkumu v jednotlivých obcích především k liturgickým účelům zpravidla jednou ročně, ale jsou kaple, kde probíhají častěji jako v obcích Voltuš, Hudčice, Lazsko, Jerusalém. Jedná se o prostornější kaple, kde se může sejít minimálně 10 zúčastněných a pravděpodobně se jedná o občany, kteří se znají. Často se v obcích ozývají

zvony v kaplích za zemřelé nebo klekání. Netradičními akcemi lze nazvat předvánoční zpívání koled u kapličky. Jedná se o obce Buková, Čenkov, Dubno, Vševely.

Hypotéza č. 3: 30 % kaplí je využíváno k liturgickým nebo jiným účelům.

Výsledek: 54 % kaplí je používáno, hypotéza se potvrdila.

7.4 Posouzení stavu památek

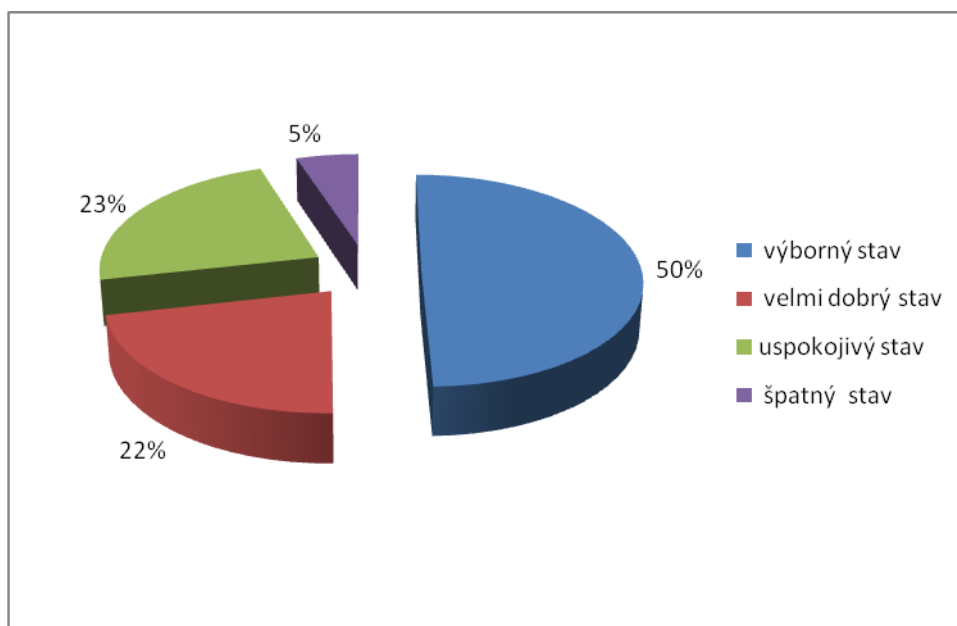
V rámci výzkumu autor zjistil u většiny obcí a jejich obyvatel zájem pečovat o památky. V Tochovicích například uspořádali sbírku na opravu a vybralo se přes 146 000 Kč, v Lazci 32 000 Kč, nebo přiložili ruku k dílu, jako například v Lazci a TřebSKU.

Tab. č. 5 Vyhodnocení stavu objektů dle získané známky

Hodnotící známka	Počet objektů
1 – výborný stav	68
2 – velmi dobrý stav	30
3 – uspokojivý stav	32
4 – špatný stav	7

Zdroj: vlastní sestavení

Graf č. 5 Hodnocení památek podle technického stavu

Zdroj: vlastní sestavení

Tab č. 6 Výše fin. prostředků investovaných obcemi do oprav v letech 2009 - 2014

		2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	Březnice						120 000
2	Buková u Příbramě				35 000		
3	Čenkov	70 000			72 000		65 000
4	Drahenice	33 000					
5	Drásov						30 000
6	Hluboš						60 000
7	Hudčice	230000					
8	Chraštice		40 000				
9	Chrást					400 000	400 000
10	Jablonná		200000				30 000
11	Koupě				20 000		
12	Křešín		90 000				
13	Mílín					120 000	
14	Modřovice	60 000					
15	Narysov	20 000					
16	Obory						120 000
17	Ohrazenice			22 000			
18	Pečice (Drsník, Pečičky)	325000				20 000	
19	Podlesí				150000		
20	Příbram (Lazec)			160000			
21	Radětice		180000				
22	Rožmitál p. Třemšínem (Vltuň)					362 300	
23	Sádek						50 000
24	Sedlice				236500		
25	Solenice						20 000
26	Svojšice						120 000
27	Tochovice					622 000	
28	Věšín				60 000		
29	Volenice (Bubovice)			15 000			
30	Zalužany			45 000			
31	Zbenice						194 000
	Celkem v Kč	738000	510000	246000	573500	1524300	1 209 000

Zdroj: vlastní sestavení

Diskuse

V tabulce č. 4 je provedeno vyhodnocení stavu všech zděných staveb církevní architektury na vymezeném území. Z celkového počtu 137 objektů je jich 68 ve výborném stavu, což činí 50 %, ve velmi dobrém stavu je 30 staveb (22 %) a uspokojivý stav byl

konstatován u 32 památek (23 %). O památky je dobře pečováno, neboť ve špatném stavu bylo zjištěno pouze 7 památek, což je 5 % z celkového počtu, a navíc se dle výzkumu má záměr několik obcí v letošním roce zažádat o dotace nebo opravovat z vlastního rozpočtu i když pravděpodobně nebudou probíhat opravy v takovém rozsahu jako v minulosti. Starost o památky se v posledních letech zlepšuje, o čemž svědčí, že v 31 obcích (52% sledovaných obcí) byly opravovány kaple a kapličky v posledních šesti letech 2009 – 2014 (Tab. č. 5.).

Hypotéza č. 4: 70 % sledovaných staveb je v dobrém stavu.

Výsledek: celkem 72 % památek se nachází ve velmi dobrém stavu, hypotéza se potvrdila.

7.5 Propagace památek

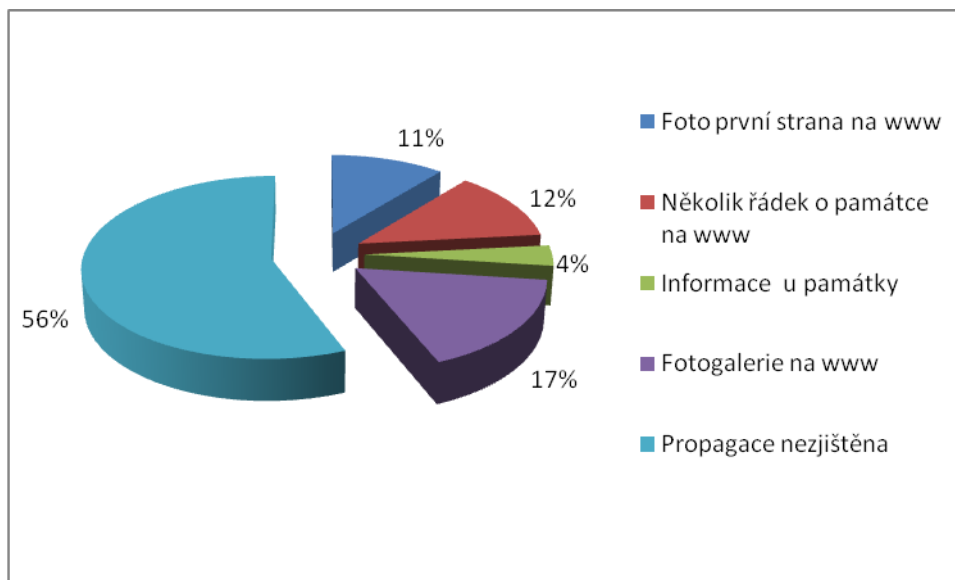
Region Příbramska nepatří mezi turisticky hojně navštěvované regiony, jedná se většinou o oblast vnitřní periferie, kde průmysl zcela dosud nenahradil pracovní místa, která byla zrušena zavřením dolů a opuštěním hornické činnosti. Proto by mělo být samozřejmostí propagace turisticky zajímavých míst a památky mezi tyto místa určitě patří.

Tab č. 7 Stav propagace sledovaných církevních drobných staveb

Foto první strana na www	15
Několik řádek o památce na www	17
Fotogalerie na www	5
Informace u památky	23
Propagace nezjištěna	77
celkem	137

Zdroj: vlastní sestavení

Graf č. 6 Stav propagace sledovaných církevních drobných staveb

Zdroj: vlastní sestavení

Diskuse

Výzkumem bylo zjištěno 44 % památek, o kterých bylo možno najít nějaké informace, ale převážně se jednalo jen o fotografie kaplí a kapliček. Zajímavosti či jiné informace o památce lze najít u kaplí v Dobré Vodě u Březnice, ve Větrově u Solenic, v Čenkově, v Drahenicích, na Třemšíně. Na internetu mají nejvíce zpráv o kaplích obce Velká, Lazec, Hudčice, Sedlice, Milín, Trhové Dušníky a Věšín. Dvacet obcí žádné informace na internet nemá. Celkem o 77 stavbách nejsou uveřejněny žádné informace.

Informace u památky Dobrá Voda, Drahenice, Větrov, Třemšín a Bouda

Hypotéza č. 5: 30% kaplí a kapliček je propagováno na internetových stránkách nebo na památce samotné.

Výsledek: celkem 44 % památek je nějakým způsobem propagováno na internetových stránkách nebo na památce samotné, hypotéza se potvrdila.

8 ZÁVĚR

Drobná církevní architektura je fenoménem české venkovské krajiny, který dotváří její charakter. Její jedinečnost spočívá v množství a různosti v jaké je zastoupena v české krajině. Teoretická část práce je věnována filosofii památkové péče, právním aspektům, možnostem financování s pomocí dotace a teoretické přípravě k sociologickému výzkumu. Filosofická část se věnuje vzniku a smyslu památkové péče a nachází ho v právu člověka na kulturní dědictví, na jeho historickou identitu. Právní aspekty přibližují možnosti prohlášení objektu za kulturní památku. V ekonomické části byl vytvořen soupis možností, ze kterých si mohou majitelé vybrat na koho se obrátit při žádosti o dotaci na obnovu drobných církevních staveb.

Výzkumnou část představovalo provedení terénního šetření, během něhož byl zjištěn, subjektivně zhodnocen a zaznamenán technický stav vytypovaných objektů zděných staveb kaplí a kapliček v Příbramském regionu a její fotodokumentace. Praktickou částí bylo testování stanovených hypotéz. K vyhodnocení prvních třech hypotéz byla použita technika polostandardizovaných rozhovorů. Rozhovory byly vedeny telefonicky nebo osobně s představiteli obecních úřadů, případně s jinými občany ochotnými poskytnout potřebné informace. Byly položeny otázky vztahující se k vlastnictví památky, k financování oprav a případných dotací a otázky směřující k využívání památky. Propagace památek byla zjištěna terénním výzkumem a vyhodnocením internetových stránek.

Diplomová práce zmapovala celkem 137 objektů drobné církevní architektury na ploše 664 km². Autor navštívil všech 74 obcí ve správním obvodu Příbram. V každé obci se nachází drobný sakrální objekt, ať jsou to kamenná boží muka, kamenné kříže, sochy, pomníky padlým, zvonice. Zděná stavba kaplí a kapliček byla zdokumentována v šedesáti obcích. K těmto obcím je v jejich působnosti dalších více než 60 obcí a osad. Byly zkoumány zděné stavby kaplí a kapliček, a to jak evidované, tak neevidované v rejstříku Národního památkového úřadu. Z celkového počtu 137 staveb je 19 památek zapsaných v Ústředním seznamu kulturních památek.

Výzkum potvrdil, že vlastníky památek ve zkoumané oblasti jsou především obce, které vlastní 80 % všech objektů, celkem 109. Dalšími majiteli památek jsou fyzické osoby, Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, Lesy ČR a církve. Stavby v majetku Úřadu budou pravděpodobně vydány v restituci církvi.

Hypotéza o využívání dotací na opravy památek se nepotvrdila. Většina obcí používá k opravě památek prostředků z vlastního rozpočtu. Jako jeden z důvodů bylo uvedeno v rozhovorech upřednostňování žádostí o dotace na jiné projekty. Obnovy církevních staveb s pomocí dotace byly provedeny ve 13 případech a dvakrát byla podaná žádost neúspěšná. Přesto lze tvrdit, že dotace jsou v posledních letech důležitou součástí obnovy kaplí a kapliček v obcích, což dokládá výše dotací z celkového objemu investovaných finančních prostředků. V letech 2009 až 2014 bylo vloženo do oprav přes 4 800 000 Kč. Z toho dotace činily 1 841 200 Kč, což je 38 % z celkové výše.

O tom, že obce se o drobné církevní památky starají svědčí, že v 31 obcích, což je 52 % sledovaných obcí, byly opravovány stavby v posledních šesti letech. V 19 případech se jednalo o částky nad 50 000 Kč. Nejvíce finančních prostředků do oprav za sledované období vložila obec Chrást - přes 800 000 Kč. Terénní výzkum potvrdil hypotézu o dobrém stavu památek ve sledované lokalitě. Celkem 72 % sledovaných staveb bylo hodnoceno velmi dobře.

Na vymezeném území bylo zjištěno 95 kaplí. Z rozhovorů s představiteli obcí vyplynulo používání 51 kaplí, které jsou zpravidla využívány k liturgickým účelům jednou ročně. Mimo mši se zvoní v kaplích za zemřelé nebo klekání. Netradičními akcemi lze nazvat předvánoční zpívání koled. Poslední hypotéza o propagaci památek na internetu či na památce byla potvrzena (44 %). Ale tato hypotéza nevypovídá o kvalitě propagace, neboť mimo fotografie jsou podrobnější informace pouze u 16 % památek.

Dle výsledků terénního šetření a rozhovorů s představiteli jednotlivých obcí, lze konstatovat, že církevní památky patří do koloritu vesnice, obce investují prostředky do těchto staveb a udržují je, a hlavně jsou využívány.

Přínosem diplomové práce je zpracování uceleného soupisu drobné církevní architektury, který může být použit i jako podklad pro vytvoření samostatné publikace o těchto stavbách v regionu. Práce může sloužit vlastníkům památek jako zjednodušená příručka při přípravě záměrů na obnovu těchto staveb.

Při terénním šetření byla zjištěna u staveb ve větší míře pronikání vlhkosti do zdiva, pravděpodobně nedostatečným odizolováním stavby, proto by autor doporučil vlastníkům památek konzultace památkového úřadu při obnově památek. Výzkumem také byla zjištěna nedostatečná propagace památek, kterou lze odstranit několika řádky z historie, z kronik obcí, nebo ze současnosti.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

HÁJEK, Tomáš, BUKAČOVÁ, Irena. *Příběh drobných památek. (Od nezájmu až k fascinaci)*. 2. vyd. Lomnice nad Popelkou: Studio JB, 2006. 140 s. ISBN 80-900903-9-7.

HÁJEK, Tomáš. *Zánik a vznik památkových péčí. Filozofie památkové péče*. 1. vyd. Praha: Epoque, 2005. 200 s. ISBN 80-86328-71-6.

MURDZA, Karol. *Sociologický výskum*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. 114 s. ISBN 978-80-86708-91-1.

NUSEK, Jindřich, SVOBODA, Jan, et al. *Příběh kapliček: Drobné sakrální objekty na Podblanicku*. 1. vyd. Vlašim: Podblanické ekocentrum Českého svazu ochránců přírody Vlašim a Muzeum okresu Benešov, 2001. 6. Samostatná příloha čtvrtletníku Pod Bláníkem, roč. V. (XXVII). 128 s. ISBN 80-86327-16-7.

PÁNA, Lubomír, SOMR, Miroslav. *Metodologie a metody výzkumu*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 164 s. ISBN 978-80-86708-52-2.

PERISKOP. *Zachraňme společně kapličku!* Ročník 25. 7 číslo, 21. 2. - 27. 2. 2014.

POCHE, Emanuel, et al. *Umělecké památky Čech I. díl (A/J)*. 1.vyd. Praha: Academia, 1977. 643 s.

POCHE, Emanuel, et al. *Umělecké památky Čech III. díl (P/Š)*. Praha: Academia, 1980. 538 s.

POCHE, Emanuel, et al. *Umělecké památky Čech IV. díl (T/Ž)*. Praha: Academia, 1982. 636 s.

REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada Publishing, 2009. 192 s. ISBN 978-80-247-3006-6.

RIEGL, Alois. *Moderní památková péče*. Praha: Národní památkový ústav, 2003. 172 s. Z německých originálů *Der moderne Denkmalkultus, Sein Wesen und seine Entstehung, Wein-Leipzig 1903*, přeložili Ivo Hlobil a Tomáš Hlobil. ISBN 80-86234-34-7.

ROZEHNALOVÁ, Eva, TOMÍŠKOVÁ, Marie, et al. *Církevní stavby*. Brno: Ústav územního rozvoje Brno, 1995. 167 s. ISBN 80-85124-48-3.

Státní oblastní archiv Příbram. *Evidenční list nemovitých kulturních památek (B-M)*. 15. 8. 2014.

Státní oblastní archiv Příbram. *Evidenční list nemovitých kulturních památek (N-T)*. 15. 8. 2014.

STEHLÍK, František. *Drobné sakrální stavby farnosti v Bohutíně*. Muzeum mikroregionu Bohutínska-Vysoká Pec, areál dolu Řimbaba. 2010. 19 s.

VALENČÍK, Michal. *Ohrožené památky: Kostely, kaple a kapličky v České republice*. 1. vyd. Praha: Miloš Uhlíř - Baset. 2006. 293 s. ISBN 80-7340-082-0.

VELFL, Josef. *Památky Příbrami v obrazech*. Příbram: Periskop, 2008. 203 s. ISBN 978-80-254-0974-9.

VONDRUŠKA, Vlastimil, VONDRUŠKOVÁ, Alena. *Vesnice*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2014. 199 s. ISBN 978-80-7429-362-7.

Elektronické zdroje

ČSÚ. *Charakteristika okresu Příbram*. [online]. 2014-04-14. [cit. 2015-01-20]. Dostupný z www: <http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pribram>.

ČSÚ. *Statistická ročenka Středočeského kraje*. [online]. 2013-12-31. [cit. 2015-01-20]. Dostupný z www: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajkapitola/201011-13-r_2013-27>.

ČSÚ. *2120 - SO ORP Příbram*. [online]. 2014-04-15. [cit. 2015-01-20]. Dostupný z www: <http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/2120_so_orp_pribram>.

Dvojlist adventních, vánočních a povánočních akcí v Milíně a okolí. [Online]. 2015. [cit. 2015-02-02]. Dostupný z www: <http://www.milin.cz/a_dokument/1417076124_dvojlist%2014%202.pdf>.

HORNICKÉ MUZEUM PŘÍBRAM. [online]. 2011-2015. [cit. 2015-01-20]. Dostupný z www: <<http://www.muzeum-pribram.cz/cz/akce/detail/hornicke-muzeum-pribram-je-narodni-kulturni-pamatkou/377/>>.

HUDČICE. [online]. 2015. [cit. 2015-01-21]. Dostupný z www: <<http://hudcice.tremsin.cz/informace-o-obci/historie/>>.

Kamýk nad Vltavou. [online]. 2015. [cit. 2015-01-21]. Dostupný z www: <<http://www.obeckamyk.cz/index.php/velka/kaplika>>.

Lázská kaplička. [online]. 2015. [cit. 2015-01-21]. Dostupný z www: <<http://obeclaz.eu/wp-content/uploads/2013/03/L%C3%A1zsk%C3%A1-kapli%C4%8Dka.pdf>>.

Lazec. *Vesnička v Podbrdí*. [Online]. 2015. [cit. 2015-02-17]. Dostupný z www: <<http://www.lazec.cz/index.php/historie/13-rekonstrukce-kaplicky>>.

Milínský zpravodaj. *Informace ze Slivické farnosti*. [Online]. 2014. [cit. 2015-02-02]. Dostupný z www: <http://www.milin.cz/a_dokument/1404114101_cervenec%20a%20srpen%2014.pdf>.

MINISTERSTVO KULTURY. *Dotáční programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení*. [Online]. 2007. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z www: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotacni-programy-mk-18061/>>.

MINISTERSTVO KULTURY. *Havarijní program*. [Online]. 2007. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z www: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/havarijni-program-428/>>.

MINISTERSTVO KULTURY. *Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny*. [Online]. 2007. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z www: <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=431>>.

MINISTERSTVO KULTURY. *Podpora obnovy a záchrany kulturních památek poškozených povodní a přívalovými dešti v červnu v roce 2013*. [Online]. 2007. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z www: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/podpora-zachrany-a-obnovy-kulturnich-pamatek-poskozenych-povodni-a-privalovymi-desti-v-cervnu-r--2013--211035/>>.

MINISTERSTVO KULTURY. *Příprava nového památkového zákona*. Praha: [Online]. 2014. [cit. 2014-08-21]. Dostupný z www: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/legislativa/vecny-zamer-noveho-pamatkoveho-zakona-126465/>>.

MINISTERSTVO KULTURY. *Příručka vlastníka kulturní památky*. [Online]. 2007. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z www: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/obcan-a-nakladani/prirucka-vlastnika-kulturni-pamatky-kulturni-pamatky-a-pece-o-ne-2273/>>.

MINISTERSTVO KULTURY. *Ústřední seznam kulturních památek*. [Online]. [Cit. 2014-07-21]. Dostupný na www: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/pamatkovy-fond/ustredni-seznam-kulturnich-pamatek-cr-775/>>.

MINISTERSTVO KULTURY. *Základní právní normy upravující nakládání s památkovým fondem*. [Online]. 2007. [cit. 2014-08-21]. Dostupný z www: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/legislativa/pravni-normy-upravujici-nakladani-s-pamatkovym-fondem-50865/>>.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Podpora rozvoje regionů v roce 2014*. [Online]. 2007. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z www: <<http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Programy-Dotace/Podpora-rozvoje-regionu-v-roce-2014>>.

NADACE OBČANSKÉHO FÓRA. *O Nadaci*. [Online]. 2014. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z www: <<http://www.nadaceof.cz/>>.

NADACE VIA. *Kdo jsme*. [Online]. 2008. Poslední aktualizace 18. 4. 2014. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z www: <<http://www.nadacevia.cz/cz/o-nadaci/kdo-jsme>>.

NADAČNÍ FOND PRO BŘEZNICI. [Online]. 2015. [cit. 2015-02-02]. Dostupný z [www: <http://www.fondprobreznici.cz/>](http://www.fondprobreznici.cz/).

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. *MonumNet*. [Online]. 2015. [cit. 2015-02-02]. Dostupný z [www: <http://monumnet.npu.cz/pamfond/list.php?hledani=1&KrOk=Ok&HiZe=&VybUzemi=1&sNazSidOb=&Adresa=&Cdom=&Pamatka=&CiRejst=&Uz=B&PrirUbytOd=3.5.1958&PrirUbytDo=4.3.2015&KodKr=21&KodOk=2111>](http://monumnet.npu.cz/pamfond/list.php?hledani=1&KrOk=Ok&HiZe=&VybUzemi=1&sNazSidOb=&Adresa=&Cdom=&Pamatka=&CiRejst=&Uz=B&PrirUbytOd=3.5.1958&PrirUbytDo=4.3.2015&KodKr=21&KodOk=2111).

Oficiální stránky obce Drahenice. *Boží muka*. [Online]. 2015. [cit. 2015-02-12]. Dostupný z [www: <http://www.drahenice.estranky.cz/fotoalbum/pamatky/bozi-muka/>](http://www.drahenice.estranky.cz/fotoalbum/pamatky/bozi-muka/).

Poškozené a zničené kostely, kaple a synagogy v České republice. [online]. 2008–2015. [cit. 2015-01-21]. Dostupný z [www: <http://www.znicenekostely.cz/>](http://www.znicenekostely.cz/).

POUTNÍ CESTA HÁJEK. *Historie poutní cesty*. [Online]. 2015. [cit. 2015-01-20]. Dostupný z: [<http://poutnicestahajek.cz/historie-poutni-cesty/>](http://poutnicestahajek.cz/historie-poutni-cesty/).

STŘEDOČESKÝ KRAJ. *Financování obnovy kulturních památek*. [Online]. 2015. [cit. 2015-02-02]. Dostupný z [www: <http://www.kr-stredocesky.cz/web/kultura/financovani-obnovy-kulturnich-pamatek>](http://www.kr-stredocesky.cz/web/kultura/financovani-obnovy-kulturnich-pamatek).

STŘEDOČESKÝ KRAJ. *Podpora obnovy drobných památek*. [Online]. 2015. [cit. 2015-02-02]. Dostupný z [www: <http://www.kr-stredocesky.cz/web/kultura/podpora-drobnych-pamatek>](http://www.kr-stredocesky.cz/web/kultura/podpora-drobnych-pamatek).

STŘEDOČESKÝ KRAJ. *Podpora obnovy kulturních památek*. [Online]. 2015. [cit. 2015-02-02]. Dostupný z [www: <http://www.kr-stredocesky.cz/web/kultura/podpora%20obnovy%20kulturn%C3%ADch%20pam%C3%A1tek>](http://www.kr-stredocesky.cz/web/kultura/podpora%20obnovy%20kulturn%C3%ADch%20pam%C3%A1tek).

ŠTULC, J. *Úvod do studia památkové péče*. [Online]. Praha: Filosofická fakulta university Karlovy v Praze, 23 s. (PDF). [cit. 2014-07-21]. Dostupný z [www: <http://duoppa.ff.cuni.cz/shared/files/Pamatkova%20pece/doc.%20Stulc%20Vyvoj%20PP%2009%2011%202010.pdf>](http://duoppa.ff.cuni.cz/shared/files/Pamatkova%20pece/doc.%20Stulc%20Vyvoj%20PP%2009%2011%202010.pdf).

TOULKY PO ČECHÁCH, MORAVĚ, SLEZSKU A ZAHRANIČÍ. *Typologie církevních staveb*. [Online]. 2007- 2014. [cit. 2014-08-20]. Dostupný z [www: <http://www.toulkypocechach.com/typologie_cirkev.php>](http://www.toulkypocechach.com/typologie_cirkev.php).

Legislativní zdroje

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. *Památkový zákon č. 20/1987 Sb., Zákon České národní rady ze dne 30. března 1987, o státní památkové péči, (ve znění zákona ČNR č. 425/1990 Sb.)*. [Online]. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z [www: <http://www.npu.cz/zakon-o-statni-pamatkove-peci/>](http://www.npu.cz/zakon-o-statni-pamatkove-peci/).

Ostatní zdroje

Elektronická zpráva od kronikářky obce Drahlín paní Dany Chmelíkové dne 21. 9. 2014.

Elektronická zpráva od pana Pavla Fulína, správce kapličky, 19. 11. 2014.

Elektronická zpráva od kronikáře obce Dolní Hbity pana Vlastimila Velase ze dne 17. 2. 2015.

Rozhovor s panem Josefem Melicharem, vedoucím stavebního odboru MěÚ Březnice ze dne 28. 1. 2015.

Rozhovor se starostou obce Chrást panem Tomášem Čížkem ze dne 3. 2. 2015.

Rozhovor s místostarostou obce Čenkov panem Václavem Volkem ze dne 28. 1. 2015.

Rozhovor s vedoucím oddělení památkové péče Příbram panem Jiřím Schmidtem ze dne 30. 1. 2015.

Rozhovor s místostarostou spolku Řimbaba panem Josefem Kovářem ze dne 19. 2. 2015.

Rozhovor se starostou obce Zbenice panem Františkem Kroupou ze dne 6. 2. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Bezděkov pod Třemšínem Janem Kodatem ze dne 29. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se starostkou obce Bohostice paní Růženou Královou ze dne 29. 1. 2015.

Telefonický rozhovor s místostarostou obce Bratkovice panem Luděkem Lindnerem ze dne 10. 9. 2014.

Telefonický rozhovor se starostou obce Bukovany panem Davidem Kaiserem ze dne 2. 3. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Buková u Příbramě panem Václavem Brejchou ze dne 28. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Cetyně panem Václavem Řezáčem ze dne 23. 3. 2015.

Telefonický rozhovor se zaměstnankyní OÚ Dolní Hbity paní Václavou Molcovou ze dne 12. 2. 2015.

Telefonický rozhovor s místostarostou obce Drahenice panem Bohuslavem Tuháčkem ze dne 30. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Drásov panem Zdeňkem Vrátným ze dne 11. 2. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Dubno panem Miloslavem Pilousem ze dne 11. 2. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Hluboš panem Jiřím Prokešem ze dne 15. 9. 2014.

Telefonický rozhovor se starostou obce Hudčice panem Petrem Hlinkou ze dne 20. 2. 2015.

Telefonický rozhovor se starostkou obce Hvoždany paní Markétou Balkovou ze dne 26. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se starostkou obce Chraštice paní Marií Dvořákovou ze dne 26. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Jablonná panem Davidem Větrovským ze dne 29. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Kamýk nad Vltavou panem Petrem Haladou ze dne 23. 3. 2015.

Telefonický rozhovor se starostkou obce Kotečnice paní Lenkou Blahovcovou ze dne 10. 9. 2014.

Telefonický rozhovor se starostou obce Koupě panem Jaroslavem Hudečkem ze dne 26. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Kozárovice panem Pavlem Burdou ze dne 15. 2. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Křešín panem Miloslavem Mudrou ze dne 26. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Lazsko panem Františkem Bártíkem ze dne 26. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Lešetice panem Jaromírem Nuslem ze dne 15. 9. 2014.

Telefonický rozhovor s účetní obce Lhota u Příbramě paní Janou Kvapilovou ze dne 11. 2. 2015.

Telefonický rozhovor s místostarostou obce Milín panem Vladimírem Vojáčkem ze dne 2. 2. 2015.

Telefonický rozhovor s bývalým starostou obce Modřovice panem Petrem Teskou ze dne 16. 2. 2015.

Telefonický rozhovor se starostkou obce Narysov paní Vlastou Petýrkovou ze dne 16. 2. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Občov panem Jaroslavem Kosánem ze dne 11. 2. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Obecnice panem Josefem Karasem ze dne 8. 9. 2014.

Telefonický rozhovor se starostou obce Obory panem Václavem Lundákem ze dne 11. 2. 2015.

Telefonický rozhovor s kronikářkou obce Ohrazenice paní Šimáčkovou 16. 9. 2014.

Telefonický rozhovor se starostkou obce Pečice paní Věrou Smetankovou 18. 2. 2014.

Telefonický rozhovor se starostkou obce Pičín paní Lenkou Kupkovou ze dne 28. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Podlesí panem Milanem Křížem ze dne 11. 2. 2015.

Telefonický rozhovor se starostkou obce Radětice paní Jitkou Buraltovou ze dne 28. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se zaměstnankyní MěÚ Rožmitál pod Třemšínem paní Marcelou Sladkou ze dne 28. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Sádek panem Karlem Brůčkem ze dne 11. 2. 2015.

Telefonický rozhovor se starostkou obce Sedlice paní Ivanou Šourkovou ze dne 11. 2. 2015.

Telefonický rozhovor s místostarostou obce Solenice panem Evženem Brožkem ze dne 28. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Starosedlský Hrádek panem Rudolfem Šimkem ze dne 11. 2. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Suchodol panem Emilem Tabačkem ze dne 8. 9. 2014.

Telefonický rozhovor s účetní obce Svojšice ze dne 29. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se starostkou obce Těchařovice paní Vandou Bělinovou ze dne 10. 2. 2015.

Telefonický rozhovor s účetní obce Tochovice paní Marií Vestenickou ze dne 26. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Trhové Dušníky panem Milanem Smíškem ze dne 26. 1. 2015.

Telefonický rozhovor s bývalým starostou obce Třebsko panem Antonínem Pospíšilem ze dne 28. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Věšín panem Pavlem Hutrem ze dne 26. 1. 2015.

Telefonický rozhovor s účetní obce Volenice paní Danou Hrzalovou ze dne 26. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Vrančice panem Jiřím Slámou ze dne 20. 2. 2015.

Telefonický rozhovor se starostkou obce Vranovice paní Blankou Strnadovou ze dne 26. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Vševely panem Karlem Danielem ze dne 27. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Vysoká u Příbrami panem Zdeňkem Strnadem ze dne 27. 1. 2015.

Telefonický rozhovor se starostou obce Zalužany panem Zdeňkem Soukupem ze dne 11. 2. 2015.

Telefonický rozhovor s páterem Mgr. Ing. Kuníkem, Římskokatolická farnost Starý Rožmitál, 28. 1. 2015.

Z informační tabule na zamřížovaných dveřích kaple v Dobré Vodě, dne 10. 8. 2014.

Z informační tabule umístěné na kapli v Drahenicích (Velké Račany), dne 18. 10. 2014.

Z informační tabule umístěné na kapli na Třemšíně ze dne 7. 12. 2014.

Z informační tabule vedle objektu Třemšínské Boudy ze dne 7. 12. 2014.

Z informační tabule vedle kaple na Větrovech ze dne 23. 8. 2014.

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha 1: Kaple v Bezděkově pod Třemšínem, Dubně, v Bohosticích a Kamenné.
- Příloha 2: Dvě kaple v Bohutíně, kaplička v Bratkovicích a Dominikálních Pasekách.
- Příloha 3: Kaple v Dobré Vodě a Martinicích, boží muka a kaple u Bukovan.
- Příloha 4: Kaple a kapličky v Bukové u Příbramě, kaple v Cetyni.
- Příloha 5: Kaple v Čenkově a v osadách Jelence, Káciň, Luhy.
- Příloha 6: Kaple v Nepřejově a v osadě Třtí, kaple a kaplička v Drahenicích.
- Příloha 7: Boží muka v Drahenicích, kaple v Drahlíně a osadě Malý Drahlín.
- Příloha 8: Kaple v Drásově a v osadě Skalka a dvě kapličky v Hluboši.
- Příloha 9: Boží muka v Hluboši, kaplička u Hluboše, kaple na Kardavci a v Hudčicích.
- Příloha 10: Kaple ve Slavětíně, v Pozdyni a Vacíkově a kaplička v Leleticích.
- Příloha 11: Kaple v Chrašticích, Jablonné, Horních Hbitech a Rejkovicích.
- Příloha 12: Kaple ve Velké, v Kotenčicích, Kozárovicích a v obci Koupě.
- Příloha 13: Kaple v Holušicích, Křešíně a dvě kaple v Lazsku.
- Příloha 14: Kaple v Lešeticích, ve Lhotě u Příbramě, Milíně a Konětotech.
- Příloha 15: Kaple ve Stěžově, Narysově a Občově a kaplička v Modřovicích.
- Příloha 16: Kaple v Oseči, Oborách, na Ohrazenici a v Drsníku.
- Příloha 17: Kaple v osadách Luh, Pečičky a Žirovy a dvojce boží muka u Pičina.
- Příloha 18: Kaple ve Starém a Novém Podlesí, kaple v Brodě a Jerusalémě.
- Příloha 19: Kaple a kaplička v Příbrami, kaple v Kozičíně a v Lazci.
- Příloha 20: Kaple v Orlově a na Zdaboři, boží muka na Hatích a na Sázkách.
- Příloha 21: Kaple v Raděticích, Nesvačilech a na Třemšíně, boží muka v osadě Palivo.
- Příloha 22: Kaple v Pňovicích, Strýčkovech a bývalá kaple Třemšínská Bouda.
- Příloha 23: Kaple ve Voltuši, Zalánech, v Sádku a Sedlici.
- Příloha 24: Kaple v osadách Větrov a Líha, kaple a boží muka u Starosedlského Hrádku.
- Příloha 25: Kaple v obci Svojšice, Těchařovice, kaple a boží muka v Tohovicích.
- Příloha 26: Kaple, kaplička a boží muka v Trhových Dušnicích.
- Příloha 27: Kaple ve Věšíně, Mýšlovicích a Životicích a kaplička v Bubovicích.
- Příloha 28: Kaple ve Vševilech, kaple a kaplička ve Vranovicích a ve Vysoké u Příbramě.
- Příloha 29: Kaplička v Zalužanech a Zbenicích, kaple v Drahenicích a boží muka u Milína.
- Příloha 30: Kaple křížové cesty z Březnice do Příbrami.
- Příloha 31: Kapličky křížové cesty na Slivici.

Příloha č. 1:

Zdroj: Vlastní zpracování.

BEZDĚKOV pod TŘEMŠÍNEM

Kaple Nejsvětější Trojice. Zděná, omítnutá stavba na šestibokém půdorysu, střecha zvoncová pobitá plechem, na zvoničce cibule s křížkem na vrcholu.

DUBNO

Kaple sv. Andělů Strážných. Pseugotická kaple s polygonálním závěrem, v průčelí lizény, ze sedlové dřevěné střechy stoupá ze štítu jehlancová zvonička.

BOHOSTICE

Kaple sv. Františka. Zděná, omítnutá stavba na obdélném půdorysu s trojbokým závěrem. Sedlová střecha pobitá plechem. Sokl z hrubých kamenů. Na zvoničce jsou umístěny na sobě dvě cibulové bány s kuželem a křížem na vrcholu.

BOHOSTICE - Kamenná

Kaple se zvonící v osadě Kamenná. Zděná omítaná stavba čtvercového půdorysu kryta stanovou střechou, pobitou plechem, z ní vystupuje dřevěná zvonička zakončená cibulovou bání s křížem.

Příloha č. 2:

Zdroj: Vlastní zpracování.

BOHUTÍN

Kaple sv. Jana Nepomuckého. Na čtvercovém půdorysu, nižší sedlová střecha kryta eternitem, z ní vystupuje šestiboká zvonička pobitá plechem, zakončená jehlancovou stříškou a křížkem.

BOHUTÍN

Kaple se zvonicí na Řimbabě. Zděná stavba na čtvercovém půdorysu. Stanová střecha kryta esovkami, na vrcholu z ní vystupuje dřevěná jehlancová zvonička pobitá plechem. Uvnitř vzorně udržovaná s obrazy svatých.

BRATKOVICE

Výklenková kaplička jako součást oplocení soukromé zahrady. Zděná, omítnutá stavba, obdélníkového půdorysu zakončená sníženou sedlovou střechou.

BRATKOVICE- Dominikální Paseky

Výklenková kaplička skrytá pod mohutnou lípou. Zděná, omítnutá stavba, na kamenném soklu, obdélníkového půdorysu se sedlovou střechou krytou bobrovkami.

Příloha č. 3:

Zdroj: Vlastní zpracování.

BŘEZNICE – Dobrá Voda

Kaple sv. Máří Magdalény. Kaple byla postavena za třicetileté války roku 1642. Stavbu projektoval Carlo Luragho, architekt březnických kostelů a rezidence na Svaté Hoře. Osmiboká stavba kaple je postavena nad silnými vodními prameny.¹⁴⁶

BŘEZNICE - Martinice

Kaple se zvonící v osadě Martinice. Zděná, omítnutá, drobná kaple čtvercového půdorysu se stanovou stříškou. Dřevěná zvonička kryta plechem s dřevěným křížem.

BUKOVANY

Trojboká **boží muka** na půdorysu rovnostranného trojúhelníku. Zděná stavba asi 3m vysoká. V každé stěně půlkruhem zakončená nika, v jedné z nich křížek, stříška zděná s podstřešní římsou.

BUKOVANY

Zděná otevřená **kaple sv. Josefa** na svahu u silnice s trojbokým závěrem a se střechou krytou plechem. Obdélný vchod s železnými dvířky ukončen půlkruhovým segmentem. V průčelí pilastry s hlavicemi.

¹⁴⁶ Z informační tabule na dveřích kaple ze dne 9. 8. 2014.

Příloha č. 4:

Zdroj: Vlastní zpracování.

BUKOVÁ u PŘÍBRAMĚ

Kaple sv. Zikmunda. Plochostropá, oltář z 2. pol. 18. stol., rokoková s křížem mezi anděly se sochami sv. Jana Nepomuckého a sv. Josefa po sv. Josefa po stranách.¹⁴⁷ Ze štítu vystupuje zděná čtvercová vížka se stanovou stříškou, kryta bobrovkami.

BUKOVÁ u PŘÍBRAMĚ

Kaplička sv. Jana Nepomuckého. Na hrubě omítnutém kamenném soklu, zděná stavba, obdélného půdorysu. Je součástí oplocení dvora domu. V průčelí vysoký, segmentem zaklenutý výklenek. Uvnitř na kamenném podstavci stojí socha sv. Jana Nepomuckého.

BUKOVÁ u PŘÍBRAMĚ

Boží muka. Na kamenném soklu, čtvercového půdorysu, zděná, omítnutá stavba. Pod stanovou stříškou, krytou bobrovkami zasklená nika s plastikou.

CETYNĚ

Kaple se zvonící. Zděná omítaná stavba čtvercového půdorysu je kryta plechovou střechou, nad ní vystupuje zvonička s cibulovou bání.

¹⁴⁷ POCHE, E., et al. *Umělecké památky Čech I. díl (A/J)*, s. 149.

Příloha č. 5:

Zdroj: Vlastní zpracování.

ČENKOV

Kaple sv. Antonína Paduánského. Zděná stavba na čtvercovém půdorysu, mansardová střecha kryta plechovými pásy. Uprostřed střechy zvonička, na ní cibulová vížka zakončená koulí a křížem.

DOLNÍ HBITY - Jelence

Kaple se zvonicí v osadě Jelence. Kaple jako součást oplocení rodinného domu. Zděná, omítnutá stavba čtvercového půdorysu, stanová střecha i zvonička jsou pokryty plechem.

DOLNÍ HBITY - Káciň

Kaple se zvonicí v osadě Káciň. Zděná stavba čtvercového půdorysu je kryta eternitovou střechou. Korunová římsa obíhá kolem celého obvodu kaple. Uvnitř kříž s Kristem, jinak bez vybavení.

DOLNÍ HBITY - Luhy

Kaple se zvonicí v osadě Luhy. Zděná omítnutá stavba čtvercového půdorysu. Jehlancová stříška i zvonička jsou celé kryty plechem.

Příloha č. 6:

Zdroj: Vlastní zpracování.

DOLNÍ HBITY - Nepřejov

Kaple se zvonicí v osadě Nepřejov. Zděná stavba čtvercového půdorysu se stanovou střechou i zvoničkou s křížkem na vrcholu, obě kryty eternitem ve tvaru bobrovek.

DOLNÍ HBITY - Třtí

Kaple se zvonicí v osadě Třtí. Zděná stavba se sedlovou střechou s bobrovkami a portikusem, dřevěná čtvercová zvonička má oplechovanou stříšku.

DRAHENICE

Kaplička Panny Marie na obdélníkovém půdorysu. Výklenek zaklenut půlobloukem po stranách ozdoben pilastry s římsovými hlavicemi. Na vrcholu kamenný kříž.¹⁴⁸

DRAHENICE

Kaple sv. Jana Nepomuckého. Barokní, volně stojící kaple na čtvercovém půdorysu. Má zaoblené nároží, zdobená pilastry. Střecha prejzová na klenbě. Na vrcholu na kamenném podstavci je kamenná koule.¹⁴⁹

¹⁴⁸ Státní oblastní archiv Příbram. Evidenční list nemovitých kulturních památek (B-M). 15. 8. 2014.

Příloha č. 7:

Zdroj: Vlastní zpracování.

DRAHENICE

Boží muka (Velké Račany). Pozdně barokní výklenková kaplička pochází z první poloviny 18. století.¹⁵⁰ Na kamenném podstavci pilíř zakončený profilovanou římsou pod stanovou stříškou z bobrovek.

DRAHENICE

Boží muka (U ovčína). Na nízkém omítaném podstavci cihlový pilíř, na jehož vrcholu mezi dvěma profilovanými římsami je ve všech čtyřech stranách po obloukovém výklenku.¹⁵¹

DRAHLÍN

Kaple sv. Václava. Zděná, omítaná stavba čtvercového půdorysu se stanovou střechou, čtyřboká dřevěná zvonička zakončená plechem pobitou jehlancovou stříškou.

DRAHLÍN - Malý Drahlín

Kaple se zvonicí. Na kamenném soklu, zděná, omítaná stavba, obdélného půdorysu s trojbokým závěrem. Podstřešní římsa přerušena v čelní stěně čtyřbokou vížkou.

¹⁴⁹ Státní oblastní archiv Příbram. *Evidenční list nemovitých kulturních památek (B-M)*. 15. 8. 2014.

¹⁵⁰ Z informační cedule na kapliče ze dne 18. 10. 2014.

¹⁵¹ Státní oblastní archiv Příbram. *Evidenční list nemovitých kulturních památek (B-M)*. 15. 8. 2014.

Příloha č. 8:

Zdroj: Vlastní zpracování.

DRÁSOV

Kaple sv. Václava. Větší kaple na obdélném půdorysu s polygonálním závěrem, okna i dveře novogotické, střecha eternitová, zvonice kryta plechovou krytinou.

DRÁSOV - Skalka

Kaple se zvonící v osadě Skalka. Zděná omítnutá stavba obdélného půdorysu na soklu z cihel. Sedlová střecha se zvoncovou zvoničkou krytou plechem. Uvnitř zděný oltář, nad ním tři niky s plastikami svatých.

HLUBOŠ

Kaplička sv. Antonína. Zděná, na obdélném půdorysu jako součást hradební zdi soukromého stavení, ve výklenku socha sv. Antonína asi 80 cm vysoká.

HLUBOŠ

Kaplička sv. Jana Nepomuckého. Zděná na obdélném půdorysu, sedlová střecha s bobrovkami mezi trojúhelníkovými, ořímsovanými štíty. Uvnitř na kamenném podstavci stojí socha sv. Jana Nepomuckého.

Příloha č. 9:

Zdroj: Vlastní zpracování.

HLUBOŠ

Boží muka čtvercového půdorysu, zděná, hranolovitá stavba. Pod stanovou stříškou, krytou bobrovkami je ve všech čtyřech stranách prázdný obloukový výklenek.

HLUBOŠ

Kaplička k Čenkovu. Zděná na obdélném půdorysu, na kamenném soklu, střecha sedlová kryta plechem s křížkem na vrcholu. V čelní stěně dvě obdélné niky pod sebou, vrchní nika s železnými dvířky.

HLUBOŠ - Kardavec

Kaple sv. Jana Nepomuckého na Kardavci. Zděná stavba čtvercového půdorysu je kryta plechovou střechou, nad ní vystupuje čtyřboká dřevěná zvonička zakončená šindelovou jehlancovou stříškou s křížkem.

HUDČICE

Kaple Panny Marie. Větší kaple, na obdélném půdorysu, ze štítu vystupuje štíhlá zděná zvonička, uvnitř dřevěný pozlacený oltář, na stěnách obrazy svatých.

Příloha 10:

Zdroj: vlastní zpracování.

HUDČICE - Slavětín

Kaple se zvonicí v osadě Slavětín. Z lomového kamene zděná stavba, součást hradby soukromého domu. Nad stanovou stříškou zvonička z plechu.

HVOŽDANY - Leletice

Kaplička v osadě Leletice. Na kamenném soklu, obdélníkového půdorysu se sedlovou střechou s železným křížkem. V čelní stěně obdélná nika zakončená půlkruhem.

HVOŽDANY – Pozdyně

Kaple se zvonicí v osadě Pozdyně. Zděná, omítnutá stavba na čtvercovém půdorysu, na střeše kryté eternitem dřevěná zvonička zakončená koulí a křížkem. Uvnitř bez vybavení.

HVOŽDANY – Vacíkov

Kaple Nanebevzetí Panny Marie ve Vacíkově. Zděná stavba mezi vzrostlými stromy, na obdélném půdorysu s půlkruhovým závěrem, sedlová střecha kryta bobrovkami, ze štítu vystupuje zděná zvonička s plechovou střechou.

Příloha 11:

Zdroj: vlastní zpracování.

CHRAŠTICE - Chraštíčky

Kaple sv. Jana Nepomuckého. Oltář se sochou Jana Nepomuckého. Zděná stavba čtvercového půdorysu s okosenými rohy, sedlová střecha kryta esovkami a jehlancovou zvoničkou.

JABLONNÁ

Kaple Panny Marie. Zděná stavba čtvercového půdorysu s protikusem. Stanová střecha a zvonička kryty plechem.

JABLONNÁ – Horní Hbity

Kaple sv. Václava v Horních Hbitech. V kruhovém půdorysu s obdélnou předsíňkou. Uvnitř obraz sv. Václava s dvěma anděly. Uvnitř zaklenutá křížová klenba s žebry na konzolkách.¹⁵²

JINCE - Rejkovice

Kaple sv. Františka v Rejkovicích. Zděná stavba na obdélném půdorysu. Sedlová střecha s esovkami, sedlová stříška zvoničky pobita plechem. Štít zakončený zubořezem.

¹⁵²Státní oblastní archiv Příbram. *Evidenční list nemovitých kulturních památek (B-M)*. 15. 8. 2014.

Příloha 12:

Zdroj: vlastní zpracování.

KAMÝK nad VLTAVOU - Velká

Kaple se zvonící v osadě Velká. Zděná stavba o čtvercovém půdorysu na kamenném soklu, střecha pokryta taškami bobrovkami a dřevěná zvonička šindelem, před kaplí boží muka datována 1862.

KOTENČICE

Kaple Panny Marie. Zděná, bíle omítnutá stavba na obdélníkovém půdorysu, sokl ze skládaných kvádrů. Zvonička předstoupená v průčelí před kaplí má samostatný vchod a plechovou stříšku.

KOUPĚ

Kaple Panny Marie. Zděná stavba s předstoupenou věží, s trojbokým závěrem, má sedlovou střechu, podstřešní římsa probíhá kolem dokola, ve stěnách obdélné niky.

KOZÁROVICE

Kaple Panny Marie. S nárožními lisénami, v každé stěně s nikou obdélně vyšší zalomenou segmentem půlválcovou konchou, vodorovná římsa obíhá stavbu v jižní stěně, v průčelí přerušenu nízkým trojbokým římsovým štítkem.¹⁵³

¹⁵³Státní oblastní archiv Příbram. Evidenční list nemovitých kulturních památek (B-M). 15. 8. 2014.

Příloha 13:

Zdroj: vlastní zpracování.

KOZÁROVICE - Holušice

Kaple se zvonící v osadě Holušice. Zděná omítaná stavba s výraznou podstřešní římsou, sedlová střecha s bobrovkami a vyšší oplechovanou jehlancovou zvoničkou. Štukové šambrány kolem dveří i oken.

KŘEŠÍN

Kaple Neposkvrněné Panny Marie. Zděná stavba na obdélném půdorysu, se sedlovou střechou s bobrovkami, v průčelí zvýrazněná trojúhelníkovým štítkem, zděná zvonička s vlašskou čepicí, koulí a křížem na vrcholu.

LAZSKO

Kaple Panny Marie. Na soklu z lomového kamene, zděná stavba obdélného půdorysu, ze sedlové střechy vystupuje dřevěná zvonička, s jehlancovou stříškou. Uvnitř stolový oltář, pod ním pamětní deska padlým z první světové války.

LAZSKO

Kaple sv. Václava na Stříbrném vrchu. Menší zděná kaple za obcí, na čtvercovém půdorysu, sedlová střecha s esovkami s dřevěnou zvoničkou, koulí a křížem na vrcholu.

Příloha 14:

Zdroj: vlastní zpracování.

LEŠETICE

Kaple Nejsvětějšího srdce Ježíšova. Zděná, omítnutá stavba obdélného půdorysu s trojbokým závěrem. V bočních stěnách menší kruhová okna zasklená. Sedlová střecha s bobrovkami, hned za štítem vystupuje dřevěná zvonička se stanovou stříškou krytou plechem.

LHOTA u PŘÍBRAMĚ

Kaple sv. Václava. Zděná omítaná stavba čtvercového půdorysu kryta plechovou cibulovou střechou s lucernou a křížem na vrcholu. Kaple se zaoblenými nárožími, v průčelí členěná pilastry. Kaple stojí na volném prostranství obklopena stromy.

MILÍN

Kaple sv. Jana Nepomuckého. Je zdobená štukovými pilastry, krytá šindelovou a částečně prejsovou krytinou, zvrcholená zvoničkou se zvonkem. Vedle kapličky stojí lípa svobody, zasazená 13. dubna 1919.¹⁵⁴

MILÍN - Konětopy

Kaple sv. Václava. Zděná, omítnutá stavba na obdélném půdorysu s půlkruhovým závěrem. Střecha sedlová kryta taškami esovkami, na ní jehlancová zvonička s křížem na vrcholu.

¹⁵⁴Obec Milín. [online]. 2015. [cit. 2014-07-21]. Dostupný z www: <http://www.milin.cz/detail.php?ID=28&anketa_nazev=&anketa_ukonceni=ano>.

Příloha 15:

Zdroj: vlastní zpracování.

MILÍN - Stěžov

Kaple sv. Ludmily v osadě Stěžov. Zděná, hladce omítnutá. Stanová střecha se zvoničkou a křížkem na vrcholu kryty šindelem. Ve štítu nad obdélným vchodem nika s mírným segmentem a křížkem uvnitř.

MODŘOVICE

Kaplička u Modřovic. Na obdélném půdorysu, zděná stavba se sedlovou stříškou z provázaných tašek bobrovek. Zamřížovaný vchod je zakončený segmentem.

NARYSOV

Kaple se zvonicí. Zděná stavba na obdélníkovém půdorysu s půlkruhovým závěrem. Ve štítu římsa, plechová zvonička má kouli a křížek na vrcholu.

OBČOV

Kaple Panny Marie. Zděná, omítaná, trojboká výklenková kaple se skosenými rohy. V bocích kaple i ve skosených hranách jsou výklenky pro sochy. Střecha stanová šindelová, na ní cibulová vížka s lucernou.¹⁵⁵

¹⁵⁵Státní oblastní archiv Příbram. Evidenční list nemovitých kulturních památek (B-M). 15. 8. 2014.

Příloha 16:

Zdroj: vlastní zpracování.

OBECNICE - Oseč

Kaple se zvonící v Oseči. Zděná omítaná stavba na čtvercovém půdorysu, stanová střecha se zvoníčkou kryty plechem, na vrcholu lotrinský kříž, lizény ve všech rozích.

OBORY

Kaple se zvonící. Zděná stavba na čtvercovém půdorysu s okosenými rohy, podstřešní římsa je zvýrazněná po stranách kaple, sedlová stříška je z provázaných tašek bobrovek.

OHRAZENICE

Kaple Panny Marie. Kaple má obdélníkový půdorys, sedlová střecha z provázaných tašek bobrovek, zděná zvonička se zvoncovou oplechovanou stříškou, po obvodě zvýrazněná korunní římsa, okna zakončená s půlkruhovým segmentem.

PEČICE - Drsník

Kaple Panny Marie v osadě Drsník. Zděná stavba čtvercového půdorysu na kamenném soklu, s okosenými rohy, cibulovou zvoníčkou a liliovým křížem na vrcholu.

Příloha 17:

Zdroj: vlastní zpracování.

PEČICE - Luh

Kaple Panny Marie. Zděná kaple je součástí oplocení soukromého domu. Pod sedlovou střechou s esovkami po stranách římsa, jednoduchá jehlancová oplechovaná zvonička s křížem.

PEČICE - Pečičky

Kaple sv. Václava. Kaple se Uprostřed návsi kaple, pozdně barokní, kolem roku 1800, čtvercová, okosená, s lunetovými okny, sklenutá plackou a opatřená zvoničkou nad průčelím.¹⁵⁶

PIČÍN

Dvoje boží muka u Pičína. Na čtvercovém půdorysu, kamenném soklu, hranolovité zděné stavby se stříškou z bobrovek, vrchní část s výklenky ve všech stranách.

PIČÍN - Žirovy

Kaple se zvonicí v Žirovech. Zděná stavba se sedlovou střechou s esovkami, zděná zvonička s křížem na vrcholu.

¹⁵⁶POCHE, E., et al. *Umělecké památky Čech III. díl (P/Š)*, s. 32.

Příloha č. 18:

Zdroj: vlastní zpracování.

NOVÉ PODLESÍ

Kaple se zvonící. Na vyšším kamenném soklu s vystoupenou zvoničkou čtvercového půdorysu, zvonička s výraznou kopulí kryta štípaným šindelem.

STARÉ PODLESÍ

Kaple sv. Václava. Pseudorománská, na bocích s obloučkovým vlysem, se zvoničkou nad průčelím, obdélníkovými okny do půlkruhu,¹⁵⁷ na obdélném půdorysu se sedlovou střechou, na kamenném soklu.

PŘÍBRAM – Brod

Kaple se zvonící. Stavba obdélného půdorysu s půlkruhovým závěrem, v průčelí výrazné černožluté obdélné dveře zakončené půlkruhem. Sedlová střecha s korunovou římsou. Uvnitř dřevěný oltář.

PŘÍBRAM – Jerusalém

Kaple sv. Václava. Před vstupem do kaple portikus-stříška na dvou sloupech, čtvercová oplechovaná zvonička s koulí a křížem na sedlové střeše s bobrovkami.

¹⁵⁷POCHE, E., et al. *Umělecké památky Čech III. díl (P/Š)*, s. 114.

Přílohy 19:

Zdroj: vlastní zpracování.

PŘÍBRAM – Fibichova

Kaple sv. Václava. Sedlová stříška s dvojitě pokladenými bobrovkami, v průčelí pilastry se zdobenými hlavicemi, římsový trojúhelníkový štítek s datem.

PŘÍBRAM – u nemocnice

Kaplička sv. Jana Nepomuckého. Na nízkém kamenném soklu, s výklenky, asi 1m vysoké, jeden pro sochu sv. Jana Nepomuckého.

PŘÍBRAM – Kozičín

Kaple se zvoníci. Zděná stavba s dřevěnou věžičkou a zvoníčkou, vpravo od vchodu stojí litinová boží muka, a po levé straně památník k uctění památce obětem 1. světové války.

PŘÍBRAM – Lazec

Kaple sv. Vojtěcha. Zděná, na půdorysu obdélníku, s polygonním závěrem, v průčelí pilastry, okna zakončená půlkruhem, u vchodu umístěna pamětní deska na Václava Brože, umučeného r. 1942 v koncentračním táboře Osvětim.

Příloha č. 20:

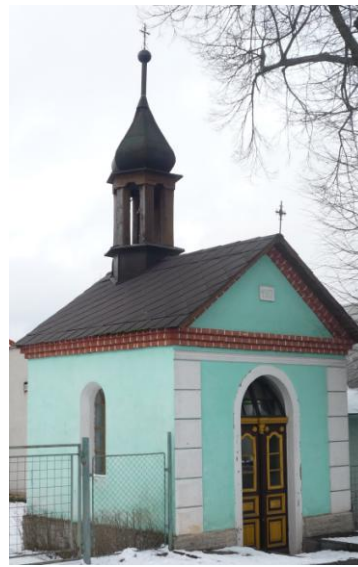
Zdroj: vlastní zpracování.

PŘÍBRAM – Orlov

Kaple sv. Václava. Obdélná, členěná lizénami, okna s polokruhovými záklenky, nad štítem hranolová, dřevěná zvonička, uvnitř placková klenba.¹⁵⁸

PŘÍBRAM – Zdaboř

Kaple Panny Marie. Zděná stavba na čtvercovém půdorysu se sedlovou, eternitovou střechou, na ní cibulová zvonička s lucernou, v průčelí rustikovaná lizéna po stranách a ve štítu trojúhelníková římsa.

PŘÍBRAM – Hatě

Boží muka. Pilířová, na kamenném soklu, čtvercového půdorysu, zděná, stavba s nízkou stanovou stříškou krytou prejzy.

PŘÍBRAM – Sázký

Kaplička. Na kamenném soklu, obdélná, zděná stavba, s mělkými výklenky v každé stěně.

¹⁵⁸POCHE, E., et al. *Umělecké památky Čech III. díl (K/O)*. s. 542.

Příloha č. 21:

Zdroj: vlastní zpracování.

RADĚTICE

Kaple sv. Vojtěcha. Zděná stavba na obdélném půdorysu, stanová střecha s cibulí a lucernou, nad dřevěnými dveřmi malá nika, před kaplí kříž s letopočtem 1812.

RADĚTICE - Palivo

Boží muka v osadě Palivo, pilířková, odstupňovaná, se sedlovou stříškou s bobrovkami se dvěma výklenky, s plastikou a se soškou.

ROŽMITÁL pod Třemšínem - Nesvačily

Kaple se zvonící. Obdélná zděná kaple s půlkruhovým závěrem, dřevěnou sedlovou střechou, na čtvercovém půdorysu dřevěná zvonice.

ROŽMITÁL pod Třemšínem - Třemšín

Kaple Proměnění Pána Krista. Stavba na čtvercovém půdorysu, stanová stříška z tašek bobrovek, korunová římsa je přerušena ve štítu, obdélné dveře s půlkruhem ukončené.

Příloha č. 22:

Zdroj: vlastní zpracování.

ROŽMITÁL pod Třemšínem - Pňovice

Kaple se zvonicí. Zděná, šestiboká kaple členěná nárožními lizénami, dřevěná stanová střecha a zvonička s vlašskou čepicí.

ROŽMITÁL pod Třemšínem - Strýčkovy

Kaple se zvonicí. Střecha sedlová kryta eternitem, jehlcová plechem pobitá zvonička s koulí a křížem na vrcholu.

ROŽMITÁL pod Tř. - Třemšínská Bouda

Bývalá kaple pod vrchem Třemšínem. Stavba pochází z poloviny 19. století jako kaple, později byla upravena i jako útulna pro poutníky směřující na vrchol Třemšína. Uvnitř je výklenek s křížem a obrázky svatých.

ROŽMITÁL pod Tř.-Třemšínská Bouda

Příloha č. 23:

Zdroj: vlastní zpracování.

ROŽMITÁL pod Třemšínem – Voltuš

Kaple sv. Anny. Zděná stavba na obdélném půdorysu s pilastry na nárožích, čtvercová věž s jehlancovou stříškou krytou plechem.

ROŽMITÁL pod Třemšínem - Zalány

Kaple sv. Václava. Zděná, omítnutá stavba na čtvercovém půdorysu s předstoupenou věží, sedlová eternitová střecha, na straně kaple obdélná okna s půlkruhem zakončená.

SÁDEK

Kaple se zvonící. Na obdélném půdorysu, se sedlovou střechou krytou plechem, v průčelí orámován vchod, ve štítu římsa, nad zděným oltářem nápis „sv. Jene oroduj za nás“.

SEDLICE

Kaple sv. Václava. Osmiboká, zděná stavba členěná lizénami, stanová střecha s jehlancovou zvoničkou jsou kryty plechem.

Příloha č. 24:

Zdroj: vlastní zpracování.

SOLENICE - Větrov

Kaple sv. Antonína Paduánského. Zděná, omítnutá stavba na obdélném půdorysu na vyšším kamenném soklu, sedlová střecha s prostou plechovou zvoničkou, v průčelí zdobená pilastry s hlavicemi, podstřešní římsa na bočních stěnách, v nich okna zakončená půlkruhovým segmentem.

STAROSEDLSKÝ HRÁDEK

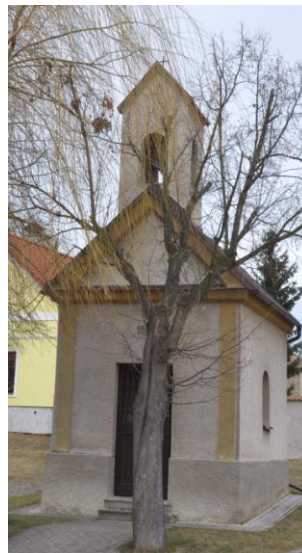
Kaple u Starosedlského Hrádku. Zděná, omítnutá stavba se sedlovou střechou, korunová římsa obíhá celou stavbu, nad ní ve štítu prázdná nika.

STAROSEDLSKÝ HRÁDEK

Boží muka. Boží muka pilířový typ, na čtvercovém půdorysu, odstupňovaná třemi profilovanými římsami. V prostředním článku zasklená nika.

SUCHODOL - Líha

Kaple sv. Václava. Zděná omítnutá stavba na vyšším kamenném soklu, v průčelí lizény, obdélné dveře, na sedlové střeše zděná zvonička.

Příloha č. 25:

Zdroj: vlastní sestavení

SVOJŠICE

Kaple sv. Václava. Novogotická kaplička na obdélném půdorysu s trojbokým závěrem, sklenuta uvnitř hvězdicovou klenbou, sedlová střecha s bobrovkami, štít orámován římsou, uprostřed nika se soškou.

TĚCHAŘOVICE

Kaple Nanebevzetí Panny Marie. Zděná stavba se sedlovou střechou s esovkami na zděném soklu, zvonička kuželová, plechová.

TOCHOVICE

Kaple sv. Anny. Zděná stavba na čtvercovém půdorysu s okosenými rohy, bohatě zdobená v průčelí, plastikou vytesanou do zdi a s malbami po stranách.

TOCHOVICE

Boží muka. Zděná, kruhového půdorysu, čtyři čtvercové výklenky pod stříškou z tašek bobrovek a pátý s obrázkem ve výklenku směrem do silnice.

Příloha č. 26:

Zdroj: vlastní sestavení

TRHOVÉ DUŠNÍKY

Kaple Nejsvětější Trojice. Jednolodní, půdorysného tvaru protáhlého 6úhelníku, pravidelný s presbyteriem tvaru apsidy, vyklenutá. Po stranách položené obdélníkové přístavky.¹⁵⁹

TRHOVÉ DUŠNÍKY

Kaple u silnice z Pičína do Příbrami. Zděná stavba se sedlovou střechou s podstřešní římsou, v průčelí pilastry s hlavicemi, vchod zakončený půlkruhovým segmentem má plechové dveře.

TRHOVÉ DUŠNÍKY

Boží muka. Půdorys rovnostranný trojúhelník, z pálených cihel a láného kamene. Na nízkém soklu přízemní trojboký mírně kónický hranol, na ní profilovaná žulová deska římsová. Horní část užší, kónická v nárožních hranách. Na vrcholu litinový kříž.¹⁶⁰

TRHOVÉ DUŠNÍKY

Kaplička sv. Jana Nepomuckého. Se sedlovou, plechem pobitou střechou mezi trojúhelníkovými, ořímsovanými štíty. V průčelí členěném dvěma nárožními lizénami vysoký, segmentem zaklenutý výklenek.¹⁶¹

¹⁵⁹ Státní oblastní archiv Příbram. *Evidenční list nemovitých kulturních památek (N-T)*. 15. 8. 2014.

¹⁶⁰ tamtéž

¹⁶¹ tamtéž

Příloha č. 27:

Zdroj: vlastní sestavení

VĚŠÍN

Kaple sv. Františka Serafinského. Velká obdélná kaple s přestoupenou věží se sedlovou střechou s dvojitě skládanými bobrovkami, zvoncovou zvoničkou v průčelí, na stranách pilastry s hlavicemi.

VOLENICE - Bubovice

Kaplička sv. Jana Nepomuckého. Sokl odděluje od horní části masivní profilovaná římsa. Nad ní je v celé výšce orámovaná nika s polokruhovým zaklenutím. Uvnitř zaskleného výklenku asi 1m vysoká dřevěná soška sv. Jana Nepomuckého.¹⁶²

VRANČICE - Mýšlovice

Kaple Panny Marie. Zděná kaple s mírným polokruhovým závěrem, sedlová střecha s taškami bobrovkami, korunová římsa v celém obvodu stavby.

VRANČICE - Životice

Kaple sv. Cyrila a Metoděje. V průčelí zaklenutý vchod, trojúhelníkový štít s oknem, korunová římsa vystupuje po celém obvodu pod sedlovou střechou se zvoničkou.

¹⁶²Státní oblastní archiv Příbram. *Evidenční list nemovitých kulturních památek (B-M)*. 15. 8. 2014.

Příloha č. 28:

Zdroj: vlastní sestavení

VRANOVICE

Kaple sv. Anny. Zděná, omítnutá stavba osmibokého půdorysu s plochým stropem. Stěny jsou členěny slepými segmentovými arkádami na pilastry s toskánskou hlavicí. Profilovaná římsa je překryta jehlancovou střechou, krytou eternitem.¹⁶³

VRANOVICE

Kaple nad Vranovicemi. Zděná stavba na čtvercovém půdorysu. Na střeše nově položena krytina z překládaných bobrovek, uvnitř oprýskaný štukový baldachýn s anděly.

VŠEVILY

Kaple sv. Jana Nepomuckého. Šestiboká kaple se zvoncovou střechou krytou plechem, v každém rohu pilastr s hlavicí ke korunové římsě. Uvnitř na oltáři a kamenném podstavci socha sv. Jana Nepomuckého.

VYSOKÁ u PŘÍBRAMĚ

Kaplička sv. Jana Nepomuckého. Výklenková kaplička na obdélném půdorysu, pokrytá taškami bobrovkami, nově obílená. Výklenek s mírným segmentem je uzavřen dveřmi.

¹⁶³Státní oblastní archiv Příbram. *Evidenční list nemovitých kulturních památek (N-T)*. 15. 8. 2014.

Příloha č. 29:

Zdroj: vlastní sestavení

ZALUŽANY

Kaplička. Zděná výklenková kaplička, bíle omítnutá, na obdélném půdorysu, střecha sedlová s bobrovkami. V obdélné nise zakončené segmentem dřevěná dvířka.

ZBENICE

Kaple Nejsvětější Trojice. Zděná stavba na půdorysu rovnostranného trojúhelníka. V každé stěně vysoká nika zakončená půlkruhovým segmentem. Podél každé stouπά pilastr ke korunové římse, nad ní stříška z tašek bobrovek. Nad stříškou na podstavci kamenný reliéf s křížem na vrcholu.

DRAHENICE

Kaple. Zděná kaple na obdélném půdorysu, sedlová střecha s bobrovkami, v průčelí pseudogotické vchod. Uvnitř zanedbaná.

MILÍN

Boží muka mezi Milínem a Slivicí. Zděná stavba nově omítnutá na čtvercovém půdorysu se sedlovou stříškou krytou esovkami.

Příloha 30: Kaple křížové cesty z Březnice do Příbrami

Zdroj: vlastní sestavení

<p>Kaple č. 1 - Březnice</p> 	<p>Kaple č. 2 - Březnice</p> 	<p>Kaple č. 3 - Březnice</p>
<p>Kaple č. 4 - Chrást</p> 	<p>Kaple č. 5 - Chrást</p> 	<p>Kaple č. 6 - Chrást</p>
<p>Kaple č. 7 - Chrást</p> 	<p>Kaple č. 8 - Třebsko</p> 	<p>Kaple křížové cesty jsou vysoké asi 5m, na obdélném půdorysu, na soklu, kryté nízkou stříškou, stavba z cihel, niky mělké z obou stran, ploché uzavřené segmentem, V nárožích pilastry s hlavicemi, výrazná podstrešní římsa.</p>

Příloha 31: 13 kapliček křížové cesty na Slivici

Zdroj: vlastní sestavení

			
			
			
	<p>Hranolovité stavby, s obdélnými nikami v průčelí zakončené půlkruhem. Podstřešní římsa se segmentově vyklenutým středem vpředu a vzadu, stříška nízká jehlancová, krytá prejzy.¹⁶⁴</p>		

¹⁶⁴Státní oblastní archiv Příbram. *Evidenční list nemovitých kulturních památek (N-T)*. 15. 8. 2014.